

Legenda Luceafărului

ALEX CETĂȚEANU
NICOLAE BĂLAȘA
FLORIN ONCESCU
ȘTEFAN VIȘAN
DANIELA VOICULESCU
GEORGE FILIP
MARIANA GHEORGHE
CONSTANTIN CLISU
LIVIU FLORIAN JIANU
ȘTEFAN DUMITRESCU
GRIGORE VIERU
MAIA-CRISTEA VIERU
ELIZA GHINEA
ADRIAN SĂHLEAN
IONELA MANOLESCO
MICHAELA BOCU
GHEORGHE NEAGU
IOAN BARBU
NICOLAE GEORGESCU
DANIEL CTIN MANOLESCU
CĂLIN-ANDREI MIHĂILESCU
ANDREI SELEANU
DAN VULPE
RAREȘ BURLACU
CLAUDE MĂTASA
EUGEN CARAGHIAUR
LIVIA NEMȚEANU

Destine Literare

REVISTĂ LUNARĂ DE CULTURĂ EDITATĂ DE
ASOCIAȚIA CANADIANĂ A SCRITORILOR ROMÂNI

ANUL 2 • NR. 1 (3) • IANUARIE • 2009

www.scriitoriromani.com

FOTOTECA IN MEMORIAM

CEZAR IVĂNESCU

VASILE GORDUZ

ILIE PURCARU

ARTHUR SILVESTRI

MIHAIL EMINESCU: POÉSIES LYRIQUES, traduites, expliquées et illustrées (avec des calligraphies) par I. Manolescu ©
 «HYPERION» 3-XII.08 Extrait du vol. «Eminesco» fr.-rom.
 copie sélective imprimée en trois exemplaires le
 par: IONELA MANOLESCU

Ionela Manolescu
 dernière critique et en
 de «HYPERION»
 «LUCEAFĂRUL» de
 MIHAIL EMINESCU

en cours de parution) édité et illustré par
 IONELA MANOLESCU TRADUCERE ÎN VERSE ÎN LIMBA ROMÂNĂ
 «LUCEAFĂRUL», choix: impr. 3
 manuscris autografiat de
 traducere rom.-fr. de
 Ionela Manolescu

A fost odată ca-n povesti,
 A fost ca nicio odată,
 Din tude mari împărătești,
 O pred frumoasă fată...

Si era una la părinți
 Si mândră-n toate cele,
 Cum e fecioro între spinti
 Si luna între stele....

«Cobori în jos, luceafăr blând,
 Alunecând pe-o rază,
 Pătrunde-m codru și în gând,
 Norocu-mi luminează!»

«Trăind în cercul vostru strănt
 Norocul vă petrece;
 Ci eu în lumina mea mă simt
 Memuritor și rece.»

Il était une fois une pucelle,
 L'histoire nous raconte,
 Qui fut sur terre la plus belle
 Des princesses du monde.

Flattée par tous, l'unique enfant
 De la lignée régnante,
 La Lune seule, au firmament,
 Se mesure à l'infante.

«Descends d'en haut, Hyperion,
 Au faisceau de lumière,
 Quitte les songes et la raison,
 Pour que sur Terre m'éclaire.»

«Vivant dans votre cercle clos,
 Le Hasard vous enlace;
 Moi je me sens dans mon Chaos,
 Immortel et de glace.»

Copyright 14
 en tout ou en
 parties) TOUTE REPRODUCTION INTERDITE POUR TOUT PAYS pour le livre bilingue «EMINESCU»
 (ill. et callig. par I. M.
 intégral, 14 janv. 2009, à
 IONELA MANOLESCU

2008 - UN AN AL MARILOR PIERDERI

Anul 2008 a fost foarte trist pentru cultura romana si pentru mine personal. Bine ca a trecut. Am pierdut pe cei mai distinsi prieteni in ale literaturii si artei, pierderi greu de indurat. Dar ce se poate face, destinele nu pot fi schimbate - este singura consolare.

Tristetea a inceput cu pierderea neasteptata a marelui meu prieten, poetul si omul de cultura, Cezar Ivanescu. Soarta a facut sa fim impreuna in ultimele zile ale vietii Maestrului pe acest pamant. Calatoria cu masina de la Bucuresti la Tirana si inapoi cu numai cateva zile inainte de moartea lui prematura m-a marcat pentru totdeauna. Cezar nu parea sa se desparta de viata atat de repede si neprevazut. Mai avea multe de facut printre noi. Trebuia sa-si apere onoarea, care pentru el conta mai mult decat viata asa mi-a spus de mai multe ori. Noua, prietenilor lui adevarati, nu ne-a ramas nimic de facut decat sa ii cinstim memoria si sa nu il uitam, asa cum ne-a rugat in incredibilele sale mesaje, gasite dupa moarte.

Stranie coincidenta : pe 24 februarie mi-a trimis poemul *Rosarium (Stella Maris)*, pentru a-l publica in revista *Destine*. Iata un fragment: *! ma rog tie, Sfanta Fecioara, / imi sunt mie prea grea povara, / luminat de tine, straluceo, / poate un an-doi oi mai duce-o, / luminat de tine, lumina, / ca sa pot muri fara vina...!*

Nu a mai trait un an-doi, ci exact doua luni. S-a inaltat spre ceruri pe 24 aprilie, in Sfanta zi de Inaltare.

Pe poetul, scriitorul si ziaristul Ilie Purcaru l-am intalnit de mai multe ori, fiind prieten bun cu prietenul meu, scriitorul Ioan Barbu. Ultima data ne-am intalnit la Bucuresti, pe terasa de la teatrul National, exact cu un an inainte de a ne parasi pentru totdeauna. Discutiile cu el erau fascinante. Vorbea o franceza impecabila si nu exista domeniu literar in care sa nu impresioneze. Ne-am promis ca ne vom mai intalni, dar nu a fost sa fie asa. Luni, 13 octombrie 2008, am aflat vestea cea trista: Nea' Ilie a trecut in lumea celor drepti. Sa-i fie tarana usoara!

La inmortantarea prietenului nostru l-am intalnit pe Arthur Silvestri pe il cunosteam numai din corespondenta pe care o purtam pe internet, corespondenta care imi provoca o mare bucurie sufleteasca. A schimba ganduri si idei cu un om de geniu precum maestrul Arthur (cum imi placea sa-l numesc) era pentru mine un privilegiu ma simteam un rasfatat al soartei ca am putut sa ma apropiu de o asemenea personalitate de prima mana a culturii romanesti. Din randurile pe care mi le adresa se simtea un om bun, de omenie, gata oricand sa ajute, sa sfatuiasca, sa se implice in orice actiune benefica Romaniei si imaginii Romaniei in lume. Era un mare patriot, iubitor de tara si de neam. Nu am inteles niciodata de unde gasea atata timp sa se implice in atatea activitati culturale si sa raspunda la orice mesaj pe internet.

A ajuns cu intarziere la inmortantare, dar la timp pentru a-si lua ramas bun si de a arunca un bulgare de pamant pe sicriul marelui disparut, asa cum este obiceiul. Era trist, poate putin cam palid, asa cum eram dealfel toti cei prezenti la cimitir. Dupa

inmortantare, ne-a invitat pe cativa prieteni la un restaurant select cu terasa, undeva in Cotroceni, unde era «*de-al casei*». l-am urmarit cu greu masina Volvo rosie prin traficul infernal al capitalei. Conducea cu viteza, foarte stapan pe volan.

Am discutat fel de fel, si cu toata tristetea care ne apasa, a fost o zi de neuitat. Nea Ilie Purcaru a revenit cel mai des in discutiile noastre si Arthur a propus un lucru formidabil, pentru care l-am admirat enorm - a cata oara! Sa scoata o carte despre marele disparut, la care ne-a invitat sa participam cu marturii, toti cei care l-am cunoscut. Ne-am oferit sa contribuim financiar, dar Arthur nici nu a vrut sa auda. Ne-a asigurat ca el va acoperi toate costurile. Ce trist! Cine se gandea ca in scurt timp va veni timpul sa scriem o carte post-mortem despre inegalabilul scriitor, publicist si om de omenie care a fost Arthur Silvestri?

Despre maestrul Vasile Gorduz, sculptor de valoare mondiala, profesor universitar la Universitatea Nationala de Arte, recipient a numeroase premii nationale si internationale, membru onorific al Asociatiei Canadiene a Scriitorilor Romani, stiam de multa vreme ca se lupta cu un cancer la gat. Se pare ca stia de cumplita boala inca din anul 2004, cand a venit la Montreal pentru a asista la dezvelirea statuii lui Eminescu din Piata Romaniei, al carei creator era. A scapat de suferinta pe 12 decembrie in anul nefast 2008.

Cand l-am vizitat la Bucuresti ultima oara, acum un an, nu mai putea vorbi. La gat, avea un bandaj care acoperea o rana ce nu se mai vindeca. Avea corzile vocale distruse. Cu numai un alt an inainte, cand l-am vizitat la atelier impreuna cu poetul George Filip, facea vin din strugurii pe care tocmai ii culesese din curte. Nu pentru el, ne-a explicat distinsa doamna Silvia Radu, ci pentru prietenii si admiratorii, care gaseau intotdeauna un pahar de vin bun la Mastru. Era fericit cand putea face o bucurie celor din jurul domniei sale, asa cum se bucura si sculptorita si pictorita Silvia Radu, distinsa vestala a profesorului. A cerut o bucata de hartie si cu mana tremuranda ne-a scris: «*Va rog sa faceti tot posibilul ca statuia lui Eminescu de la Montreal sa fie inaltata pe un soclu, asa cum am conceput-o.*» Aceasta dorinta sfanta a maestrului trebuie sa fie indeplinita, si fac un apel la toti romanii iubitori de tara si de cultura noastra, - din Canada, din Romania si de oriunde s-ar afla, sa contribuie la construirea unui soclu pentru Eminescu de la Montreal. In numarul viitor la revistei *Destine literare* si pe internet la site-ul ACSR se va reveni cu detalii. Numai atunci cand magnifica sculptura in bronz a lui Eminescu va fi prezentata asa cum se cuvine, chiar si cei mai sceptici romani vor intelege ce geniala capodopera ne-a lasat Maestrul, care se va bucura si ne va binecuvanta de acolo, de sus, din Rai.

Drum bun spre eternitate, Maestre Gorduz!

MATANIILE ALEXANDREI

(continuare)

Spre sfârșitul săptămânii, nu mai aveam răbdare. Parcă mă teptam ceva și repetam întruna „Iba! Iba!” în timp ce încercam să mă ridic pe marginea patului. Doar când venea tanti Maria, reușeam că să i văd fața, apoi când se dădea, neajutorat. La fiecare trântitură, mă roșeam, însă deveneam tot mai emoționat atunci când lângă patul meu era și Paul, fratele meu, și-mi întindea o mână printre rosturile patului. Faptul că în curând pleca în Franța, doar el avea favorabilă de a se plimba liber printre paturi. Ne atingeam în trecătoare și suspina pentru fiecare, când vedea că unul dintre noi înceta să mai plângă. Tot el mergea apoi, tăcut și grav, la asistenta de serviciu și se întorcea cu ea de mână. Puțin mai târziu, venea și medicul. Ultima era infirmiera. Învelea pe cel mort, mângâjat din cap până-n picioare de fecale, în niște cearceafuri îngălbenite, apoi îl târa spre morgă sau direct la crematoriu. Noi nu aveam un cimitir. Cel de dincolo de gard era unul pentru decedații orașului. Priveam cu ochii larg deschiși, ca la un spectacol cu puțină magie. Ritualul se mai repeta doar

când eram câte unul în pat.

Muriseră și la acel sfârșit de săptămână destui, însă tot mai încercam să mă ridic pe marginea patului, refuzându-mi vehement condițiile și strigând ca după un ajutor, din când în când: Iba! Iba! Se spunea că cel care se ridică dimineața în picioare, până seara nu mai moare. Cazurile mele n-au fost zadarnice. Ca prin minune, a doua zi, duminică, înainte de masa de prânz, am fost îmbărbătat și îmbrăcat pentru prima dată în haine noi, catifelate. Eram alt om. Miroseam a proaspătă viață când am fost dus în holul în care, de obicei, eram lăsați să ne târâm ca melcii. Acolo, Iba! M-a luat din nou în brațe. Născând nu am mai fost atât de fericit. Lângă noi, Iba! Așa am botezat-o pe femeia care își semănă din vârful nasului și până în albastrul ochilor.

Am vrut să mă așez în brațele ei. Inițial, m-am temut și am întors capul, apoi m-am lăsat să mă așez și să mă rutat pe genele lungi și arcurite.

„Tătic, ești bine? Nimic nu ar zice că nu e așa. Să nu iei ca două picături!” – a zis Iba, apoi s-a așezat cu mine pe o bancă, probabil uitată în acea încăpere.

Din niște plăceri, au scos mâncare. Supă și carne de pasăre la cuptor, un borcanel cu piure, câteva plăcinte și o sticlă cu compot de mere. Miroseau frumos, însă vedeam pentru prima dată acele bunătăți. La început, am fost reticent, apoi, înfometat, am mâncat până ce am adormit cu linguri în gură.

„Sărut cu a! Nani, nani, puiul mamei!” am mai putut eu desluși, apoi am căzut într-un somn profund. Când m-am trezit, ei, spre bucuria mea, mai erau încă acolo. M-au învățat să fac primii pași, și i-am făcut. Motototal, ca de obicei, m-am împiedicat și am căzut, însă bucuria a fost una de neînchipuit. Nu îmi puteam imagina că voi apuca să merg vreodată. Mai târziu, ne-am jucat. Iba și Iva au rămas până seara târziu. La plecarea lor, iar am plânat. Plângeam din tot sufletul pentru că, în mintea mea, ei aveau loc acolo, cu mine, în pat. Adevărată dramă a început însă când am fost dezbrăcat de hainele moi și parfumate, în care m-am simțit, și numai pentru o zi, om. Mi-a rămas, la mână dreaptă, un inel de mărgele, un fel de mătâni pe care, inițial, nu le-am băgat în seamă. Zdrențele de la Leagănul de Copii mi-au reamintit de izul mizeriei și sârăciei în care mă născusem. În definitiv, nu sârăcia mă deranja, ci lipsa de perspectivă, lumea goală și pustie ce mi se oferea cu fiecare clipă, după plecarea lor. Mi se pără că viața e plină, în mare parte, de mine și de cei care veneau ca pe bandă de la maternitate, copii nedoriți, ce poposeau câteva zile în acest câmin, apoi se îndreptau, fie spre crematoriile vecinice fumegânde, fie spre locuri, mai puțin cunoscute. În condițiile în care mă născusem, doar în virtutea unei ideologii idioate, mi se pără inexplicabil și dorința mea de a trăi, și moartea care mă evita. Totuși, trăiam! Probabil, mă înșelam, și am geamătăniile, acele mărgele de la mână, un fel de oglinjoare, pe care le învărteam întruna, pentru a mă vedea cumva în ele.

* * *

Seara, aproape de ora stingerii, când gândurile mele rămăneau la îndemâna visurilor, ceva mă speria. De jur-împrejurul dormitorului, de undeva de la înălțimea tavanelor, au început să facă un oarecare zgomot difuzoarele, un fel de cutii, montate cu o zi înainte. Mai întâi un cântec patriotic, o cuvântare ce ne anunța programul zilnic, plan de educație, apoi un nou cântec patriotic, și iar o cuvântare. Despre rația de mâncare, despre haine sau mai ales despre picături, că se apropia iarna, nimic! Cântecul patriotic și cuvântări! Într-un târziu, s-a schimbat registrul. Probabil că stația de radiofonică fusese comutată pe un post de radio național, tocmai în momentul în care începea „Bună seară, copii!” Timbrul vocal, glasul cu care eram salutați era atât de fals, încât mi-au provocat un soi de repulsie. Am ascultat totuși povestioara și, sincer, mi-a plăcut. Aflam că eu și cei dincolo de lumea mea, mai există și o altă lume, una a basmelor cu Fei-Frumoși și Ilene Cosânzene, însă „Bună seară, copii!” suna, atât pentru noi, cât și pentru marea majoritate a celor dincolo de zidurile Leagănului, ca un mesaj electoral. Mă întreb, pentru cine? Sistemul totalitar nu avea nevoie de așa ceva. Cel care trebuia votat oricum obținea procent de 99,99, însă el, procentul, pentru urechile Occidentului, trebuia justificat, iar în acest caz, grija și dragostea

mai marilor na iunii trebuia să fie de domeniul evidenței. În interiorul granițelor, nimeni nu avea dreptul să pună sub semnul întrebării această chestiune, chiar dacă noi, neputincioșii, zăceam ore înșir, uzi și mânjiți din cap până în picioare, sau răbdăm, cumplit, de foame. Cel care ar fi îndrăznit era împotriva partidului și conducea torului iubit.

După povestioară, am așipit. M-am trezit târziu, spre miezul nopții. Difuzorul încă mai cânta. Ni te vechi roman e, pline de dor, m-au adormit din nou. Dimineața, același difuzor ne-a trezit cu noaptea în cap. Mai întâi, imnul național, apoi un program de gimnastică, urmat de cântece patriotice. Totul prindea ca nuca în perete. Câteva clipe mai târziu, printre paturi, femeile de serviciu ne schimbau hîinu ele sau tergeau pardoseala. Dacă îmi plăcea ceva atunci, era aerul proaspăt, ce prindea peste tot, la deschiderea geamurilor, felia de pâine unsă cu margarină și bucuica de marmeladă. Doar rar primeam câte o linguriță cu gem, iar atunci când se întâmpla să fie în preajmă tanti Maria, tot întindeam mînuiele către borcan, iar ea mă sîtura. Mi se pare că mierea! Urma apoi o zi banală ca toate celelalte: ipete din partea noastră, urlete din partea celor ce trebuiau să ne îngrijească, din când în când, mai murea câte unul dintre noi. Se întâmpla uneori, la cei care dormeau doi în pat, ca cel rămas în viață să doarmă cu cel mort în brațe. Rămăneau așa, de seara, de când încercau să se încălzească unul pe celălalt, până în momentul în care Paul, colegul nostru, constata decesul. Și, din nou asistenta, apoi medicul de gardă! Ultima, infirmiera! Preotul la noi nu venea.

* * *

Până să-l cunosc pe Iba, în fiecare din zilele săptămânii, nu aveam noțiunea de timp, chiar dacă tot ce mi se întâmpla – de la ceaiul de dimineață, mâncarea de cartofi de la prânz și cana de gris pe care o înghițeam, nemestecat, seara – avea o rînduială și-mi spunea câte ceva. Mîntea îmi rămânea parcă în epenit într-un prezent, în care și eu și tot ce vedeam în juru-mi vom putrezi sau vom rămâne un fel de stafii, mîrturie unui viitor, nou inventat. De când a teptam să revin Iba și Iva, am început să simt timpul. Ba, mai mult, mi se pare, paradoxal, că de această teptare era agățată bucuria mea, clipele în care am să fiu iar sătul și fericit, când am să adorm, în siguranță, cu capul pe pieptul lui. O săptămână întreagă însă, cea mai aproape de mine, ca și de ceilalți, era moartea. Venic prezent, un fel de întruchipare nesătulă, făcea gaură într-un prezent neclintit, apte zile din apte. Nu conștientizam mai nimic, iar disparițiile celor din jur îmi pareau firești. Fără să știu cum și încotro, mă teptam să plec și eu într-o oarecare zi. Singura mea perspectivă era ziua de duminică. Atunci eram îmbrăcat și îmbrăcat în hîinu ele noi aduse de Iba. Atunci, simțeam că lădura sufletească a unor oameni și doar atunci miroseam a viață! Era altceva, chiar dacă privirile nu-mi puteau trece dincolo de gardurile înalte, poate prea înalte pentru a împrăjmui un „Leagăn de copii”, în care aproape toți abia apucam să ne ridicăm în picioare.

Venirea lor s-a repetat constant mai mult de un an. Devenise un fel de ritual. Cu Iba și Iva învâșam și vorbesc, și merg. Nu mai eram o mototoală, însă nici o putere întruchipată. Contextual, începusem, cât de cât, să înțeleg și de ce nu puteam să privesc, cel puțin atunci, Casa de Copii, chiar dacă și ei mă doreau alături. La fiecare desprindere, făceam eforturi să nu lăcrimez. Plîngeam însă după aceea în hohote.

După Sfintele Sărbători Pascale, într-o seară, mai pe ascuns, tanti Maria m-a dus în camera în care serveam masa. Cu aproape o oră înainte, mi-a făcut baie și mi-a pieptnat pe rîndul cărlionat. M-a surprins. Nu știam ce mi se întâmplă.

– Stai aici, și ai să vezi ce surpriză! – mi-a zis și m-a lăsat singur, pe întuneric.

Puțin mai târziu, în încăperea, a intrat un domn, apoi Iba și Iva. Luminile nu s-au aprins. Pe întuneric, m-am repezit la Iba. M-a lăsat, ca de obicei, în brațe, și mi-a strâns la piept.

– Pui mic, și nu te sperii! Vom aprinde o lumânare. Tu ai văzut cum arde o lumânare? Ooo! Are o lumină sfântă! Ca sufletul unui înger! Uite, gata! Vezi ce minune? Iar acum, noi o să te facem o prințesă a cerurilor. Mai ceva decât cele din povești!

Aveam încredere și m-am lăsat în voia lui. Mare mi-a fost mirarea când m-au dezbrăcat. Pe nesimțite, am fost pusă cu picioruiele într-un lighean cu apă caldă. Domnul acela, care îmi pusese în grabă hainele preoțice, a început să cânte și să citească ceva dintr-o carte. Toți se închinau solemn. Numai eu încercam să-mi ascund cu mînuiele goliciunea. Puțin mai târziu, mi-au turnat apă pe cap. Am tresărit! Voiam să le spun că mă sîplăse tanti Maria, însă preotul a întrebat ceva în oaptă. Am tăcut.

„Se botează, în numele Domnului, Alexandra...” – a repetat el de trei ori acele cuvinte venite, parcă, dintr-o altă lume!

– Alexandra! De astăzi, Alexandra! Ai și tu un nume! – mi-a zis Iva, în timp ce m-a scos din lighean și a început să-mi îmbrace. Eram pe deplin uimită. Am vrut să întreb câte în lună și în stele, dar iar am tăcut. Îmi admiram însă hîinu ele. Toate albe! În mîntea, rochița avea în plus dantele și un gulera brodat! Pentru prima dată, am fost și parfumată. Preotul i-a dat jos patrafirul și a devenit om obișnuit. S-au aprins luminile și au urmat cadourile. Tanti Maria a primit și ea ceva în dar. Mie mi-au fost date câteva cutii cu bomboane. Eram încântată! Spre miezul nopții, am fost îmbrăcată într-o cămașă lungă, toată doar o broderie. Arătam într-adevăr ca o prințesă. Toți cei din jur mă admirau. Preotul mi-a pus la mîna un alt ireag de mîrgăle și sfințite și mi-a făcut pe frunte semnul crucii. „Să te ferească de cel rău și să-ți poarte noroc!” – mi-a zis el și apoi m-au culcat. Somnul din seara aceea a fost unul profund, adânc. În visurile mele, eu, cu Iba și Iba, pluteam în înaltul cerurilor și doar din când în când mai coboram deasupra unor plaiuri verzi. Atât de verzi...

– va urma –

Petrecere cu vin rosu si ciocolata Lindt ...

La party-ul de Craciun, am stat la o masa rotundă de douăsprezece persoane. Diametral opus mie, se afla VP-ul companiei, un anglofon corpulent și vorbăreț. Am fost cu nevasta. În stânga mea stătea conaționalul meu Dorel, urmat de cei doi bulgari, Tsvetan și Zahari. În dreapta Cristinei stătea italianul Pino și nevasta lui, în ordine inversă, adică nevestele ne erau vecine. Pino este soțul lui Dorel, iar nevasta lui este o anglofonă de origine italiană vizibilă. Soțul meu, Luis, un salvadorian, era așezat la stânga VP-ului.

În mijlocul mesei era plasată o uriașă vază cu flori. În jurul vazei erau aranjate cutii de bomboane de ciocolată Lindt, câte una în dreptul fiecăruia, și două carafe de vin, una cu vin alb, în fața lui Zahari, alta cu vin roșu, în fața mea.

La puțin timp după ce ne-am așezat la masă, Dorel a pus mâna pe carafa de vin roșu și i-a umplut paharul. Așezat apoi carafa cu vin alb și a început să întrebe în jur, de la Zahari până la soțul lui, Pino, dacă vrea cineva vin. Toți cei întrebați, fără excepție, au vrut vin roșu. Cei din jurul VP-ului erau prea ocupați să-l aud pe acesta vorbind, așa că n-au vrut nici alb, nici roșu. Carafa cu vin roșu, goală pe trei sferturi, a posit în dreptul lui Dorel.

Când au venit aperitivele, Dorel așezat iar carafa cu vin roșu, a mai pus puțin, la cerere, celor din jur, și a golit-o în propriul lui pahar. În acel moment, VP-ul a privit lung la paharul plin al lui Dorel și la carafa goală de alături.

Dorel, cu un aer vinovat, s-a întrebat retoric: „Mai voia cineva vin roșu?” VP-ul: „Păi, mai voia.” Dorel: „Scuze, s-a terminat...” VP-ul: „Asta e...” Dorel: „Noi am crezut că vinul roșu e rezervat pentru români și bulgari! He-he-h!” Tsvetan, Zahari, Cristina și cu mine ne-am pus repede pe față câte-un zâmbet poznaș. VP-ul: „A, da? Așa o fi.” Dorel: „Dar mai cerem!” VP-ul: „Hmmm.”

Ospătarul tocmai trecea pe lângă masa noastră. Dorel a interpellat-o prompt: „O carafă de vin roșu, vă rog!” Ospătarul: „Cu plăcere! Douăzeci și doi de dolari.” Dorel: „Ah!” VP-ul, după o clipă de tăcere: „Lasă, plătesc eu!” Dorel, după o nouă clipă de tăcere: „Cum doriți.”

În continuare, Cristina a început o conversație antrenantă cu nevasta lui Pino, despre prețurile caselor din Laval, loc în care ei aveau o casă care nu-i mulțumea pe de-a-ntregul și pe care ar fi dorit să o schimbe. Loc al cărui nume se citește la fel de la cap la coadă și viceversa, care nu-i nici la oraș, nici la țară, și în care n-a locui nici mort. Nevasta lui Pino prezenta fie o femeie versată în probleme financiare. Am observat că avea o cutie de bomboane Lindt deschisă în fața ei. Am mai observat și că în dreptul meu și al Cristinei mai rămăsese o singură cutie de bomboane.

Într-un moment de pauză în conversație, când nevasta lui Pino era întoarsă către soțul ei, Cristina mi-a optit: „Și-a pus deoparte cutia ei de bomboane și a deschis-o pe-a mea.” Apoi mi-a făcut semn să privesc în spatele scaunului doamnei. Mi-am aruncat o privire într-acolo. Într-o nișă din zid, sub poarta doamnei, se zărea o cutie de bomboane Lindt.

Dintr-o margine a sale, un animator cu microfon, încadrat de două femei tinere și drăguțe, ne-a anunțat începerea tragerii la sorți pentru tombola. Una dintre femeile pescuia câte un bilet dintr-o cutie de carton, îl deschidea și-l pasa celeilalte femei. Aceasta, înainte de a-l pasa animatorului, îi nota într-un carnet numărul scris pe bilet. Mai departe, animatorul citea numărul la microfon. De la una dintre mese, uneori emițând un chiot de bucurie, se auzea în picioare posesorul biletului de intrare cu numărul identic. Fericitul se îndrepta spre animator, încurajat de un fond muzical adecvat și de aplauze isterice. Unii, mai rutinași în astfel de evenimente, avansau în pas de dans. Tot atunci, animatorul, pus la curent de femeia cu carnetul, anunța în ce consta premiul. Premiul era înmănat de una dintre femei, care îl și sârta pe premiat, dacă acesta era bărbat. Dacă era femeie, se rutula și ea pe animatorul.

La masa noastră au existat doi câștigători. Bulgarul Tsvetan a primit un fel de agendă electronică bună și la stocat muzică, a cărei valoare, estimată de el și Zahari, se situa între 50 și 75 de dolari. Dorel a primit un bon valoric de 50 de dolari, pentru cumpărături la un magazin al SAQ (Société d'Alcools du Québec). Când s-a întors la masă, Dorel râdea, fericit. Râdea și VP-ul, dar cu un râs nervos.

Povestea cutiei de bomboane deschise din fața nevestei lui Pino, una care aparținuse de drept Cristinei, îmi stătea pe creier. Văzându-l pe Dorel cât de rapace fusese cu vinul roșu, mi-am spus că n-ar fi fost exclus ca el să atace cutia mea de bomboane. Ne aflam între aperitive și friptură, nu era exact momentul desertului, dar am hotărât să joc acoperit și să o desfac pe loc, afirmându-mi astfel dreptul de proprietate asupra ei.

Pe când mă cam din prima bomboană, l-am auzit pe Luis, soțul meu direct, adresându-mi-se: „Bomboană de ciocolată înainte de friptură? Este un obicei românesc?” Pusese întrebarea mânat de plictiseală și de dorința de a-i face plăcere VP-ului. Punct ochit. VP-ul a râs sardonice. Mai mult, și-a așezat propria cutie de bomboane și a spus, cumva către grupul româno-bulgar: „Dacă mai vrea cineva una, o poate lua și pe-a mea!” Am văzut în gestul lui o mică defulare a nervilor prilejuite de povestea cu vinul roșu.

Blana lui UTU

S fi avut trei, patru ani, când într-o noapte geroasă de februarie i se p r u c aude printre firele t ioase ale vântului un beh it, plânset de oaie ce îi era deja cunoscut. Mai insist , de data aceasta cu auzul ascu it, s se conving de a fost aievea ori doar i s-a p rut. Dup câteva secunde îl auzi din nou, chiar mai clar. Ce ar putea fi? — se întreb , dar în capul s u r spunsul nu era de g sit i oarecum în ciudat de aceasta întinse mâna spre a-l trezi pe tat l s u care doar la câ iva centimetri de el puf ia de zor r pus de oboseala unei zile trecute. Reu i doar la a treia încercare, de i omul ca orice cioban avea ceva sim uri treze pentru orice s-ar putea ivi fie c era zi ori noapte.

— Ce-i, ce-i? — îl întreb cercând a reveni la realitate.

Avea în c pu orce s -i spun dar „bagajul” cât i emo ia reduse dorin a la doar dou cuvinte:

— Oi, afal !

— Oi, oile afar ?

— Afal , afal !

Într-o clip omul crezând ca au sc pat oile, î i trase pantalonii i haina ie ind glon pe u spre staul.

Uitând cât ger e afar copilul coborî la rându-i din pat i a a cum era, în c m oiul lung, î i urm p rintele mai mult în inten ia de a-i fi al turi de cât ar putea s -l ajute într-un fel. Dup nici doi pa i sim i cum frigul îi înv luie tot corpul strângându-l ca într-un cle te, f cându-l s o ia la fug din toate puterile descul pe z pada foarte pu in b t torit . V zându-l a a gol nea lon Ursache aproape se cruci i l sând treaba ce începea s-o porneasc veni spre el.

— Ei da, c bine ar i! M car de- i luai ceva deasupra. Ia! — i-i întinse un cojoc gros de oaie în care copilul aproape disp ru sim indu-i imediat c ldura.

El îns voia mai degrab s tie ce-a fost cu ip tul de mai înainte i care l-a trezit, a a c porni a se c ra pe lotbele gardului desp r itor dintre vaci i oica s poat vedea în untru, s în eleag .

— Oaia? — î i întreb p rintele ce aplecat asupra uneia încerca s o ajute a da pe lume o nou fiin .

— Da, sigur, oaia. Ai auzit foarte bine. Ea era. Striga s-o ajut m s fete. Uite, vezi, ceva nu e tocmai în regul cu ea i are nevoie de noi.

Pribegii

- fragment -

TEFAN VI^AN (CANADA)

— Oaia, melu? — întreb din nou dovedind astfel c a priceput c în curând va ap rea i acesta

— Ai v zut asta i anul trecut odat , nu tiu dac mai îi minte, erai mai mic. Acum îns cu siguran nu vei uita i poate va fi una din cele mai interesante amintiri din via a ta. Vezi, acum o punem într-o pozi ie mai bun , îi a ez m ni te paie unde trebuie, îi d m i pu in ajutor. A a feti o! Hai c ... merge! Vezi, acum începe bine, str due te-te!

Ca un pleznet de bici n v li pe u a deschis vântul. În prag ap ru so ia Ana înf urat într-un ol zvârlind pe ochi scânteii, din care nea lon pricepu c nu-i a bun pentru unul din ei.

— Ce l-ai luat i pe sta micu cu tine? Singur nu puteai? Uite ce frig e de- i vine s nu deschizi nici gura!

Nea lon zâmbi. Îi tia felul i nu era sperios.

— Chiar v d c n-o prea deschizi... deloc! — vrând totu i s-o l mureasc sperând într-o discu ie mai cald continu : — i nu l-am luat eu ci a venit singur. Ba s tii c el m-a trezit, fiindc dormeam de zor.

— Am s -l iau în cas nefiind treab pentru el.

— Nu vleau — î i spuse punctul de vedere mogâldea a dându-se doi pa i înapoi din calea mâinilor mamei întinse spre el.

— I-auzi m i! — se mir pu in aceasta — da cine te-a întrebat m car voinicule?

— Las , las Ano i vino i d -mi o mân de ajutor c uite cum se zbate i nu pot singur. Mi-es ...

— Hai nu te speria! A a e câteodat , mai altfel, da s vezic o s fie... bine!

Poate a în eles c e nevoie de ajutor, ori cine tie c rui alt gând copilul se apropie de cei doi prinzând i el cu mânu ele mici de blana oii în încercarea de-a ost pâni. Nea lon râse bucurându-se:

— Acum... da! To i trei garantat c o scoatem la cap t.

Parea ca nici pe Ana n-o mai deranja atât de mult situatia de moment, trecând-o cu vederea, clatinând doar din cap si zâmbind.

— O sa fi un cioban... grozav Mirica daca asa de tânar ti-ai început... meseria!

Sigur termenul cariera nu-i era cunoscut.

— Ai spus-o tu da si mie-mi statea pe limba — completa omul stergându-si fruntea.

Peste nici o jumătate de ora, un miel mare de toata frumusețea venea pe lumea aceasta spre marea bucurie a celor doi, dar si mai marea uimire a copilului care evident ca nu înțelegea nimic si parea pur si simplu blocat. Statea aproape înfricosat, cuibarit cu totul în imensul cojoc, privind pe rând când la unul, când la celalalt, iar în final la mica faptura ce dupa nici treizeci de secunde se ridica în picioare si desigur absolut din întâmplare porni direct spre el.

— Vezi, uite, la tine vrea sa vina mai întâi — încerca tatal sa stabileasca legatura între cei doi, legatura ce stia ca ar putea sa însemne poate una pe viata.

Într-adevar cuvintele tatalui îl linistira înlaturând usoara senzatie de teama simțita pentru o clipa când fiinta aceea ciudata se apropie de el clatinându-se pe picioarele nesigure. Îl privea acum cu alti ochi, îl placea si chiar întinse mâinile spre el sa îl cuprinda ori sa îi dea ajutor de-ar fi sa se împiedice sa cada. Cei doi se priveau zâmbind, bucurosi atât de reusita cât si de scena apropierei între ei.

— Mielu, mielu — repeta tatal ca într-un fel de prezentare — uite, el e mielul, mielutu... mic!

— Utu — repeta Mirica mai zgârcit deocamdata cu cuvintele lungi — Utu, Utu!

— Gata — răsese iarasi nea Ursache privind mândru spre consoarta — I-a si botezat! Bravo baiete! Asa sa-i ramâna numele si al tau sa fie în grija fiindca a fost prima ta fapta mare, plus ca ne-ai si fost de ajutor.

Asa sa si fost. Ca o tainica, nestiuta legatura a legilor firii, Mirica si Utu devenira de acum unul si același mereu împreuna, nedespartiti, aproape ca doi gemeni în orice clipa din zi. Adesea dupa una plina de zbenguieli ori treburi de tot felul Mirica adormea în ieslea de fân, sa fie aproape de Utu si sa nu-l scape din ochi. Îl luau ori unul ori altul din parinti ducându-l înauntru desi stiau ca a doua zi primul lui gând la trezire va fi tot la Utu, mielul Utu, prima lui dragoste.

— N-ai sa-l poti nici taia nici vinde din cauza baiatului — își exprima gândul sotia într-o zi când priveau la joaca celor doi ce parea ca nu se mai sfârsește — ce-o sa faci, îl iei la munte ori îl lasi cu noi acasa?

— S -l tai nici nu poate fi vorba! Uite colo! O s ias un berbec cum nu s-a mai pomenit. i chiar n-am mai v zut pân acum, de i am ceva ani decând umblu printre oi, un miel cu o a a blan frumoas .

Prive te ce uvi e, ce linii... regulate i — ar fi vrut s spun dinstincte, dar nu reu i oprindu-se.

— Chiar c ai dreptate, a a e, dar tot nu mi-ai r spus, ce o s faci cu el?

— Nu cred c l-a putea lua la munte f r Miric . S -l las aici cu el n-ar fi bine pentru miel, a a c nu tiu cum s procedez. M mai gândesc.

— Cam tiu eu unde ba i. Ai vrea s -l iei i pe copil cu tine la munte. A a-i? Da, oare nu e prea mic?

— tiu eu? Mai vedem i facem cum s fie bine.

Trecea i nu peste mult se apropia timpul unei hot râri iar balan a se înclina când într-o parte, când în alta, încât nea Ursache r bufni:

— Chiar îmi vine s rîd femeie v zând cum câteodată e mai greus iei o hot râră m runt , s -izic astfel, decât una poate cu mult greutate.

— A a-i. Eu zic s -l mai la i aici pe U u, înc o lun , poate dou pân s-o mai înc lzi sus i apoi îi iei pe amândoi cu tine. Ce zici?

— P i cam a a cred c e cel mai bine. Mai cre te i copilul, se mai stâmp r vânturile, da a a cred c o s facem.

Seara numai ei doi, mama mângâindu-l pe cre tet pe Miric :

— Tata o s urce la munte cu oile curând a a cum face în fiecare an. Acolo ele au iar b gras i tot ce le trebuie s se hr neasc i s dea lapte bun. P mântul de aici e pu in i abia le ajunge oamenilor pentru grâu, porumb, cartofi. Sus la munte toate astea nu cresc, e doar p dure ip uni.

Acum Miric st pânind mai bine cuvintele se str dui s - i exprime gândul:

— Dac duce pe U u, melg i eu!

— Nu. U ur mâne aici cu tine s ai grij de el s nu se piard i s creasc mare. Mai încolo spre var o s urca i ivoi, s - ivad i el mama.

— I-e dor de ea?

— Sigur. S vezi cum o s-o caute câteva zile dup ce ei vor pleca. Dar... încet, încet o s se obi nuiasc . i... te are pe tine!

— M ale pe mine — repet el ca i cum i-ar fi pl cut cum a sunat expresia.

i totu i când veni ziua plec rii spre munte Miric nu- i g sea deloc astâmp r i tare ar fi dorit s -i înso easc ...

— va urma —

LACAT NEGRU

tristetea României

sta închisa într-o oglinda,
serpuieste dupa lumina
unei raze de soare...
care se preface ca vine!

adevarul României

sta pedepsit... într-un tablou
demonic, dublat de trucuri
ieftine, în Zambaccian -H
sta smintit, piperat, lacrimând!

saracia României

sta-n poalele unei fuste tipatoare,
de gitana parasita...
învârtindu-se în jurul focului,
blestemat!

si eu ma-nchin, îmi vine sa lesin,
îl strig pe Vlad, si pe Stefan...
îi chem, jelind, pe sfinti...
si-mi rup sufletul, secatuit,
într-o tara încuiata, demult!

24 ianuarie 2008, 20:48

LUMINA DIN LUMINA

la majorat, tinerii primesc tot felul de cadouri,
dar eu am primit un înger pazitor! si m-am
schimbat... ochii mei sunt plini de Lumina,
pentru ca am învățat cel mai simplu mister...
sunt copilul Domnului, creat dupa chipul si
asemanarea Sa!

si anii au trecut, ca sa mai învăț ceva! iubirea
este expresia cea mai înalta a tuturor
sentimentelor, iar sufletul este adevaratul
nostru Eu! si-atunci mi-am intitulat prima
carte... Anahata! asa au urmat si celelalte:
Nisoromma, Mercurul filosofal, Doimea
materiei, Zeita de turcoaz si Spica. mesajul lor
este acelasi! timpul poate fi înduplecat doar
prin iubire!

la mijlocul vietii mele, când ma uit în ochii
copilului meu... traiesc bucuria, recunosc
minunea! e si el copilul Domnului, are sufletul
plin de iubire... ochii nostri sunt plini de
Lumina!!!

13 august 2008, 14:36

Daniela Voiculescu împreună
cu alpinistul A. Găvan

VOLENS, NOLENS!

fiecare cu traista lui... el are ceapa si brânza,
eu, mandarine si masline, tu, flori de câmp si
vise... viata are si ea... traista ei! faina de grâu
negru, peste crud, o frunza de palmier, doua-
trei banci prin Kyoto, sub ciresii Sakura... si-o
statuie cu zeitatea Kannon!
sa poti trai mai multe vietii într-una singura,
depinde doar de felul în care privesti rasaritul...
el vine mereu cu alta traista! si te lasa, naiv, sa-
i umbli printre daruri, sa le admiri... culorile!
uneori sunt mere, alteori sunt oua... dar
totdeauna stralucesc! rasaritul te învata
minunea vietii nesfârșite, simplul cu care atingi
iubirea...

12 august 2008, 11:05

STIU SA MOR!

își simt lipsa. sunt rece, ca o frontiera... cu
suflet de dragon! ma simt privita, dar tacerea
lacrimilor se face un drum pe care nu-l alege
nimeni, desi tipatul uimirii se joaca simplu...
spulberând papadii! îți simt lipsa. esti
stralucirea soarelui prin ceata... si doar Sfânta
Vineri ma poate alina!
m-am îmbrățisat mereu cu speranta... si-am
uitat ca motanii nu traiesc în colivii! si mirarea
mea, de papagal verde, se pierde printre
gratii... într-o calatorie de vis, într-un ochi de
poveste care se scrie singura, fara sa mai
plângă! leganându-se cu amintirile, jucându-se
cu clopoteii emotiilor!

19 august 2008, 23:52

A ÎNFRUNTA TIMPUL!

am trait simplu, nu am înșelat, desi puteam... si
 viata ma priveste cum strâng buchetele de
 rozmarin si busuioc, cum leg anii cu frunze aurii...
 nici ea nu stie cum fac sa te iubesc mai mult, desi
 timpul nu-mi da voie sa te am!
 tot simplu voi trai, tot simplu te voi iubi! tu,
 septembrie, eu, octombrie, tu, vita-de-vie, eu,
 iedera, cel mai simplu drum! visând clipa care nu
 piere, iubind... ce nu as da sa pot visa cu ochii
 deschisi, cel mai frumos curcubeu!
 22 august 2008, 19:52

SFÂRSITUL PASARII PHOENIX

de ce trebuie sa ma înec mereu în lacrimi? sa strig
 doar pentru mine, sa-mi rostogolesc ochii doar în
 chemari? ma fac ca trec peste iubire, dar pe zi ce
 trece ma micsorez în speranta... dar pe zi ce trece
 ma pierd în oglinzi... si întreb sec! e doar chipul
 meu, durere de femeie care tânjeste dupa iubitul
 ei! e doar conturul unui soare, slab... si prea
 departe! am început sa fug!!!
 22 august 2008, 20:10

GEORGE FILIP (CANADA)

LA STEAUA LUI VIERU

urca-n cer poetii, unul cate unul,
 poate e mai bine printre flori de ler.
 pe Pamant ne bate Dumnezeu - bunul
 cu furtuni si cnuturi ticluite-n cer.

a plecat VIERU, a plecat pe jos
 cu o cruce-n spate, dusa-n anii grei.
 a urcat Golgota lui Iisus Hristos
 demn si in credinta : totul panta rei...

inima lui calda n-a mai vrut sa bata,
 sa mai cante versuri despre prunci si Tara;
 o...inima trista - lacrima curata,
 doliu-am pus pe glie... tare-i ger pe-afara.

colo, peste PRUTUL care ne desparte
 cine-o sa mai salte poduri mari de flori ?
 pe pagina scrisa in a noastra carte
 GRIGORE VIERU a sadit fiori.

pe nemarginire canta craisorii
 si pe bolta lumii s-a mai stins o stea;
 tristi si negri, Doamne, ne sunt astazi norii,
 azi imi plange muza si inima mea.

ÎN AST AJUN

Dospete cozonacul pe priciul vechi de lut
Si plina-i umplutura cu amintiri de-acasa
E îndulcita cu arome de dor, ce nu ma lasa
În ast Ajun sa-mi plîng colindele de mut.

Tu mama te învîrți prin casa parinteasca,
Iar noi, ne-mpiedicam sub sortul ce miroase
A vorbe coapte-n jarul dojenelilor duiosae
Si-a pribegiri ce iarna asta o sa primeneasca.

În tinda veche de la strada miroase a piftie
Si-o-ncerci în graba sa vezi de se încheaga
Noi, ca ciorchinii ghemuiti, stam ziulica-ntreaga
Si-l asteptam pe Mos Craciun sa vie.

Ca de-or începe altii la porti sa ne colinde
Ursonul mi l-oi pune si caciula cu urechi
Desaga clipelor iernite din cufarul cel vechi
Mi-o tine varasie-n ast Ajun ce ma cuprinde.

În ziua sfînta cozonacu-i copt pe masa
Sub brad, îmbrobodita-i iarna în naframe
C-a obosit cernind cu dor în albe coame
În curtea ninsa cu iubiri de-acasa.

IARNA ASTA

Si-a scuturat tagîrta Bunul Domn
Si ne-a ascuns destinele sub rogojina
Cioplitu-ne-a iubiri de gheata-n somn
Sa nu simtim cît vor sa mai ramîna.

Le-a-mpodobit cu flori de asteptare
Sa plînga cu petale albe, numarate
Urmele sterse, cînd a troienit carare,
Un car cu boi cu osiile-ngîndurate.

Sub cerga muta, iarna mai vorbeste
Din fir ne toarce-n umbre pe stergar
Ne-mperecheaza-n snopuri de poveste
Ce-s macinate-n graba de-un morar.

Dar eu, i-oi colinda dasaga în Ajun
Si-n cozonac mi-oi îngropa napasta,
Mi-oi pune-n brad doar lacrimi ce apun
Si nu ma lasa Bunul Domn în iarna asta.

MI-AI FURAT...

Mi-ai furat PRIMAVARA oftatul,
Ai cioplit din el verde altar
Iubiri sa botezi sub clopotu-i
Cu-aghiazma de suflet hoinar.

Mi-ai furat VARA ochii de tihna,
Si i-ai dat ratacitilor nori
Din plîns de umbra si vina
Sa-mi creasca-n tîmple fiori.

Mi-ai furat TOAMNA privirea,
Ai pus-o marii de dor stavilar
Sa-mi ferece-n abis plecaciunea
Cînd s-o coace-n perle de-amar.

Mi-ai furat IARNA genele,
Le-ai pus în iesle de turturi
Topite-n seminte, clipirile,
Or creste-n petale de gînduri.

ÎN ABSENTA-MI

De ma vei colinda la poarta serilor
O pune drugul ostenit sa-ti spuna
Ca mi-am facut culcus în hora ielelor
Sa-ti dantuiesc în fota de strabuna.

De ma vei cauta pe ulicioare
M-oi face umbra liliacului batrîn
Ti-oi da sa-mi gusti obrazul de racoare
Cu buze-ngenuncheate, de pagîn.

Ori de ma vei striga peste ulcele
De straja-oi pune vîntul de temut
Ca sa-ti alunge vorba cu sperietorile
Si sa te scalde în izvoarele de mut.

Iar de te-i prinde în calusul patimilor
M-oi împarti în patru corzi de scripca
Sa-mi luneci clipele pe-arcusul horelor
Cînd mi-oi ciupi din suflet cîte-o particica.

MAI SUNT SI FLUTURI CARE MOR ÎN ZORI...

Mai sunt si fluturi care mor în zori
Si n-au gustat lumina diminetii,
În pragul dintre lumi, le-ngheata lumea
Ce decuseara-o faurira bietii...

Carausindu-si sacii cu flori la macinat
Duc morilor din vânturi si pustiu
Recolta lor agonisita-o viata,
Ideile pe care numai ei le stiu.

Apoi tot bat din aripi, zbuclumând vazduh,
Înfrunta ploii si ger cutezatori,
Dar legi nescrise ne arata înca:
Mai sunt si fluturi care mor în zori.

STII TU?

E-atât de frig în camera din care pleci,
Încât ferestrele înghea de-ntreb ri.
Pere i-s reci, tablourile reci,
În tot sunt bra e-ntinse spre chem ri.

i e pustiu în jur i e t cere,
Nimic nu m îmbat c tre vis.
Sunt m cinat de chinuri i de vrere
Încât m simt acas , ca proscris.

O clip dac -ai ap rea în prag
S luminezi cu chipu- i înc perea,
S-ar n rui tot frigul i de drag,
A d râma pustiul i t cerea.

MEREU

Când fugi de mine, te apropii,
C nu e dep rtare de ajuns...
Închide ochii i în întuneric
Eu sunt lumina care a p truns.

Când socote ti c î i devin povar
Mai pune-n gânduri semne de-ntreb ri
i vei vede c -n haosul ce-l sapi
Apar mereu nenum rate sc ri.

Nu sunt luceaf r, nu, i pân' la mine
Nu sunt întinderi f r margini i nici ape,
Când singur cu tine tu r mâi
Întinde mâna numai, c -s aproape.

SETE

Taie luna mantia noptii-n doua,
Cu lumina ei patrunde-n casa,
Si pe ochii tai migdale coapte
Un sarut de-ndragostita lasa.

Trec prin poarta ta, caci numai dorul
Mi-a facut prin poarta ta carare.
E deschisa usa si fereastra,
Ninge-ngândul meu o întrebare.

Sete mi-e si poate ai în casa
Apa pentru-n trecator ca mine;
Beau din cana ta cu flori alese
Setea-mi trece, când ma uit la tine.

Mâna ti-o sarut si plec apoi,
Când trec pragul sete ma-npresora.
Lasa poarta-n laturi dorul meu
Poate pui în cana, ochii mâine seara!

DE-A TINE VREMEA

Ma costa-acum
mai mult o primavara,
si vara-mi cere-n plus
câte ceva;

e toamna-n tot
ce ma-nconjoara.
M-astept la iarna,
vânturi bat ades,
de-ar tine vremea,
de ar mai tine vremea
mai am atâtea fructe de cules!

POETII NOSTRI DE LA TARA

lui Grigore Vieru

(nascut 14 februarie 1935 decedat 18 ianuarie 2009)

Poetii nostri de la tara,
Cand urca-n cer, in sat coboara
Si-n tarini, seamana poeme,
Pe nume, mamele sa-i cheme -

A lui Vieru, sau Sorescu,
Alecsandri, sau Eminescu,
Cand urca-n cer, coboara-n sat,
Sa stea cu tara lor, la sfat

Sa are, cand, cat de adanc,
S-ajunga fiecarui tanc,
Ce sa le dea, din ei, sa fie
Si paine, dar si poezie

Poetii nostri de la tara,
Chiar daca vor, nu stiu sa moara,
Doar se intorc la ei, in sat,
Sa faca sfintilor, curat

Si sfintii stau, cuminti, in rame
Atatia tati, si-atatea mame,
Cat nu incap nici in icoane
De cate lacrimi au in rane

Poetii nostri de la tara,
Cand urca-n cer, in sat coboara,
De-a dreapta tatalui, naframa
Precum o inima de mama
19 ianuarie 2008

DRUM
Motto: Gaza

E liniste si pace, oameni buni!
Toti cersetorii lumii sunt satui
Pe lumea de morminte, ard catui
Si crucile de cetini, au cununi
Rugandu-te pe nume sa le spui...

E liniste si pace, si e cald
Chiar daca unii semeni mor de ger
Asa e pe pamant, precum in cer
Nu-s unii sus, de altii-n hau, nu cad
Nu-i pace jos, de altii, sus, n-o cer...

E liniste si pace doar ca nu-i
Un lucru pus, la locu-i sa ramana
O mana mangaie ce strica alta mana
Si totusi, totul e la locul lui:
Mormintele par oile la stana ...

E liniste si pace licarind
Este strigat pe nume Dumnezeu:
"Razboi!" - Si Cain, si Abel, sunt tot eu
"Slaveste, sufletul meu, Pacea!" li colind
Si pasii mei pasc nervii mei de seu...
3-5 ianuarie 2009

URCUS SPRE MOSI CRĂCIUNI

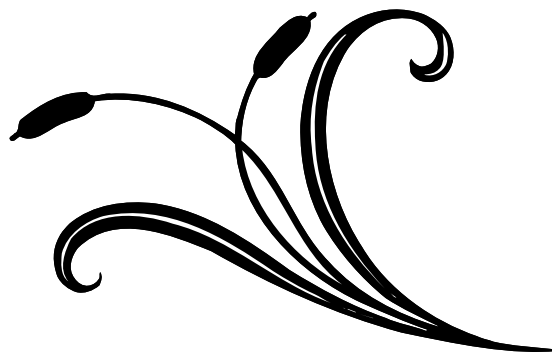
E timpul sa le-aduc, la rându-mi, daruri
O candela, si-o cetina de mir
Caci râu le-am fost, si dânsii mi-au fost maluri
Ei, Mosii mei Craciuni, din cimitir

Cât nu mi-au dat, purtând poveri de hamuri
Cum au mai tras - zâmbindu-mi, ca nadir
E timpul meu sa le întorc din daruri
La Mosii mei Craciuni, din cimitir

Cum au mai socotit, legând batiste
Cu banii, cele daruri de Ajun
E rândul meu, acestor ametiste,
Doi pasi sa le aduc, de Mos Craciun -

Si m-as ruga, în cimitire albe,
Cu cruci si oase, care cer un bir
Sa le tin minte "sufletele dalbe" -
La Mosii mei Craciuni, din cimitir

Dormiti în pace, Mosul iarasi vine,
Si-i este traista plina de minuni
Si pe pamânt, precum în cer, e bine
Urcam spre voi, trecând prin Mosi Craciuni...

21 decembrie 2008

IMNUL TINERILOR CARE S-AU JERFIT PENTRU TARA!

La baza veacului acesta,
Asemeni unui Dom urcând,
Nu vede i oasele acelor tineri,
Ca ni te furci pe dealul rii sfânt!

i cum se duc asemeni unor coruri,
Printr-o ninsoare mare aiurând,
i cum lumin ei ninsoarea aceea,
Ca o amiz a lumii mai curând!

i cum cântarea lor cuprinde lumea,
i mun ii ei înal i ca un ve mânt,
i nu mai tim de nu-i o nebunie,
Ori s rb toarea lumii pe p mânt!

i patriile cum se-nsenineaz ,
De acele oase galbene pe rând,
Ale p rin ilor care se duc spre moarte,

SA CADEM ÎN GENUNCHI TOTI ROMÂNII

Sa cadem în genunchi toti românii
Sa ne rugam pentru Basarabia si Bucovina
Pentru pamânturile românești înstrainate
Sfinte prelungiri ale inimilor noastre!

Sa stam în genunchi toti românii
Sa ne rugam pentru fratii nostri
Plecati în bejenie pe fata pamântului
Sa stam în genunchi toti românii

Sa stam în genunchi toti românii
Sa ne rugam pentru defectele si sperantele noastre
Pentru neamul întreg ce o FIINTA fie-si
Sa stam în genunchi toti românii !

TARA MICA SI SINUCIGASA

ar mic i sinuciga !
Vai de capul t u, s rman ar
To i te jefuir i scuipar ,
Iar la urm o f cu i i tu!

O istorie întreag c utar ,
S te ard i s te sfâ ie,
Nici râna s nu-i mai r mâie,
Numai amintirea- i de ocar !

i ce n-au putut s - i fac -n veac,
Liftele p gâne i str ine
O f cu i tu, ara mea, mai bine,
Cu o sete f r de egal!

Vai de capul t u, nenorocito!
Din tot ce-am fost nimic n-o s r mân ,
Nici m car o mân de rân ,
Care s spun c am fost aici!

POETUL

Eram poet si plangeam
Mergeam pe strazi frumos luminate,
Se mira lumea si se-ntreba
Cine e Domnul cu marea in spate !

MIHAI EMINESCU

Vine poetul cu inima in palma
Iata-l la marginile lumii pagane
Cum si intinde bratul peste haos
Si cum cu el asa in veci ramane

Coloane de lumina tac in univers
Cata solemnitate pe pamant
Aud pustiul cum creaza lumea
De mii de ani de cand eu nu mai sunt !

Cîntec de dragoste

Ai pescuit
soarele meu în zori
si i-ai scos
icrele rosii.
Ai pescuit
dealul meu
si i-ai scos
icrele negre.
În jarul
cîntecului ei
se coace pîinea privighetorii:
rumena roza.

Iar tu
cu-nnegurare asculti
glasul ei rourat
si cîntecul meu.
Ferice de cel
care se multumeste
c-o pîine
muiata-n uleiul linistii!

Cîntec popular

Cînd pe lume-am aparut
La o margine de Prut,
Lînga riul patimit,
O straina m-a rapit
Si astfel ma legana:
„Nani, nani, nani-na,
Peste Prut traiesc jandarmi,
Sa cresti mare, sa îi sfarmi!
Peste Prut traiesc potai,
Iar nu fratiorii tai!
De-or striga: „române drag“,
Pune mîna pe ciomag,
De-ai sa-i vezi cîntînd de dor,
Pune mîna pe topor!
De ti-or spune ca ti-s frati
Sa nu-i lasi nespintecati!“
Copil prost, copil furat,
Frate, rau te-am suparat!
Dar eu nici o vina n-am,
Fost-am despartit de neam
Si chiar Domnul Cel de Sus
A tacut si nu mi-a spus
Care e maicuta mea
Si nici maica spusu-mi-a.

Acestia suntem noi...

Acestia suntem noi:
Buni cît se cuvine
În mijlocul raului.
Rai - niciodata.
Se mira noaptea
Ca a clocit sub ea
Întuneric,
Dar au iesit
Pui de lumina.

Iarta-ma...

Iarta-ma, Doamne,
ca-ti hulesc pîinea...
Dar orice pita
e o gura fara cuvânt.
Nu te mai pot vedea
de atîta fum
în care pîini se coc!
De ce nu ne-ai dat
altceva-n loc?
De pilda, raza de soare,
pe ea sa o rontai blând,
iar cine își doarme ziua,
sa ramâie flamând.
Stapâne,
mi-i gura pecetluita
c-o pîine.

Autobiografică

Mama mea viata-ntreaga
A trait fara barbat.
Singurei eram în casa
Ploi cu grindina când bat.
Mama mea viata-ntreaga,
Stînd la masa, ea si eu,
Se asaza între mine
Si Preabunul Dumnezeu.
Oh, si crede-asa într-însul,
Ca-n albastru vazul ei
Chipul lui de pe icoana
Se stravede sub scânteii.
Si eu tin atît la mama,
Ca nîcîcînd nu îndraznesc
Dumnezeul din privire
Sa ma vîr sa-l mîzgâlesc.

M-a strigat cineva?

Totul e indoielnic
Chiar si ochii acei.
Poate nu-s ai iubitei,
Poate-ai altei femei.
Totul e indoielnic
Chiar si rana.

Poate ca nu o port eu,
Poate ca mama.
Totul e indoielnic
Chiar si izvorul.
Poate ca nu el se-aude,
Poate ca dorul.

Limba romana

(Anei si lui Alexandru
Bantos)
Din cauza durerii
Firescul dor al limbii
Il preamaresc si-l cant.
Si din aceeași pricina
Puterii Tale, Doamne,
Ma inchin.
In fiecare zi,
In chiar lumina diminetii,
Se-arata steaua
Suferei mele
Pe care numai
Ochii mamei o zaresc
Incoronati cu lacrimi.

PITORESTI
(scurt florilegiu)

Ursul de lant

Duminic , mai pe la prânz,
când mult lume dormita,
în chio curi, sub umbrare,
era adus de lan
într-o asurzitoare h rm laie,
un urs b trân.

Nu tiu de unde ap rea,
îl anun au schel l ind,
l trând i mârâind,
din dosul por ii, câinii.

Ursarul oache
striga în gura mare
i zorn ia un taler
cu clopo ei de tinichea.

S rmanul urs
se leg na în ritm
jucând în pas greoi
pe labelle de dinapoi.

A a g tit cu funde
puteai s crezi c -i bucuros
c -l admir m
dar ochii plictisi i i tri ti
cereau parc -ndurare.

S fie liber printre brazi,
s morm ie cu poft într-un zmeuri
i nicidecum l trat de câini
i de un lan târât
prin mahalale.

Un brâu de frunze

Se-aud batai din palme,
alai de voci când agitate ,
când mai calme.

Copiii din vecini
cu apa uda

o mica tuciurie paparuda.

Nu s-o acopere, ci sa ne-amuze,
pe corpul ne-implinit si gol
poarta un brâu de vrejuri
si de frunze.

Invoca ploaia,
tremura,

joaca bolborosind ceva...
sau, poate cânta.

Pe cer un fulger s-a îndurat
si-a desenat din linii frânte
un scurt zigzag,
ca-n diagramele de toamna
si norii din fântâni ceresti
cât de curând peste pamânt
galeti pline rastoarna.

Cărâmidarii

Adeseori spre asfintit
dadea navala din brutarii,
pe strazi, prin cartierele sarace
aburul cald al pâinii
iar din cuptor se-mprastia
miros de pâine ce se coace
Se intorceau atunci din departari
caramidarii.

Cu puradeii agatati de gâtul lor, pirandele
cu bani stralucitori în par
de graba le ieseau în cale
taraganând câte-un alint
cu glasul ragusit
si tonuri coborâte guturale.
Din praf tâsneau deodata
vreo câtiva tânci
strigând ca vine tata....

iar vocea lui se concentra într-un oftat
si-o vaga întrebare

Ce-ai înfocato, de ce plângi ?
ia, uite ce-ti aduce, de prin Dragaica, tata.

RÂNDURI PENTRU LUCEFERI

Orologiul din perete bate cincisprezece ianuarie.
Este ora Eminescu. Scriu o scrisoare peste
veacuri, eu, invatacel cu degete patate de
cerneala, ce a-ndraznit, pentru un fir de timp,
sa isi ridice ochii catre un Luceafar.

Cand inca invatam a glasui,
maica maicutei mele ma-nvata din randurile tale,
si eu,
inca nedeslusind intreaga-ti maretie de luceafar,
simteam, pana in fundul sufletului de copil,
tristetea versului O mama, dulce mama...
Ma leganam, rostind, vrajita ca de-o muzica
maiastra,
de care satz nu mai aveam:
Codruuuule, codruuutule, ceeee mai faci
dragutule,
Icoana stelei ce-a murit,
Si de chipul dragei mele...

Si-n anii cand pasiunile in mugureau, intaia data,
in sufletele de adolescenti,
eu am privit la chipul tau, in pagina de carte,
si-am mangaiat cu degete timide,
patate cu albastru de cerneala,
parul cel lung de abanos,
si m-am lasat, la randu-mi, alinata
de versul dulce, de privirea-ndepartata.

M-ai insotit apoi si-n anii ce-au venit.
M-ai insotit, Lucefere, si mi-ai raspuns la
tulburari de-adanc de suflet,
caci le traisei mai-nainte, nu-i asa?
doar toate's vechi si noua toate.

Iar clipa a venit apoi cand am crezut ca te-am
pierdut...
cand am simtit in fiinta si in suflet un cutremur.
Cum mi s-ar fi putut imagina un ceas,
un dram de ora fara tine?
Cum sa fi incercat sa vietuiesc
departe de o raza a ta?

... Acum imi vine sa zambesc...
ce tanara-naiv eram ... oare Luceferii au graniti?
Nu strajuie ei munti si-oceane, si larg de mare si
campii?
Cum m-am temut ca am sa-l pierd pe Eminescu,
cand el este mereu si pretutindeni?
Cum?

Traiesc acum eu, bulgare de tina si-nvatacel
cu degete albastre
in vremuri ce sunt hotarate
peste-un albastru de ocean,
in spatii zamislite de uriasi.

Eu insa sunt un bulgare de tina,
crescuta-n poala maicii Baragan, si ocrotita din
pruncie de pieptul muntilor Carpati.
Am supt din Dunare putere, si m-am infasurat
in vraja marii celei negre
cum sa-ncap eu'n atata vesnicie?

Si m-as fi dizolvat
nisip si praf m-as fi facut, si m-as fi spulberat in
preerie,
daca o stea nu m-ar fi strajuit - mereu si
pretutindeni
si nu m-ar fi lasat sa fiu ce am ramas
un bulgare de tina si-nvatacel cu degete
albastre.

Astazi, scapata fiind de neffiintare,
cand inca imi hranesc trairea din seva scrisului
cel dulce,
incerc sa-nvat pe cei mai fragezi decat mine
plapande lujere ce cresc
din bulgare de tina - ,
ca undeva si peste tot,
exista azi si-a fost mereu, si ne va lumina si-n
mainele ce vine,
Un Domn Luceafar Eminescu.

Iertata-mi fie indrazneala
de a aterne-aceste randuri
invatacel ce a sarguit cu drag si cu credinta,
si prea firava lupta cu potrivniciile,
ca sa nu piarda o comoara mostenita,
tasnita din adancul veacului ce-au fost
limba romana si pe Eminescu.

ADRIAN SAHLEAN (SUA)

LEGENDA LUCEAFĂRULUI
 Porni luceafarul. Cresteau
 In cer a lui aripe,
 Si cai de mii de ani treceau
 In tot atitea clipe.

Un cer de stele dedesupt,
 Deasupra-i cer de stele-
 Parea un fulger nentrerupt
 Ratacitor prin ele.

Si din a chaosului vai,
 Jur imprejur de sine,
 Vede ca-n ziua cea dentii,
 Cum izvorau lumine;

Cum izvorind il inconjor
 Ca niste mari de-a-notul...
 El zboara, gand purtat de dor,
 Pan' piere totul, totul;

Caci unde-ajunge nu-i hotar,
 Nici ochi spre a cunoaste,
 Si vremea-ncearca in zadar
 Din goluri a se naste.

Nu e nimic si totusi e
 O sete care-l soarbe,
 E un adinc asemenea
 Uitarii celei oarbe.

-De greul negrei vecinicii,
 Parinte, ma dezleaga
 Si laudat pe veci sa fii
 Pe-a lumii scara-ntreaga;

O, cere-mi, Doamne, orice pret,
 Dar da-mi o alta soarte,
 Caci tu izvor esti de vietii
 Si datator de moarte;

Reia-mi al nemuririi nimb
 Si focul din privire,
 Si pentru toate da-mi in schimb
 O ora de iubire...

Din chaos, Doamne, -am aparut
 Si m-as intoarce-n chaos...
 Si din repaos m-am nascut'
 Mi-e sete de repaos.

-Hyperion, ce din genuni
 Rasai c-o-ntreaga lume,
 Nu cere semne si minuni
 Care n-au chip si nume;

Tu vrei un om sa te socoti,
 Cu ei sa te asameni?
 Dar piara oamenii cu toti,
 S-ar naste iarasi oameni.

Ei numai doar dureaza-n vint
 Desarte idealuri-
 Cand valuri afla un mormint,
 Rasar in urma valuri;

Ei doar au stele cu noroc
 Si prigoniri de soarte,
 Noi nu avem nici timp, nici loc,
 Si nu cunoastem moarte.

Din sinul vecinicii ieri
 Traieste azi ce moare,
 Un soare de s-ar stinge-n cer
 S-aprinde iarasi soare;

Parand in veci a rasari,
 Din urma moartea-l paste,
 Caci toti se nasc spre a muri
 Si mor spre a se naste.

Iar tu, Hyperion, ramai
 Oriunde ai apune...
 Cere-mi cuvantul meu dentai-
 Sa-ti dau intelepciune?

Vrei sa dau glas acelei guri,
 Ca dup-a ei cantare
 Sa se ia muntii cu paduri
 Si insulele-n mare?

Vrei poate-n fapta sa arati
 Dreptate si tarie?
 Ti-as da pamantul in bucati
 Sa-l faci imparatie.

Iti dau catarg linga catarg,
 Ostiri spre a strabate
 Pamantu-n lung si marea-n larg,
 Dar moartea nu se poate...

Si pentru cine vrei sa mori?
 Intoarce-te, te-ndreapta
 Spre-acel pamant ratacitor
 Si vezi ce te asteapta

THE LEGEND OF THE EVENING STAR

So left the Evening Star. His wings
 Grew large across the sky
 As thousand years of reach would spring
 And at a wink go by;

A canopy of stars below,
 Above, a starry dome:
 An endless lightning seemed to flow
 And through the heavens roam
 And in the dark that streamed around,
 As on the first day's morn,
 He glimpsed the chaos vales unbound
 From where the light is born.

He flies aswim through seas of light
 With love on wings of thought...
 Until all perishes from sight,
 Until all turns to naught;

He goes where there's no bound or bourn
 Nor is there eye to know,
 And time itself from voids uptorn
 Struggles in vain to grow;

For there is naught, yet it is there
 A thirst that draws him on,
 A depth that lingers, like the snare
 Of blind oblivion...

"Father, from dark eternity
 My burden now reverse
 And your name ever hallowed be
 In all the universe!

Ask me, Lord, anything, but give
 Me fate of different breath,
 For you're the spring of lives to live,
 And giver are of death;

Immortal nimbus overturn,
 From eyes remove the fire,
 But for all give me in return
 One hour of desire...

From chaos, Lord, I came alive,
 My thirst to chaos goes
 And, of repose once born, I strive
 To go back to repose!"

"Hyperion, you out of chasm
 Arise with worlds of grace!
 Ask not for wonder or phantasm
 That has no name or face;

To be a human is your call?
 A man, is that your mind?
 Oh, let the humans perish all,
 Others would breed in kind.

Men only build to nothingness
 Vain dreams in noble guise:
 When waves to silent tomb quiesce
 New waves again will rise;

Men merely live by stars of luck
 And star-crossed fatefulness;
 We have no death to prove our pluck
 Nor place or time possess.

From the eternal yesterday
 Today lives what will die,
 Should sun from heavens once decay
 New suns would light the sky

And seem to rise to endless morn
 While death in wait would lie,
 For all die only to be born
 And all are born to die.
 But you, Hyperion, shall live
 Wherever you may set...
 So ask me now the Word to give:
 That you can wisdom get?

Or, maybe, give you voice and bring
 Sweet music to your song
 So forests in the mountain sing

Nota. Luceafarul marelui poet român Mihai Eminescu apare aici pentru prima oara într-o traducere selectiva, actuala si inedita, ce se remarca atât prin amploare si sensibilitate, cât si prin maestria versificatiei, bogatia vocabularului ori frumusetea de stil. Autoarea acestei traducerii este scriitoarea bilingva româno-franceza specialista în Villon; Nelligan si Eminescu; nu mai puțin poeta si eseista Ionela Manolesco, membra titulara a Uniunii Scriitorilor din Québec (UNEQ)

Mihail Eminescu

«Hyperion»

(rom. «Luceafarul»). Traduction inédite du roumain au français, par Ionela Manolesco

Il était une fois une pucelle,
Ainsi que l'on raconte,
Qui fut sur terre la plus belle
Des princesses du monde.

Aimée par tous; unique enfant
De la lignée régnante -
La lune seule au firmament,
Se mesure à l'Infante.

Pendant la nuit, à pas de feutre,
S'en va-t-elle sous l'arcade,
S'asseoir tout près de la fenêtre,
D'où Hyperion regarde.

Au ciel, l'Étoile du Berger
Qui son trajet arpente,
Par ses reflets d'or dans la mer,
Noirs navires oriente.

Elle vient le voir jour après jour
Et son cœur étincelle :
Il la remarque et, à son tour,
Il tombe amoureux d'elle.

Elle rêvait, en se prenant
Les tempes des deux mains ;
Dans son désir, elle l'absorbait,
Du soir jusqu'au matin...

Combien alors, plus embrasé,
Ne devenait son hâle,
À chaque fois qu'il revoyait
La Belle à la grand 'salle.

Subtilement, sur ses brisées,
Il glisse dans la pièce
Et tisse, d'un fil embrasé,
Une toile de liesse.

Quand sur son lit elle s'étendait
Se recueillant, légère,
Doucelement il l'enveloppait
Et fermait ses paupières;

Devant son corps, à corps perdu,
Il entre dans la glace;
Elle, de ses yeux fermés, l'a vu,
Tournant vers lui sa face.

Le regardant, elle souriait
Sans qu'elle se réveille,
Tandis que lui la poursuivait
Aux frontières du sommeil.

Elle, dans son rêve, le supplie,
D'une voix qui s'éteint :
«Prince charmant de chaque nuit,
Pourquoi ne viens-tu? Viens!

Descends d'en haut Hyperion,
Sur faisceau de lumière;
Viens hors du songe en ma maison,
Pour que ma vie éclaire! »...

Il l'écoutait en frémissant
Mais voilà qu'il s'embrase
Et se jette, tout en flambant,
Dans la mer de topaze.

L'eau dans laquelle il fut tombé
Fait des ronds concentriques,
Dont du dernier va remonter
Un beau Valet de Pique...

Pareil à un beau Voïvode
Aux longs cheveux d'or crû,
Sa cape à l'ancienne mode,
Portée à torse nu :

«Du haut des sphères, me voilà!
J'exauce ta prière!
Ce fut le Ciel qui me créa
Et la Mer fut ma mère.

Pour accéder à ton boudoir
Et te voir dans ton monde,
Je quitte un céleste terroir
Prenant corps dans les ondes.

Ô, mon trésor! Viens avec moi!
Qu'à ce monde ne tiennes!
Ma fiancée veuille que tu sois -
Et que tu sois ma reine!

Au palais de corail siègeant,
Des siècles à la ronde,
Tu auras tous mes Océans;
En gouvernant leurs mondes! »

«Comme tu es beau, Hyperion,
En rêve! Quant à te suivre,
Même si étais un Ange; c'est non!
Moi, je veux encore vivre!

Ayant une autre langue et port,
Tu brilles sans chaleur;
Je suis vivante; tu es mort;
Et ton œil me fait peur!

Mais si tu veux mon alliance
Pour que je t'aime fort,
Viens dans ce monde de souffrance
Et partage ma Mort !»

«Quoi?! Tu repousses, femme, en moi,
L'Éternité de l'Être?!
Pour un baiser, mourir comme toi?
Soit! Tu vas me connaître...

Combien je t'aime tu le sauras:
D'un péché je vais naître!
Je suis lié à l'Au-delà,
Mais je ne veux plus l'être...»

Soudainement, l'astre périt...
Sautant les millénaires ...
Il cherche, au bout des galaxies,
La Source de la Lumière :

« Prends, Père ce nimbe d'Immortel
De pierre! Donne un cœur
À l'Astre qui te rend le ciel,
Contre l'amour d'une heure ! »

« Astre! Tu veux changer ton sort,
Contre celui de l'Homme?!
Si tous les humains étaient morts,
D'autres naîtraient, en somme...

Tiens! Prends ces armées et galères!
Je t'en rends invincible!
Je te donne la Terre entière;
Mais la Mort ?! Impossible !

Et puis, vaudrait-il que tu meures?
Vas-y donc maintenant
À la Planète des Douleurs,
Et vois ce qui t'attend! »

Il pleut avec des fleurs d'argent
Du tilleul qui s'effeuille,
Sur les cheveux de deux enfants
Que l'Étoile surveille...

L'Étoile, c'est lui, Hyperion
Qui les regarde en face,
Voyant la Belle qui, le garçon,
De ses deux bras l'enlace...

Dans son désir elle aperçoit
L'Étoile qui scintille;
Lors, à Hyperion, tout bas
Son vœu d'amour confie :

«Descends, mon doux Hyperion,
À mon rêve pareil,
Recouvre-moi de ton rayon
Et mon bonheur surveille! ».....

Il tremble, mais ne tombe guère
Du ciel, dans une mer morte
« Que t'importe, ô, femme de chair,
Si c'est moi ou un autre ?

Vivant dans votre cercle clos,
Le hasard vous enlace ;
Moi, je me sens dans mon Chaos,
Immortel et de glace. ».

Ionela Manolesco

./ La Sélection des 36 quatrains de plus haut du poème *H y p e r i o n*, est extraite de la traduction quasi intégrale, comprise dans le volume album bilingue (roumain-français) en cours de parution (été 2009): I.M. «Eminescu, Poésies lyriques»; auto édition bibliophile avec les illustrations de l'auteur. Copyright I.M., pour le texte et les illustrations. Montréal, 14 Janvier 2009.

Dor de Eminescu, în capitala transilvană

Sala REDUTA* a Muzeului Etnografic al Transilvaniei din Cluj-Napoca s-a dovedit neîncăpătoare, la 15 ianuarie, pentru lumea buna a Clujului, care a răspuns, din DOR DE EMINESCU, invitației lansate de amfitrionul și organizatorul principal, Prof. dr. ing. Pompiliu Manea, director și fondator al Companiei Române de Tehnică Electronică Medicală (TEMCO) Cluj, precum și al Cenaclului "Joia Culturală TEMCO", aflat sub patronajul Companiei. "Joia Culturală TEMCO" a reușit, într-un timp relativ scurt, să se consacre drept o oază de românism, o rază de lumină în viața culturală a urbei. După deschiderea muzicală oferită de Corala Universitarilor Clujeni (dirijor, prof. Doina Miclea; coordonator, Al. Stănescu, vâlcean de origine, cunoscut poet și epigramist) și versuri în lectura lui Eugen Albu, dedicate evenimentului, i-a revenit amfitrionului misiunea de a deschide seria vorbitorilor: Prof. dr. ing. Pompiliu Manea a conferențiat despre "Eminescu și Augustin Z.N. Pop" (de la cel din urmă, Prof. Manea a deprins, ca adolescent, frumusețea și secretele Limbii și literaturii române); profundul poet și eseist Horia Bădescu - "Despre Eminescu (numai) cu dragoste"; Conf. dr. Constantin Mălina^o (Universitatea Oradea) - "Eminescu și Bihorul"; scriitorul, editorul, publicistul Ioan Barbu (directorul cotidianului "Curierul de Vâlcea" și al Editurii "Antim Ivireanul" din Râmnicu Vâlcea) - "Eminescu și Leopardi, mucenici ai neamurilor lor"; Prof. dr. Mircea Popa - "Transilvania eminesciană" (cu multe și interesante referiri la Ardealul ca vatră mitică, pe care Eminescu o oferea scrierilor sale, la Ardealul care a publicat prima exegeză eminesciană, dar și prietenii durabile poetului și cultului eminescian, cultivat cu ardoare în toată Transilvania); drd. Dorina Rizea (director Editura "Floare albastră") - "Patrie și patriotism în "Timpul" lui Eminescu"; Prof. dr. Nicolae Georgescu (decanul Facultății de Litere și Filosofie a Universității "Hyperion" din București) - "Noutăți în opera și biografia "Poetului Nepereche" (comentarii despre edițiile succesive din Eminescu, ediții critice cu formele și punctuația autorului, munca de citire a antumelor, în care punctuația a fost introdusă, uneori, abuziv etc.). După vreo patru ore de discuții/dezbateri în spiritul adevăratei lumini în care se cere citită și recită creația poetică, proza, scrierile politice ale omului de litere, filosofului, gazetarului și politicianului Eminescu, atunci când i-a venit rândul să-și prezinte comunicarea intitulată "Receptarea lui Mihai Eminescu în coala de astăzi", Prof. dr. Constantin Cuble^oan - cunoscut poet, prozator și dramaturg clujean, cu preocupări susținute în domeniul eminescologiei - a ținut să precizeze doar că "întâlnirea noastră de astăzi să o vedem ca o

floare depusă pe piatra pe care scrie Mihai Eminescu". Frumos, simplu, adânc, precum nemărginirea... Două poeme scrise special pentru acest 15 ianuarie de poetul român din Canada și prieten al Clujului și Vâlcei, George Filip, au vibrat melodios în rostirea Danielei Gifu, ea însăși prozatoare, poetă și conducătoare de cenaclu. A mai fost adusă în discuție și inițiativa Academiei Române privind instituirea zilei de 15 ianuarie ca Zi Națională a Culturii Române (implicit și sărbătoare națională), precum și aceea de declarare a mausoleului roșu din Parcul Libertății (București) drept Pantheon al Culturii Române - inițiative asupra cărora Parlamentul va fi chemat să se pronunțe. Cu plăcută surprindere, participanții la reuniune au primit ca dar simbolic din partea amfitrionului și prin acesta, peste timp, chiar de la Eminescu, cartea de vizită a prim-redactorului M. Eminescu, de la "Timpul", fotocopiată și multiplicată după un original aflat în colecția Prof. dr. ing. Pompiliu Manea.

Cluj-Napoca, ROMÂNIA. Ianuarie 2008

*Sala REDUTA (ca și clădirea în care se află) a rămas celebră mai ales pentru adăpostirea procesului memorandiștilor din 1894, unul dintre marile procese politice ale secolului al 19-lea, cu ecouri ample în întreaga presă europeană. În 1892, mai mulți intelectuali români din Transilvania au prezentat împăratului Franz Josef al Austriei, un Memorandum prin care protestau împotriva politicii de deznaționalizare a guvernului maghiar. Memorandiștii au fost judecați și condamnați la închisoare. În pledoaria rostită în cadrul procesului, Dr. Ioan Rațiu a rostit memorabilele cuvinte: "Existența unui popor nu se discută, se afirmă!".

BOALA SI MOARTEA LUI EMINESCU

Abordare filologica de bun simt

I. Cum a murit Eminescu

Ultimele lui ceasuri, povestite de un martor ocular

„Un modest cetean, mic de stat i cu o b rbu alb , a suit alalt ieri sc rile redac iei noastre, voind s ne fac o comunicare. Din ziare, tia c se va face un serviciu divin de pomenire a lui Eminescu, i venea s ne spun i el ce tia, personal, despre pomenitul de azi.

Modestia acestui om d o valoare special datelor furnizate de el, date cari nu sunt în nici un caz lipsite de interes. D. Dumitru Cosm nescu, fost într-o vreme coafor al Regelui, având pr v lie sub vechiul Jockey-Club, „îl servea” adeseori pe Eminescu, care venea acolo împreun cu al i prieteni.

- Era un om domol i foarte a ezat. Vorbea totdeauna frumos, ori cu cine ar fi stat de vorb . i avea mare pl cere s -l servesc” eu. Cum intra întreba: „Da' unde e Dumitrache?”

Eu, ca unul care, slav Domnului, la vârsta mea pot zice c sunt „specialist” i c am servit mii i mii de oameni, mi-aduc aminte i acum c avea un p r frumos negru, ondulat, dat peste cap. Musta a, mic , era tot neagr .

De'mbr cat nu l-am v zut niciodat r u îmbr cat, îi pl ceau cravatele negre, f cute „fund ”.

Vorbea cu mine, vorbea cu lucr torii, i mai ales edea de vorb cu d. Ardeleanu, patronul meu de pe vremuri, povestind tot felul de lucruri, fiindc Ardeleanu era om citit, i fusese i la Paris, studiind s se fac avocat.

*

Când s-a întâmplat nenorocirea c s-a îmboln vit, Eminescu a fost dus la u u, unde i s-a dat o camer a lui, mai bun ca altora. M chema tot pe mine s -l servesc i acolo, i m duceam bucuros. Uneori veneau s -l vad prieteni, Grigore Manolescu, Hasna , i al ii care-i ziceau lui Eminescu „maestre” i el râdea, b tându-i pe um r.

Cât a stat la u u, eu cel pu in nu l-am v zut altfel decât scriind. Scria toat ziua, coli peste coli, i era foarte lini tit.

Dar soarta a f cut îns ca într-o zis -l v d murind, a putea zice, pe bra ele mele...

Venisem la u u, cam pe la 3 dup amiaz .

Pe la vreo 4, cum era cald în camer , Eminescu zice uitându-se lung la mine: „la ascult , Dumitrache, hai prin gr din , s ne plimb m is te înv s cân i De teapt -te, Române!”

Eu care tiam c nu e bine s -i fac împotriv am ie it cu el în gr din , unde se vede c -l tr gea soarta. i a început s cânte De teapt -te, Române, i eu dup el. Cânta frumos, avea voce.

Cum mergeam amândoi, unul lâng altul, vine odat pe la spate un alt bolnav d'acolo, unu' furios care-a fost director sau profesor de liceu la Craiova i, pe la spate, îi d lui Eminescu în cap cu o c r mid pe care o avea în mân . Eminescu, lovit dup ureche, a c zut jos cu osul capului sf râmat i cu sângele iruindu-i pe haine, spunându-mi: „Dumitrache, adu repede doctorul c m pr p desc...Asta m-a omorât!” L-am luat în bra e i l-am dus în odaia lui, unde l-am întins pe canapea. l-m potrivit capul pe pern , i când am tras mâna, îmi era plin de sânge. Au venit doctorii, cu u u în cap, i ne-au spus s t cem, s nu s-aud vorb afar , c nu e nimic... Dar dup o jum tate de or , bietul Eminescu murise !”

*

Modestia i simplitatea povestitorului nu scad întru nimic caracterul dramatic al acestor ultime ceasuri ale nefericitului poet.

Faptele povestite aici sunt consemnate, de altfel, mai de mult, de acei cari, în vreme, au stabilit condi iile în cari Eminescu a fost ucis de un dement, datorit fire te numai unei regretabile lipse de supraveghere din partea administra iei ospiciului unde i criminalul i victima se g seau la un loc.

Text ap rut în Universul, Bucure ti, 28 iunie 1926, p.3. Reluat în Cuvântul Ardealului, Cluj, 1 iulie 1926, i în Prim vara, Sânnicolau Mare, 4 iulie 1926.

Note

1. Face parte dintre „textele infern” privitoare la Eminescu. Nu a fost reluat de nici unul dintre biografii cunoscu i ai poetului (G. C linescu, George Munteanu, D. Mur ra u, Petru Vintil etc.; vom pune fa în fa toate textele). Apare ne semnat în ziar (material f cut în redac ie). Dumitru Cosm nescu face dou afirma ii concordante cu celelalte surse (f r a le cunoa te, probabil): c poetul avea o camer a lui, special (vezi jurnalul lui Maiorescu, procesul verbal înc de la internarea din 1883) i c scria încontinuu în această perioad . Se tie c în halatul s u de spital s-au g sit, dup moarte, dou poezii : „Via a” i „Stelele 'n cer” (Stelele 'n cer / Deasupra m rilor / Ard dep rt rilor / Pân ce pier. // Dup un semn /

Clatind catargele, / Tremura largile / Vase de lemn : // Niste cetati / Veghind întinsele / Si necuprinsele / Singuratati.// Orice noroc / Si 'ntinde-aripele / Gonit de clipele / Starii pe loc.// Pâna ce mor, /Pleaca_te îngere / La trista-mi plângere / Plina de-amor.// Nu e pacat / Ca sa se lepede / Clipa cea repede / Ce ni s-a dat?", publicate ambele în Fântâna Blandusiei din 1 august 1889; Perpessicius da informatia pe jumătate, adica face trimiterea exacta dar nu spune de nota care însoteste poeziile si în care redactorii afirma ca s-au gasit în halatul poetului dupa moarte).

2. Grigore Manolescu este vestitul actor (1857-1893) care a jucat în mai toate piesele lui I.L.Caragiale dar s-a ilustrat mai ales în rolul lui Hamlet. A se face legatura - care poate fi doar întâmplatoare - cu caricatura cunoscuta a dr. Sutu hamletizând pe un craniu uman (vezi caricatura în cartea noastra, „A doua viata a lui Eminescu”). Gr. Manolescu era si colaborator la Fântâna Blandusiei, unde Eminescu era redactor. Poetul se înconjură de actori pentru ca era foarte apropiat de arta lor si de spectacole în general; în aceasta perioada lui trebuia sa i se joace piesa de teatru „Lais” la Teatrul National câstigând, astfel, niste bani. Sunt chiar stiri de presa: „Piesa în versuri a lui Eminescu, prezentata Teatrului National, se va pune în repetitie peste 2-3 zile. D. C. Nottara va tine rolul de prim amarez din piesa, iar rolul Laisei se va încredinta unei debutante” (Universul, 2 februarie 1889). Directorul Teatrului National era, înca, I. L. Caragiale, care va pleca în curând din tara, în calatorie de nunta, si apoi isi va da demisia la presiunea actorilor; Grigore Manolescu nu este în gratiile lui Caragiale în aceste momente si va fi de partea celor care-l dezavueaza pe dramaturg ca director. Tot la începutul lui februarie se anunța si internarea lui Eminescu în spitalul de alienati iar la 12 februarie Regele va semna, în fine, decretul pentru pensia de 250 de lei a poetului (votata cu un an înainte în Camera Deputatilor, apoi, în toamna lui 1888, votata si în Senat) pentru ridicarea careia trebuie sa se instituie o curatela, vezi mai jos).

Interesant este ca poetul retine, în interogatoriul pe care i-l ia Ghita Brusă la 12 iunie 1889 ca sa-i dovedeasca juridic incapacitatea mintala, ca l-a lovit la cap Petrea Poenaru. Se stia despre acesta ca este tenor, deci un artist dramatic, dar D. Cosmanescu afirma ca era profesor sau director de liceu în Craiova. Identitatea lui trebuie stabilita, însa sursele de care dispunem nu ne dau indiciile necesare. Hanrietta Eminescu, sora poetului, scrie la fel: „Atâta va spun si va rog sa spuneti la toti ca nenorocitul meu frate a murit în cea din urma mizerie si moartea i-a fost cauzata prin spargerea capului ce i-a facut-o un nebun, anume Petrea Poenaru. Sa fereasca Dumnezeu si pe cei mai rai oameni din lume sa fie instalati la d-rul Sutu, ca fiecare va avea sfârșitul iubitelui meu frate.” Finalul consuna cu înțelegerea situatiei de catre redactorii de la Universul. În acest sens, noi, astazi, putem judeca invers: nu e vina stabilimentului ca tinea laolalta nebuni cuminti si furiosi ci, daca e sa cautam vina morala, este a celor care l-au adus pe Eminescu aici: poetul putea sa-si duca boala în conditii normale, la un spital obisnuit.

3. Sub numele „Hasnas” figureaza, în Enciclopedia Predescu, mai întâi „Nicolae Hasnas, doctor, director de spital, n. 1876 la Salcea (Botosani)”, senator în 1926, apoi deputat în 1933 - si „Spiru Hasnas, magistrat, scriitor, n. 21 aug.1873 în Botosani” (scoate un volum de poezii în 1933, deci era în viata, de asemenea, la momentul publicarii amintirilor lui D.Cosmanescu). Tot Hasnas se cheama si primarul Botosanilor care în 1888 dirija catre Eminescu fondurile venite din întreaga tara strânse prin liste de subscriptii si trimise poetului pe adresa primariei (unele dintre ele, trimise si direct). Hanrietta Eminescu, sora poetului, consemneaza într-o scrisoare ca fratele ei l-a vizitat într-o zi acasa si au zabovit la un pahar în plus de vin. Fiind toti purtatorii acestui nume botosaneni, prezenta lor în jurul lui Eminescu se justifica. Nici unul nu ia cuvântul pentru a întari sau dezmenti textul din Universul.

4. În acesti ani (1920-1930) apar multe informatii necontrolate despre Eminescu. Doctorul Vines va scrie amintirile sale în 1931, G. Calinescu în 1932, etc. Iata cum prezinta, în prima editie a „Vietii lui Mihai Eminescu”, G. Calinescu incidentul - dupa alte surse, pe care le vom analiza: „... Petre Poenaru care, jucându-se ca din întâmplare cu prastia, îl izbi în frunte / pe M. Eminescu, n.n./ cu o pietricica. (...) Contrar zvonurilor melodramatice, Eminescu n-a suferit prea mult de pe urma asa-zisului atentat care îi pricinuisa o simpla zgârietura si nici nu pare a fi avut stari de agitatie asa cum scria, cu o vulgara declamatiune, Scipione Badescu: „Îndata ce-l dezleaga rupe tot cu o putere de fiara si striga de produce un ecou îngrozitor.” În realitate, slabit de marile preocupari intelectuale si de erizipelul de altfel vindecat ce i se iscase pe fata din cauza mănșirii cu necuratenii a locului zgârieturii, se simtea ostenit si doritor de o lunga liniste...” G. Calinescu citeaza o fraza din textul urmator: „De 7 nopti, de când stau lângă nenorocitul, numai astazi a putut fi scos din camera de forta, având niste furii ce seamana mai mult a turbat decât a alienat. Îndata ce-l dezleaga, rupe tot cu o putere de fiara si striga de produce un ecou îngrozitor în spital, unde se afla 80 de alienati, afara de femei, dar nici unul în starea grozava a lui. Capul îi este spart si umflat; nu pot însa afla de la nimeni cine-a comis aceasta cruzime contra lui; eu cred ca vr-un alt nenorocit nebun. Doctorul Sutu mi-a declarat ca umflatura este de 99 de ori mortala si ca numai al sutelea poate scapa. Eu însa rog pe D-zeu, daca este drept, sa-i curme suferintele, caci nu mai sunt de suportat.” (articol scris la moartea poetului; este posibil ca Scipione Badescu sa fi fost sa-l vada pe Eminescu în spital, pentru ca am vazut si alte persoane din Botosani venite aici în vizita, de pilda primarul urbei, Hasnas.) Se cunosc exagerarile lui Scipione Badescu, redactorul de la Curierul român din Botosani care si cât timp a stat poetul în urbe (9 aprilie 1887 - 9 aprilie 1888) a scris prapastii despre boala sa. Din aceasta „vulgara declamatiune”, însa, G. Calinescu putea sa ia referirea la lovitura mortala data poetului care concorda cu marturia Hanriettei Eminescu si, peste ani, cu cea a lui Dumitru Cosmanescu. În acelasi numar din „Universul” unde se publica amintirea fostului frizer, pe aceeasi pagina, scrie si G. Calinescu un text despre Eminescu astfel ca nu se poate afirma ca n-a cunoscut informatia. El preia, însa, opiniile doctorului Vines, care se vor publica în 1931, despre „erizipelul” provocat de piatra scapata dintr-o prastie. Acest „erizipel” (preluat din sursele medicale) va face epoca în biografiile ulterioare ale poetului.

5. Oricum, nu se împaca de loc „pietricica” medicilor cu aceasta „caramida” a frizerului. Primul lucru pe care esti tentat sa-l faci este sa-l consideri pe acest Dumitru Cosmanescu un accident târziu: el ia cuvântul la aproape 40 de ani de la moartea lui Eminescu. Dar...ce interes ar fi avut sa minta? Amesteca el lucrurile în aceste amintiri târzii? În ipoteza ca-l luam în seama o modalitate de a împaca afirmatiile lui cu cele ale specialistilor care vor lua cuvântul mai târziu ar fi, totusi. Am în vedere ultimele cuvinte ale lui Eminescu: „Asta m-a omorât!”: ar însemna ca au mai fost si altele decât asta. Este posibil ca pe la sfârșitul lui mai poetul sa fi fost atins cu „pietricica”, sa fi rezultat „erizipelul” fara importanta pe care medicii îl raporteaza în amintirile lor iar acum, la sfârșit, sa fi survenit lovitura mortala, data de acelasi, dar de aproape si de data aceasta cu o caramida (care este scoasa din discutie de catre aceiasi medici, vezi vorbele lui Sutu: „ne-a spus sa tacem, sa nu se auda vorba afara, ca nu este nimic”). Este, desigur, doar un scenariu probabil. Dar în bâlbâiala din jurul mortii lui Eminescu (nici data nu este atestata precis, Calinescu însusi

oscilând între 15 și 16 iunie pentru ca merge după alte surse) n-ai cum să faci limpezis decât cu toate informațiile pe masă și stabilind câteva ipoteze de lucru necesare. Sunt necesare, amintim, și ipotezele care se confirmă, pentru ca să se confirme dar și cele care nu se confirmă, exact pentru că nu se confirmă.

Nu m-am ocupat niciodată în mod expres de moartea fizică a lui Eminescu, interesându-mă ceea ce în timpul său se chema „moarte civilă”. Acum, odată cu această reconvocare a documentelor, ipoteza de lucru va fi aceasta, a dublei lovituri, și voi lua în considerare posibilitatea ca ea să fi fost evitată pentru că pe de o parte arunca o lumină defavorabilă asupra corpului medical iar pe de altă indica premeditarea, insistența chiar, în atac a acestui enigmatic Petrea Poenaru.

Profesorul Ion Nica reia, în cartea sa „Mihai Eminescu, Structura somato-psihică” (Ed. Eminescu, 1972), la finalul convocării surselor medicale privind boala și moartea lui Eminescu, și „accidentul” bibliografic Dumitru Cosmanescu, citând chiar un fragment din această relatare și comentând-o. Lasăm textul să curgă: „... alte opinii, considerate de domeniul fanteziei, tot merită să retina atenția. Este vorba de marturia lui Dumitru Cosmanescu, frizerul poetului, care în Universul din 28 iunie 1926 a afirmat că „Eminescu a fost izbit în cap cu o caramidă și ca, peste o jumătate de ora de la aceasta întâmplare, poetul a murit.” De asemenea, spune că lovitura a fost sub ureche și a fost atât de puternică, de i-a sfărâmat „osul capului”. Dacă n-ar circula încă o versiune orală asemănătoare, provenită de la o sursă demnă de încredere (un nepot al doctorului Sutu), care relatează unui distins poet de-al nostru (în viață) că Eminescu ar fi fost lovit cu o scândură în cap de tenorul Petrea Poenaru, că acesta i-a „spart teasta” omorându-l aproape pe loc, n-am crede. Nepotul doctorului Sutu a explicat și motivele (lesne de înțeles) pentru care versiunea oficială n-a consemnat evenimentele așa cum s-au petrecut. Mai știu că Maiorescu a fost înconștiințat că poetul a murit ca urmare a unei embolii.” (p.361). Nu știu cine este acest nepot, nici poetul în viață la 1972 (acești martori ai tăcerii au făcut, și ei, că versiunea Cosmanescu a morții poetului să rămână „de domeniul fanteziei”) dar cuvântul „embolie” există în dicționar și are același sens azi, ca și pe vremea când îl consemna Maiorescu: „astuparea unui vas sanguin cu un cheag de sânge” (DEX, 1964); „boala pricinuită de un cheag de sânge sau de un corp străin care astupa un vas de sânge” (Cartea Românească, 1931) - în greacă lui Homer sensul fiind mai clar, embole, embolon, de la emballo, „a arunca, a lovi în sau pe” ceea ce nu are legătura cu încetarea bruscă a batailor inimii cum se explica „oficial” moartea lui Eminescu. Peste numai o pagină, doctorul Nica formulează această concluzie posibilă: „Poate nu e exclusă eventualitatea unei a două agresiuni din partea unui nebun, în afara celei descrise (cu piatra scapată din prastie, din luna mai), care să fi cauzat așa cum am văzut moartea violentă a poetului despre care Hanrietta era sigură, informând-o pe Cornelia Emilian.” Firește, nu poate fi vorba decât de același nebun: mai întâi a tintit de la distanță cu prastia apoi a lovit din imediată apropiere. Crima cu premeditare într-un spital de alienați mintali unde este foarte problematic dacă Eminescu avea ce să caute.

Aceste concordante cu marturia lui Dumitru Cosmanescu ne vor interesa în demersurile noastre următoare.

Amintim că, după 1944, singur Virgil Ierunca susține, în Franța, că Eminescu a murit asasinat. România trecea prin alt infern, cel comunist, în care mica chestiune Eminescu devenise o oază forțată de liniște aproape paradisiacă.

Eminescu și Leopardi, mucenici ai neamurilor lor

Recanati este un oraș din centrul Italiei, situat pe țărmul Mării Adriatice, între mai marile urbe-surori Ancona și Macerata. Merit amintit faptul că din orașul-port Ancona a pornit Traian în cel de-al doilea război dacic (105-106), în care avea să fie înfrânt Decebal. Tăstărele locurile sunt legate și de expedițiile de mai târziu ale unui alt militar de geniu, Napoleon. Recanati, însă, avea să se impună întregii lumi prin geniul artei: aici s-a născut, la 29 iunie 1798, Giacomo Leopardi, cel mai mare poet romantic italian și unul dintre marii romantici europeni.

Descindere în fabuloasa lume leopardiană

Recanati, oraș aflat sub protecția UNESCO, sub titulatura Citta de la Poesia, respiră astăzi prin versurile lui Leopardi și este animat de semnificative gesturi de recunoștință față de marele poet. Ele pornesc din chiar inima cetății Primăria orașului. O dovedește un palat impunător, din clădirea neoclasică, ridicat în anul 1898 și târnosit în același an, la sărbătorirea centenarului nașterii lui Giacomo Leopardi. Pe pereții fastuoși ornamentați sunt inscripționate versuri din marele poet. În biroul primarului tronează statuia poetului, sculptată de Monteverde. În fața primăriei în Piața Centrală (și de promenadă) a orașului se înalță un impozant monument reprezentându-l pe poet în mărime naturală, pe soclul cărui scrie: „Lui Giacomo Leopardi, concetățenii săi, 1898”.

Casa poetului de fapt, trei palate unite printr-o fațadă comună se află pe strada Monte Tabor (la nr. 2), munte pe care, chiar dacă arată ca o simplă colină, îți urci cu greu până să atingi piscul. Aici vibrează, poate, cel mai revelator gest de venerare a poetului. El își are temeiul în anul 1937, când, cu prilejul omagierii centenarului trecerii sale în eternitate, s-a înființat cu sediul în acest palat Centrul Național de Studii Leopardiene, cu scopul de a sintetiza și impulsiona cercetările legate de viața și opera acestuia. În anul 1998 bicentenarul nașterii poetului a fost creat, sub același acoperământ, Centrul Mondial de Poezie și Cultură „Giacomo Leopardi”, cu scopul de a întreține legăturile cu alte instituții similare, naționale sau (mai ales) internaționale, consacrate poeziei. Din 1937, la conducerea Centrului Național s-au aflat ilustre personalități: Manfredi Porena, 1937-1941; Ettore Leopardi, 1941-1945; Biagio Biagetti, 1945-1948; Romeo Vuoli, 1948-1959; Umberto Bosco, 1959-1987; Franco Foschi, 1987-2007, anul decesului. Acestuia îi se datorează și crearea Centrului Mondial. Personalitate marcantă a Italiei contemporane, regretatul prof. univ. dr. Franco Foschi, pe care am avut cinstea să-l cunosc, a fost deputat vreme de apte legislaturi în parlamentul italian (1969-1994), ministru (în guvernele Cossiga și Forlani), primar al orașului Recanati (1960-1970), fiind apelat, în semn de prețuire și simpatie, cu „onorevole”, cuvânt care, în italiană, nu înseamnă doar „onorabil”, ci este și un titlu dat parlamentarilor cu o activitate îndelungată. În administrarea aezămintului cultural din Monte Tabor, alături de onorevole Franco Foschi au lucrat (lucrează și în prezent) doi apropiați colaboratori ai săi: distinsa doamnă Donatella Donati, profesoară, jurnalistă și scriitoare (societară și a Societății Scriitorilor Francezi), director responsabil al revistei „Poesia é” (periodic al Centrului Mondial de Poezie și Cultură), și domnul Ermanno Carini, specialist în italiană, latină și greacă, redactor la revistele „Poesia é” și „Studii leopardiene”, responsabilul marii Biblioteci Leopardiene (a celor două centre). De un real sprijin le este contesa Anna Leopardi, descendentă a poetului, care locuiește într-o aripă a palatului. O parte dintre sălile acestuia sunt destinate

obiectelor muzeistice (leopardiene) și altele studiului, aici venind să se documenteze cercetători filologi din Italia și din multe țări ale lumii.

În vasta Biblioteca a Centrului Mondial există deja câteva zeci de mii de cărți: achiziții mai vechi, precum și donații recente în mai toate limbile pământului. Fiecare literatură națională a ținut să fie prezentă cu ceva reprezentativ: în original, dar și în limbi de circulație internațională între care, desigur, italiană. Literatura română, până în vara anului 2003, se... bucura, să spunem așa, doar de o singură prezentă: volumul de poezii „Spatii noi”, de Maria Banus o placheta de o jumătate de palmă (35 de pagini) apărută în 1964, în traducerea lui Dragos Vrânceanu. Acum prin grija editurilor vâlcene „Antim Ivireanul” (director, Ioan Barbu), „Fortuna” (director, Emil Catrinoiu) și „Buna Vestire” (director, pr. Nicolae State-Burlusi) biblioteca din Recanat dispune de peste două sute cincizeci de cărți în limba română, care i-au fost donate.

Doi poeți înrudiți: Eminescu și Leopardi

O semnificativă similitudine există între acești doi mari poeți romantici: Mihai Eminescu și Giacomo Leopardi. Atât în planul vieții (mai mult sau mai puțin personală), cât și în cel al creației. Amândoi vin din familii numeroase; amândoi au fost macinați de boală; amândoi au trăit în lumi ostile, care nu i-au pretuit cum se cuvine. Lui Leopardi, care solicitase un post de profesor, i se refuza până și cel de copist. Lui Eminescu, bibliotecar la Iași, i se întentează fals! un proces penal de sustragere de cărți. Amândoi au fost nefericiți în dragoste. Au murit (și nu vrem să insistăm asupra modului cum s-au săvârșit din viață, dar există și aici o dramatică similitudine) la vârsta de 39 de ani, în aceeași lună: unul pe 14 iunie (Giacomo), celălalt pe 15 iunie (Mihai) la o distanță de 52 de ani (1837;1889). Dar înrudirea lor este vizibilă și revelatoare mai ales în planul credinței, în temele abordate de la dragostea față de plaiul natal la marile teme filosofice sub semnul unui romantism robust, dar și al unui pesimism specific. Nu întâmplător, ambele conștiințe debutează (într-un sens mai larg) la o vârstă fragedă, cu poezie închinată patriei lor: Leopardi cu ampla „Italia” („O, patrie, vad arcuri și coloane / statui, ruine, turnuri solitare / denințasi durate /.../ Fără-apărare zăci azi / cu piept și tâmples despuiate”), iar Eminescu cu binecunoscuta „Ce-ti doresc eu tie, dulce Românie”. („Ce-ti doresc eu tie, dulce Românie, / Tânara mireasă, mamă cu amor! / Fiii tai traiască numai în frăție / ca a nopții stele, ca a zilei zori, / Viața în vecie, gloriei, bucurie, / Arme cu tarie, suflet românesc, / Vis de vitejie, fală și mândrie, / Dulce Românie, asta ti-o doresc!”)

Iată și o asemănare mai insolită: amândoi dedica frunzei câte o poezie, inspirată din repertoriul romantic al altor poeți. Leopardi scrie, în anul 1818, duioasa poemă „Sarmana frunza” (sau „Imitatie”) o interpretare proprie a poeziei „La feuille”, a francezului J.V. Arnault („Pe unde-mi zbori, departe/ de creanga ta, sarmana / firava frunza? Vântul / m-a smuls din fagul ce mi-a fost părinte”); Eminescu scrie, în 1879, „Foaia vesteda”, după Lenau („Vântu-o foaie vestejita/ Mi-a adus mișcând fereastra / Este moartea ce-mi trimite / Fără plic scrisoarea aceasta”).

Eminescu în Italia

Despre trecerea lui Eminescu prin Italia nu sunt multe de spus; și nici vesele. Această trecere s-a petrecut la începutul anului 1884, când după ieșirea din Sanatoriul Ober-Döbling, din Viena poetul, însoțit de bunul sau prieten Chibici-Râvneanul, întreprinde o călătorie de refacere, după cum ne asigură Titu Maiorescu, într-o scrisoare expedită bolnavului, la Viena: „El (Chibici n.a.) vine pentru că, în înțelegere cu dr. Obersteiner și după sfatul lui, să te scoată din Institut și să facă împreună cu D-ta o excursie de vreo 6 săptămâni spre sudul Alpilor, poate până la Veneția, Padua sau Florența. Are mijloacele banesti pentru aceasta... (...) Asadar, fii fără grija, redobândește-ti acea filozofie impersonală ce o aveai totdeauna, adaogea-i ceva veselie și petrecere în excursiunea prin frumoasa Italia, și la întoarcere mai încălzeste-ne mintea și inima cu o rază din geniul D-tale poetic, care pentru noi este și va rămâne cea mai înaltă incorporare a inteligenței române”.

Din păcate, călătoria (scurtată, la insistențele lui Eminescu) nu a avut niciun efect asupra poetului cu sufletul stins și obosit. Veneția nu-l mai încântă, ca-n poezia pe care i-o dedicase mai înainte («S-a stins viața falniciei Venetii, / N-ăuzi cântări, nu vezi lumini de baluri; / Pe scări de marmură, prin vechi portaluri, / Patrunde luna, înalbind pereții. (...) Ca-n tintirim tăcere e-n cetate. / Preot ramaș din a vechimii zile, / San Marc sinistru miezul nopții bate. / Cu glas adânc, cu graiul de Sibile, / Rosteste lin în clipe cadentate: / „Nu-nvie mortii e-n zadar, copile!” »); falnicul poet, cu zidurile trupului ruinate, era el însuși cu viața în stingere, ca un far cu festila macinată. A doua zi paraseste Veneția, fără să fi vrut să vada macar pe cântatul în poezie San Marco. Nici Florența lui Dante și Michelangelo după cum ne asigură, de data aceasta, George Calinescu „cu palatele sale de piatră grea și cu verzuia clopotnița a lui Giotto, nu pare să-l fi atras mai de aproape”.

Mult mai târziu la câteva decenii după coborârea sa în vesnicie trecerea lui Eminescu prin Italia înseamnă popasuri adânci, statornice, ale poeziei sale, talmacita în limba noastră sora, italiană. Prima traducere din Eminescu este poezia „Venere și Madona”, apărută în anul 1906, în revista „Nuova Rassegna letteraria moderna” și aparține unui literat și poet, capitanului (de Bersaglieri Vânători de munte?) Pier Emilio Bosi, care publică în această revistă mai multe articole despre România și cultura ei. O precizare. Peste trei decenii, românul filolog Stefan Cuciureanu și-a trecut doctoratul cu o teză privind personalitatea și opera acestui filoromân, traducător din Eminescu: «Pier Emilio Bosi e la letteratura romana».

Enumerând câteva date biografice (și mai puțin bibliografice), amintim că Stefan Cuciureanu s-a născut în anul 1911, în satul Hurjueni, comuna Fratații Vechi (Suceava), și s-a stins din viață la Iași, în 1987. A urmat cursurile liceului „Eudoxiu Hurmuzachi”, din Radauti, iar studiile universitare, absolvite în 1933, le-a făcut la Cernăuți (limba și literatura franceză și italiană). După câțiva ani de activitate didactică liceală, obține, prin concurs, o bursă de specializare în Italia, unde și-a continuat pregătirea științifică între anii 1936 și 1938, fiind membru al prestigioasei Accademia di Romania de la Roma. Urmează cursuri la Facultatea de Litere și Filozofie, în specialitățile limba și literatura italiană (printre profesori, Giulio Bertoni), spaniola veche și modernă și franceză.

În Italia, prima apariție în volum a lui Eminescu tipărit de Editura Sansoni din Florența, în anul 1927 se datorează lui Ramiro Ortiz (1879-1947), fost profesor de limba și literatura italiană la Universitatea din București, Facultatea de Litere și Filozofie, și critic literar, cu numeroase studii de italianistică și comparatistică. A fost mentorul lui George Calinescu, având o foarte mare înrâurire asupra tânărului critic român. Ortiz, în 1934, a fost primit membru de onoare al Academiei Române.

Au urmat mai multe traduceri din Eminescu. Mariano Baffi apreciază în mod deosebit culegerea lirică semnată de prof. Umberto Cianciolo, apărută la Modena, în 1941. Deschid o paranteză și de această dată. Și aici, la Cluj, sunt emoționante amintirile despre Cenaclul literar de la Sibiu, care a fiintat în perioada interbelică, din care făcea parte și poeta clujeană Eta Boeriu. Această grupare artistică în mod miraculos a rezistat chiar în vremea întunecată a celui de-al doilea război mondial. Ea fost interzisă după sovietizarea României, în urma interzicerii partidelor istorice și nimicirea liderilor lor, prin înalta trădare a Partidului Muncitoresc Român, în frunte cu Gheorghiu-Dej și leahta sa de politrucci-tortionari scoliti la Moscova. Ceea ce nu reușise un conflict mondial, au izbutit câteva zeci de comunisti, având ca „zid de apărare” tancurile și trupele sovietice invadatoare: suspendarea manifestărilor neaservite și terorizarea scriitorilor. Fapta culturală s-a transformat în sfidare și nimicire. Scrierile proletcultiste, de sorginte bolșevică, au luat locul adevăratei literaturi. Spațiul de refugiu al Etei Boeriu din fața urgiei staliniste l-a constituit literatura italiană. Capodoperele cele mai reprezentative, de-a lungul secolelor, și-au găsit expresie românească prin intermediul poetei din Cluj: Dante „Divina Comedie”; Petrarca „Rime și Cantionierul”; Boccaccio „Decameronul”; Michelangelo „Rime”; Leopardi „Cânturi” etc., etc. Întâlnirea Etei Boeriu cu „Divina Comedie” s-a produs încă din primii ani de studenție, în cadrul cursurilor de «Lectura Dantis», sub îndrumarea profesorului Umberto Cianciolo, viitorul ei sot. „Fervoarea cu care așteptam acest curs, încântarea cu care ieșeam de la el, freamatul launtric în care începusem să deslășesc, nelimpede încă, acea «corrispondenza d'amorosi sensi» care se statornicea între Dante și mine și care avea să mă însemneze pentru totdeauna, explică peste ani temeritatea uriașei încercări la care m-am supus, o supunere netarmurită, placută ca-n dragoste, atunci când am început să traduc Divina Comedie”, s-a destăinuit ea mai târziu.

Ne întoarcem la Eminescu. De apreciat este și volumul „Poesie d'amore”, tradus de prof. Mario Ruffini, apărut la Torino, în 1964 în splendide condiții grafice pentru a celebra, astfel, Centenarul Catedrei de Limba și Literatură Română de la Universitatea din Torino.

Blaj Recanati, orase înfratite sub steaua lui Eminescu

„La Recanati, orasul natal al lui Giacomo Leopardi, numele lui Eminescu este rostit cu pretuire și admirație. Cum de-a ajuns acest puternic ecou al ultimului mare poet romantic european, Mihai Eminescu, în patria celui mai mare poet romantic italian (și unul din marii romantici europeni) Giacomo Leopardi iată o împrejurare mai puțin cunoscută publicului românesc. Ea se datorează înfratirii oraselor Recanati și Blaj, a Centrului Mondial de Poezie și Cultură „Giacomo Leopardi” cu Asociația Culturală „Astra” din Blaj și, implicit, a marilor noștri poeți naționali. Evenimentul a avut loc la data de 15 iunie 2002 (113 ani de la trecerea în eternitate a lui Eminescu), la invitația compatriotei noastre Ioana Ungureanu, artistă lirică, profesoara la Conservatorul „Santa Cecilia” din Roma și a fost parafat la Accademia di Romania din Roma (partea culturală) și la Primăria din Recanati, de către cei doi primari.”

Hamilcar

Camionul stopa in fata casei. Soarele iesise pe cer de cateva ceasuri si tot de atatea, locatarii forfoteau prin curte. Scosesera mobila, covoarele, lenjeria, vesela si tot ceea ce reprezentase existenta lor. Cand masina isi opri motorul, se repezira carencotro sa-si incarce agoniseala in caroserie.

Stati asa! ii opri soferul.

Oamenii se oprira nedumeriti. Lasara jos obiectele apucate, asteptand. Nu se puteau incarca fara randuiala.

Se urcara calmi asezandu-se pe unde apucara. Unii in cabina altii in caroserie.

Stati o clipa! Striga din spatele cabinei un barbat ce parea a fi capul familiei.

Cobori peste obloane cu gesturi obosite. Merse in fundul curtii. Din cusca vopsita cu verde, cainele ii iesi in intampinare gudurandu-se.

Lantul il opra sa se arunce si sa se joace cum facea de obicei. Neluand seama la nerabdarea lui jucausa, barbatul ii desfacu zgarda, slobozindu-l.

Oftand apoi, barbatul se urca in camion, evitand sa-l mai priveasca. Camionul porni.

Ramas singur, cainele se avanta dupa el cu acelasi gand de harjoana. Vacarmul strazi il opri. Dezorientat, se intoarse in curte. Merse la castronul plin cu lapte si paine. Manca pe saturate, asa cum n-o mai facuse. Dupa care se tolani pe treptele incalzite de soare de la intrare, cum se obisnuise de-a lungul anilor. Inserirarea il prinse picotind. Adormi de-a binelea odata cu venirea noptii.

Dimineata manca ultimele bucati de paine, iar din balta de la cismea lipai de cateva ori din apa. Zgomotul strazii in ziua aceea era mai prezent ca de obicei. In poarta casei se oprise un buldozer si un excavator urias. Cativa oameni in salopeta intrara grabiti. Cainele se repezi la ei cu latraturi furioase, fara a reusi sa-i sperie. Oamenii isi cautara de treaba.

Furios cainele continua sa se repeada la picioarele lor, pana cand unul dintre ei il lovi cu o lopata intre coaste. Se retrase schelalaind spre cusca. Buldozerul isi infipse lama in gardul de lemn, croindu-si poteca. In urma lui venea si excavatorul.

Apoi oamenii se urcara pe casa examinand acoperisul.

Nu-i bun de nimic, zise unul dintre ei facand semn buldozeristului sa inainteze.

Cu lama ridicata, buldozerul se infipse in peretii invechiti de vreme, surpandu-i.

Paraituri surde rabufneau in vazduhul incins.

Acoperisul se apleca mai intai, dupa care se prabusi de-a binelea. Cativa tigani ce aveau, carutele pregatite, se repezira asupra lemnului,

ridicand bucatile zdrobite din molozul ograzii. Cainele ii privea naucit. Niodata n-ar fi crezut ca ar fi putut vedea asa ceva, fara sa-si poata apara curtea si casa.

Ar fi vrut sa se repeada, dar cand vedea falcile metalice zdruncinand casa din temelii, spaima il retinea. Tiganii se inmulteau vazand cu ochii.

Buldozeristul, fara a mai tine seama de ei trecu cu senilele peste ruine spre casa vecina.

Trecu prin gard cu aceeasi usurinta, lasand loc excavatorului grabit sa-ncarce masinile ce soseau necontenit din strada vecina.

In drumul lui trecu si peste cusca, strivind-o sub senile. Cainele abia avu timp sa sara din calea lui, plecand schelalaind de spaima undeva, aiurea-n oras.

* * *

Domnul Georgescu iesi la geam furios. Nu vazuse lumina, dar il sculase latraturile cainilor.

Mai zari vecinii de la parter deschizand fereastra si mai zari si un caine strecurandu-se in blocul lor.

Doamne, o sa ne atace cainii, zise el facandu-si cruce. Abia apuca sa-si termine semnul crucii cand pe trotuar zari trecand ceva sclipitor. Vehicul nu parea a fi pentru ca nu facea nici un zgomot. Doar o lucire stranie in noapte, doar atat.

Ramase cu privirile atintite in intuneric asteptand. Deodata, niste irizari stranii inconjurara contururile ciudatului obiect din care ieseau cateva siluete miscatoare. Le urmari cu teama si curiozitate. Vazu cum dispar printre ruinele si sapaturile santierului de peste drum. Molozul fusese ridicat, dar pivnitele si locurile caselor ramasesera surpate.

Disparura intr-una din ele.

Ar fi vrut sa mearga sa vada, dar teama il tintui locului. Astepta. Nu dupa multa vreme, stralucirile aparura din nou. Se miscau cand intr-o parte cand in alta, de parca ar fi cautat ceva. Apoi se apropiara de blocul lor. Intrara pe usa, inspaimantandu-l. Ceva ca lumina unei lumanari se zari de la parter. Apoi crescua in intensitate pana cand apoi se facu la fel de puternica, ca a unui bec electric. „A venit lumina” isi spuse el repezindu-se la comutator. Zadarnica stradanie. Nu venise.

Se aseza la geam urmarindu-i. Lumina de la parter ramase la fel de puternica.

Siluetele unor fiinte ciudate se miscau aruncand umbre nefiresti pe peretii casei scarilor.

MA FLEUR BLEUE

*Harmonisation en Français, d'après le poème
«Floare-albastră»
de Mihai Eminescu*

- A nouveau plongé dans vastes,
Cieux, étoiles et infinis ?
N'oublie pas au moins, mon astre,
Mon amour, l'âme de ma vie !

Bien en vain, des fleuves solaires
Tu regroupe dans ta pensée
Avec les Assyres plaines,
L'obscur Mer Océanée.

Les Pyramides anciennes,
Montent au ciel leur grand sommet -
Ne cherche pas dans rêves lointaines,
Ton bonheur, Ô mon aimé !

La petite parla ainsi,
Mes cheveux elle caressait,
Elle disait la vérité;
Moi j'ai ri et rien dit.

- Viens au bois ou verdoyantes,
Les sources pleurent dans la vallée,
Sur le bord d'un précipice,
Le rocher penche à tomber.

Dans la douce clairière,
Assis, proche d'une marre en paix,
Sous des blancs roseaux, légères,
Dans les feuilles des muriers.

Là, tu me diras des contes
Et mensonges ta bouche en rond,
Je verrais dans feuilles des menthes ;
Ton amour ...est vrai ou non ?

Chaude, dans la solaire lumière,
Rouge, comme rouges sont les pommes
mûres,
De l'or, mes cheveux ondulent,
Sur tes lèvres ils s'écoulent.

Me donnerais-tu un baiser,
Nul au monde ne le saura,
Mon chapeau le cachera-
Après ?? Qu'est-ce que ça leur fait ?

A travers les branches surgit,
La lune dans une calme nuit d'août,
Tes bras me soulèvent gentils,
Et les miens, entourent ton cou.

En chemin, sous les feuillages,
Vers le bourg de la vallée,
Échangeons baisers volages,
Doux, comme les fleurs bien cachées !

Arrivés près de la porte,
Nous parlons dans la nuit :
Que personne ne nous inquiète,
Que je t'aime, qui s'en soucie ?

Un baiser-ensuite s'envole...
Sous la lune je reste tout seul !
Combien belle, Ô-combien folle !
Est ma fleur bleue, douce fleur !

Tu t'en fus, ma douce-merveille,
Il est mort notre AMOR
Ma bleue fleur ! Ô, ma bleue fleur !...
Tout est triste sous le Soleil !

Montréal, 21.mai.20Canada

KALEIDOSCOP EPIGRAMISTIC 2008 LA MONTRÉAL

*D-lui Ale.X Cetateanu, Press-és-Dinte al ASRC
Montréal i etern servitor al lui Cupidon*

i dentolog i presedinte,
E mai activ ca-n tinerete;
I se mai miscă...câte-un dinte
Dar gându-i tot la...sugubetze!

*Poetului George Filip din Montréal, un pic prea...
energic promotor al concursului de poezie
StarPress - 2008*

Sa faci, ai vrut, mare Concurs
Crezând ca toti vor striga : «AVE !»
Dar ai uitat a lor gâlceave;
Te striga... însa... ca la Urs !

*D-lui Victor Rosca, redactor-Sef al revistei
«CANDELA » din Montreal, vajnic partizan anti-
comunist, azi la pensie, cu ocazia lansării romanulu
de succes « Moara lui Kalusek » la Montréal*

Roscov si verde prin Carpati,
La politrucii le-ati tras la oase;
Văd că nici astăzi tot nu stati,
Cum altii stau...de lemn-tănase !

*Ghici ghicitoarea mea !
Maistrului Marc-Marinescu-Dinu-Constantin
custode (ne-ales!) al Pietei României la Montréal !*

Slab ca un tzâr, cu paru-n vânt,
Prin iglita trei fire trase,
Iat-al Românei Pietze Sfânt:
E Pavel, Marcu' sau...Tanase?

*Lui Viorel Gaita umorist...
în pana de inspiratie la Montréal dar...
«succesfull de-novo» la Bucure ti*

De la o vreme-i trăgea tare,
Cu-al dumnealui etern...Mardare;
E gaitză, cuc sau papagal,
De se repetă-n asa hal ?

Lui Ionut Caragea, acuzat de unii că amestecă
rugby-ul cu poezia, la Montréal

Ionut al nostru e...proklet,
Plin de talente...dar schimbist:
El joacă rugby...ca poet
Si scrie versuri...ca rugbyst !

*Mirunei Tarcău - adolescentă pacifistă si sperantă
literară la Montreal- un pic cam...tânără la 17 ani, pt
a tine conferintze «profesionale » despre...tehnicile
dragostei si războiului*

S-aude prin Româna Piață :
- La Montréal minune rară !
Să facem dragoste prin viață,
Ne-nvată astăzi...o fecioară !

care devine în Franceză :

*A mlle Miruna Tarcau - adolescente pacifiste et
debutante littéraire - un peu trop...jeune à 17 ans,
pour donner des conférences « professionnelles »
sur les...techniques de la guerre et de l'amour*

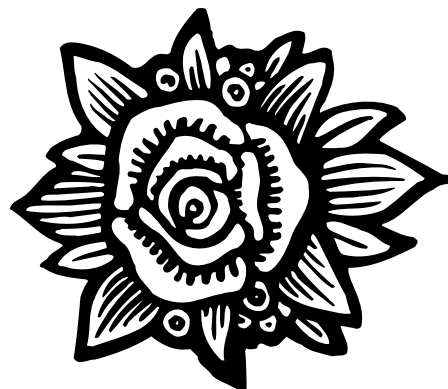
A Montréal...Roumain mystère !?!-
S'envole sur l'aile d'une hirondelle:
L'Amour, la Guerre, comment les faire,
Va nous apprendre...une Pucelle !

*Poetului George Filip, aflat (conform unor zvonuri
nefunde) pe Olympul mic al poeziei, după
recentul marketing de imagine,
al autorului Adrian Erbiceanu, pt. glorie literară la
Montréal*

Umblă vorba cu toptanu'
Că-n scris si-n versificat,
Ti-ar fi tras-o Erbiceanu
Si-n poem...si-n recenzat !

*Poetului George Filip aflat în luptă aprigă
cu «challengerii» I.Caragea si A.Erbiceanu
pt. soclul imortalității poetice la Montreal*

Cândva Printz în Poezie,
Azi căzut-ai de pe cal ?
Te-au dat jos la o chindie,
Un tanc...si-un balon oval ?

ego west

Mode d'emploi: The Westland is made up of magnetic dreams and fields. To the Ancients who succeeded the Greeks, *Ex occidente lux*, the light emerging from the West, was a maxim worth the torture of one engineer too many. One could not go around this maxim, but follow it in abstract awe. Rather than seeking in that West unending

melancholies of dusk or mega-declines, the Romans placed their Empyrean as far West as light goes to ricochet back from the world's frontier to shed itself on the I. María Zambrano (1904-1991) and E.M. Cioran (1911-1995), two of the past century's foremost thinkers, have lived a good part of their lives in exile.

Zambrano published her major works after she left Spain in 1939: *El hombre y lo divino* (Man and the divine), *Persona y democracia* (Person and democracy), and *El sueño creador* (The creative dream). Before that, she was born in Vélez-Málaga, grew up in Madrid and Segovia, studied philosophy in Madrid (1924-27, with Ortega y Gasset, and also with Julián Besteiro and Zubiri, whom she succeeded in cathedram), wrote for important publications of the time, the most famous being *Revista de Occidente*, made literary friends with José Bergamín, Luis Cernuda, Jorge Guillén and Miguel Hernández among other future victims of the times. Since the beginning of the Civil War she joined the Republican cause; once this one was defeated by the fascia of the Caudillo Francisco Franco, Zambrano left Spain, and lived in Cuba and Puerto Rico, in Paris and Rome (story has it that she was expelled from Italy because her neighbor a fascist had denounced her that she was sheltering too many cats in her apartment), then in Switzerland (where cat haters are as unknown as is tragedy, since William Tell hit the apple). Zambrano lived and wrote and taught in Latin America, and later went on to pick up the crumbs of this variety of experience, for Spain and Latin America are neither separated by the Ocean or by the Spanish language, nor are they united by the ocean and the language as parts of a metaphor traveling through history. Rather, the ocean is the neighbor of both, and lends itself, immensely, to this metonymy of being Hispanic. Zambrano's writing is oceanic. Then time passed, Franco's body too became sick, he spent months in bed watching Real de Madrid soccer games while

caressing the skull of Santa Teresa, he died, and then Zambrano returned to Spain during the 80s, became the first woman to receive, in 1988, the Spanish Nobel the prize Cervantes, and died three years later, bitter that she had not been hailed as Ortega y Gasset's chief follower. Very little of her work is translated into English.

E.M. Cioran left his native Romania in his mid-twenties, after publishing six books in Romanian, flirting hard with the political right, and caressing excess. In 1937 he moved to Paris on a scholarship and lived there until the end. He loved Dresden, where he had spent two years in the mid thirties, and was disconsolate to learn, in 1945, that the Allies had slaughtered that beautiful city; but he was addicted to Paris, a city where one can not work and still live. He published all his French works, from 1947, with Gallimard: *Histoire et utopie* (History and utopia), *La Tentation d'exister* (The temptation to exist), *La Chute dans le temps* (The fall into time), *De l'inconvénient d'être né* (The trouble with being born), *Syllogismes de l'amertume* (Syllogisms of bitterness). Later in his life, recalling a hillside in his village, called *Coasta Boacii* (the name, meaning "the cow's hillside", sounds fully funny in Romanian), and asking bitterly about the meaning of it all, why live unknown, as he wanted, in a city of crazed Parisians while the whole rest of the world would have wanted to live there, too well, at the end of his life, he asked: "A quoi bon quitter Coasta Boacii?" At least nine of his books are translated into English for English is the happy ending of any translation, isn't it?

To Zambrano and Cioran, every thought worth this difficult name was a rebirth certificate.

Zambrano lived and died in Spanish. Cioran, who believed that the Fatherland is a tent pitched in the desert, stopped writing in Romanian, and renounced his native tongue to publish only in French. At the beginning of the 90s, a noted Romanian philosopher, Gabriel Liiceanu, went to Paris to make a movie on Cioran. The two spent long hours together and not only once, and not only on the side, did they play backgammon, a game at the mercy of the luck of dice. When Liiceanu was under the dark cloud of bad luck, he could use at ease swear words, which Romanian abounds in, as only Arabic, Turkish and Hungarian do. Cioran, aber, would have had at his disposal only the two words that French over-uses for that purpose; until one day, when Cioran's luck became so wretched, that he started to swear in his native tongue. That cannot be translated: we can't blush in a language that's not ours, as much as we cannot push the scapegoat into Nietzsche's abyss with an imported

swear word. Later, suffering from Alzheimer's, Cioran began to lose his acquired languages first his mediocre Latin, then his German, and, finally, the French in which he had been hailed as a classic writer, pretty much like La Rochefoucauld or Saint Simon. At the very end, and every end that doesn't look like a Pentecost in reverse must be considered either fake or revocable, all Cioran was left with were sparse Romanian words, some of which were meant to swear and protect.

Enough with that! Translation, that thing we do, is the healthy work of futility.

María Zambrano might have been friends with René Char and Camus, but it was Cioran who left a mark of the stigmatum that Diotima's embodiment left on him at the Café de Flore. This mark is a short piece, "Maria Zambrano. Une présence décisive," recollected in his Exercices d'admiration (Gallimard, 1986: 165-168): *Dès l'instant qu'une femme se livre à la philosophie, elle devient avantageuse et agressive, et réagit en parvenue... La malaise qu'inspire son cas, comment se fait-il qu'on ne l'éprouve jamais en présence de Maria Zambrano ? Je me suis posé souvent la question, et je crois pouvoir y répondre : Maria Zambrano n'a pas jamais vendu son âme à l'Idée, elle a sauvé son essence unique en mettant l'expérience de l'Insoluble au-dessus de la réflexion sur lui, elle a en somme dépassé la philosophie... N'est vrai, à ses yeux, que ce qui précède la formule ou lui succède, que le verbe qui s'arrache aux entraves de l'expression, ou, comment elle le dit magnifiquement, la palabra liberada del lenguaje... Un feu intérieur qui se dérobe, une ardeur qui se dissimule sous une résignation ironique : tout débouche chez Maria Zambrano sur autre chose, tout comporte un ailleurs, tout... Qui, autant qu'elle, a le don, en allant au-devant de votre inquiétude, de votre quête, de laisser, de laisser tomber le vocable imprévisible et décisif, la réponse aux prolongements subtils ? Et c'est pour cela qu'on aimerait la consulter au tournant d'une vie, au seuil d'une conversation, d'une rupture, d'une trahison, à l'heure des confidences ultimes, lourdes et compromettantes, pour qu'elle vous révèle et vous explique à vous-même, pour qu'elle vous dispense en quelque sorte une absolution spéculative, et vous réconcilie tant avec vos impuretés qu'avec vos impasses et vos stupeurs.*

The dialogue on utopia that the two had is responsible, says Cioran, for two or three years of extended readings on this topic and but this is only intimated in delicate silence for his publication of Histoire et utopie.

Zambrano's standardized image has her progressively turn to mysticism and poetry from the

intricacies of philosophical language. Her term, "poetical reason" is regarded as a crucial antidote against the all set sphincter of restricted reason. This is true enough to be false. Zambrano has not turned to the poetical and the mystical she has always been fascinated by both. But if we need to hack her chronology period by period in order to order the higher order of her life, so be it: I won't do it. Zambrano's writing starts by orderly silencing the many beats of mellow drums that surround and suffocate the "Idea"; thus, without falling for the "Idea," for the Idea that, sole and solely scorches the Earth, she would make audible both the music of the spheres and its opposite clarity.

María Zambrano writes powerfully, with vehement and elegant acumen, to intensify the real until this one gives out a sense of unreality: this is the playground of extended reason. Her c. 1940-42 essay on Unamuno (don Miguel, who signed the pact with the other by erasing his own "I"), finds that, although her author had not left a Guide proper for the perplexed, he translated that testamentary genre into his Vida de Don Quijote y Sancho. Zambrano credits this essay with the quality of a guide that leads the reader, beyond the ethics of the good end evil, into uncommon spheres: it is "a Guide to madness, a Guide to shipwrecking, not to how to escape the shipwreck, to be perplexed, not to get out of perplexity. A Guide," she says, "to how to get lost, rather than find oneself" (Unamuno, ed. Mercedes Gómez Blesa, Barcelona, Debate, 2003, 126, my translation). The Spanish madness is trying to export Don Quijote's goodness to the scale of history. Following Unamuno's guidance and Zambrano's writing, reason is shaken to express the real (certainly, against Hegel's RealReason). For "existential" thinkers like Zambrano and Cioran, what restricted reason can't express, it deems unreal. Zambrano's poetical thinking aims at freeing the unreal through the work of style, the style of thought and writing. And only from that unreal stage can thought ricochet back into the real with Latinate hunger. Don Quijote's madness (or idealism) is not exempt from this passage to the real, which asks to build a castle in mid air in order to look out of its window and see the world down in the valley. The unreal thus lives poetically as "given in mid air"; without the poetical unreal, the real itself falls into the trap kept on 24/7 by the cunning of reason. To the Spanish thinker, the real is given by the unreal, and the travels to the unreality of exile were to be onto-writerly pilgrimages in the constitution of the real (make no mistake, she seems to say, the real is not out there, but hidden by its conditions of impossibility, in the clash between the solitudes of the "I" and a world which, after Don Quijote's death, is ruled not by Sancho, as Cervantes would have had it, but by Don Quijote's resentful, nagging niece).

Some say (without being right or wrong) that behind the cross there hides the devil; Zambrano left what was becoming Franco's Spain to join the exodus and the exile's bitter amusement park. She had to leave, as all the others did by 1939, yet in her case the exile was an *essai*, an attempt, that is, not only at survival but also at a life that retained memorially the heterogeneity of experience. Since Montaigne, this is what the essay was, and to Zambrano the real *essai* could not constitute itself without eluding the categorial and categorial attempts at pigeonholing it either in Franco's generically somber Church or in positivist thought's dismissal of "impurities." The exile became a gate to the castle in mid air. She had to go west, and, as Cioran did, she, as he, would have gone westward to the end of the earth, to the Kafkian Gates of Hercules to escape the strictures of genres and the slavery to the generic. And, you may ask, what's Kafkaesque about the Kafkian Gates of Hercules? What takes the altar out of Gibraltar? What takes the fun out of the funeral?

To Cioran, I'd like to think, these gates were a white wall that, unlike one is unable to contemplate for eight hours in a row, dismisses one from championing the highest non-value there is, that of nihilism. To Zambrano those Gates so extremely occidental would be figured as whirlwinds.

The two impart not the genius of Christianity or its opposite, but that of pursuing loss without remainders: Cioran, the loss within nothingness, more so than Unamuno, who, while advancing towards a time when his own "I" would have vanished, would be aware that he could not escape his name; perchance like Borges (whose misfortune of becoming famous and being studied in universities Cioran deplored); or like Robert Walser, who spent the last four decades of his life in a mental establishment (lovely name; it too was in Switzerland) where he wanted not to write, but to be rather mad. Zambrano, on the other hand, pursued the loss without remainder in richness and volatility, as to disseminate herself around her life story, bookish or else. She was a fate carrier. Neither by getting lost like a petty- demon or bourgeois, in the details, nor by overcooking them, did she attempt to annihilate her ego. Look at her early fifties *Delirio y destino*, a book unlike any other, which is honored to shelter her own story and that of Europe, of philosophy and other solitudes facing each other. There is parataxis and there is juxtaposition; but then, there are Zambrano's sentences and works that look each other in the face. And so her rhetoric explodes into the world: her writing looks the reader in the face, and the reader should look back in the book's face. This is no abyss looking back into the few who have the courage *désœuvré* to look

straight down into it (for only the road to eternity is crooked). Her relentless face-à-face is the intimation of this ultimate richness.

Cioran's loss of the self is the *telos* cradled by nothingness; Zambrano's, by everythingness. O, do not tell me that, at this point, 'everything' and 'nothing' are all the same. They are not. She was a woman. But the existential exile is, for both, touching a mystical chord, the one that resonates in the traditional Spanish lines (taken on by Teresa de Avila and, here, by Juan de la Cruz): "Vivo sin vivir en mí / Y tan alta vida espero / Que muero porque no muero." (I live not within myself / For I wish a life so high / That I die for I don't die [but I translate]). On this side of life, says the eminent mystic, we are exiled from the higher one. Both Zambrano and Cioran had a genius for exile: he to further it, she to overcome it by writing over it. Philosophy had always exiled exile, there where theology pushed for a cure: both are associated fields of melodrama. To philosophers, the world enslaved to exile was the delta of a concept open wide to a sea of nothing. To theologians, it was the eternal present as a passage, as an interruption necessary to sacred history. But exile lived as sadness pure and as its overcoming, this was left to thinkwriters beyond genre like Zambrano and Cioran after all, *le génie, c'est le genre sans gène*. Neither Cioran nor Zambrano are to be epileptically betrayed by putting them into generic caskets. One can't dig deep enough in the graveyard of genres, but as we are born unto them, to think our way out of that sorry landscape is the closest one can come to the resurrection.

Both Zambrano and Cioran ricocheted back, many a time, from the ultimate limit of loss unto oneself, from the *finis terrae* of the eternal occident, wherefrom they exposed the mechanical enigma of our lives. If God is a lobster, man is fate's yo-yo. The extreme West is the EgoLand for instance Fichte's I or Hegel's subject (to which Schopenhauer's Indian devices were countermeasures paler than Kierkegaard's fork), or Paris the forgetful (blasted by Montesquieu's faux Persian), or Napoléon's "liberté, égalité, propriété." That EgoLand partakes of the dubious firstness of the 'I' (the initial initial of the I, the Ich, the Idea's itch...). The identification between the ego and the idea figures the ultimate horizon of jealous reason, and, in acknowledging Zambrano's overcoming of the idea, Cioran joined her.

Ego West? That is the center of a forgotten chiasmus and a ruthless coincidence beyond which there is no way. But then there is no beyond, as immanence is the expression of self overcoming is universe cleansed. The rest is the trivial ground for exile.

Une intuition particulière de l'existence CÉCILE RONC Œuvres récentes

Cécile Ronc évoque à travers des lavis et des encrages déployés sur des grandes toiles des visions oniriques insolites. Ce sont des notations chromatiques de perspectives lointaines apparentées à la notion d'un temps reculé indéfini. Des variations délicates de couleur lui servent à explorer les liens qui peuvent se nouer entre le paysage et la vie psychique. L'artiste nous fait découvrir la trace fragile, la mémoire presque abandonnée d'une nature primale, éthérée, dénuée de présence humaine.

Sous le pinceau de l'artiste, des nuages, des montagnes se muent les uns dans les autres, des nappes d'eau semblent défier l'attraction de la gravité : cependant, grâce à un flair pour la composition picturale, le peintre réussit à stabiliser ces images flottantes et délicates. Dans cette représentation personnelle et synthétique de la nature, l'image du ciel occupe une place importante : le mouvement de la lumière et des nuages semble traversé par une présence maîtrisée du vide pictural, proche des traditions artistiques orientales.

Jeune artiste à la fin de la vingtaine, Cécile Ronc réside depuis quelques années à Montréal. Diplômée de l'École nationale des Beaux-Arts de Paris, elle a eu comme directeur de thèse Didier Semin, critique d'art reconnu et ancien conservateur du Musée national d'art moderne Georges Pompidou.

L'univers pictural de Cécil Ronc est créé à la fois par une gestualité vigoureuse, et paradoxalement, par la démarche délibérée d'un esprit méticuleux qui guide et qui façonne l'image en formation. Cette dualité dans la constitution de l'œuvre entre le contrôle et la fantaisie contribue à sa force suggestive : vision onirique d'un monde à la fois étonnamment réel et étonnamment distant.

Touchées par une forme de lumière matinale, les images ébauchées par l'artiste représentent le théâtre improbable et envoûtant d'envols de nuages, d'accumulations rocheuses, de lacs lointains : images qui stimulent le concept d'infini et la notion de liberté. L'image possède curieusement un côté réaliste : on aperçoit une matérialité de l'eau et des textures minérales des montagnes. L'emploi de la couleur relève de l'expressionnisme : à l'intérieur d'une toile, un lac d'un vert intense semble planer sur une masse bleu gris de nuages. Un ciel qui paraît une tache écarlate surplombe un amoncellement de collines aux reflets gris, beige et ocre. Un tracé orangé d'une nuance crue dynamise une vision de montagnes d'un ocre non saturé surgissant au-dessus d'un espace blanc. En effet, des effets chromatiques vifs « allument » par endroits des lavis délicats non saturés.

Les compositions sont organisées à l'aide d'une perspective étagée constituée des éléments eau, ciel et montagne, à l'image de la tradition artistique chinoise hautement appréciée par l'artiste. Cependant, une subtile tradition florentine se dégage aussi de l'œuvre : des perspectives de collines qui s'éloignent de nous, certaines délicates couleurs de terre, des bleus ciel, des tons fuchsia délayés renvoient discrètement à l'influence d'une première Renaissance; aux tonalités associées à un Giotto, à un Simone Martini.

«Je poursuis l'idée romantique d'être loin des querelles des hommes, de chercher le calme contre le bombardement des signes », déclare l'artiste. « Ce qui me plaît dans l'art des primitifs italiens est un certain côté surréaliste, fantastique. J'aime aussi le côté abîmé par le

temps des vieilles fresques », explique Cécile Ronc. Elle essaie de capter la composante constante, atemporelle de la réalité. « Le temps présent a pour moi un aspect éternel. J'essaie d'évoquer des échos du passé dans le paysage présent », d'ajouter l'artiste.

Le signe fade

Au contact de cette peinture empreinte de la discrétion des lavis, dans ce champ d'osmose entre le paysage et la mémoire, nous sommes loin en effet du « signe fort », de cette affirmation sémiotique marquée, stridente même, qui traverse l'art actuel. Nous nous retrouvons cependant dans le domaine de la peinture et celui du signe pictural. Le sinologue François Jullien introduit la notion du « signe fade », afin de traiter du domaine artistique chinois. Cette notion rend compte merveilleusement bien de la présence du vide, de l'espace blanc, des nuages, des traits déliés, de l'encre diluée, de ces éléments qui caractérisent l'art de Cécile Ronc.

« La fadeur poétique tient donc à ce que le sens, ici, n'appuie jamais (dans un sens ou dans un autre) qu'il laisse apparaître des phénomènes sans jamais s'imposer à nous ». (1) Le signe fade permet au regardeur une plus grande liberté, une possibilité de méditer longuement sur la portée de l'œuvre picturale. Le signe fade renvoie au potentiel du pré-conscient dans le dialogue avec l'œuvre : il agit en harmonie avec la mémoire du spectateur.

« Pris entre le danger de trop signaler et de ne plus exister du tout comme signe, le signe fade est à peine un signe : non pas une absence de signe, mais un signe qui est en train de se vider de lui-même, qui commence à s'absenter (...) Le signe fade correspond à une intuition particulière de l'existence. De là, le signe fade ne remplit pas la vocation « naturelle » du signe de représenter. Il sert plutôt à déreprésenter. » (2) La peinture de Cécile Ronc communique cette intuition particulière de l'existence, que les mots ne réussissent pas à capter. Le vide pictural qui participe à la création du signe fade confère à la fois une sensation de plénitude et de liberté.

Cécile Ronc représente une voix distincte dans le monde de la peinture actuelle, auquel elle appartient totalement. Des paysages sériels évoqués dans le cadre d'une même toile, un tracé vigoureux qui surgit tout à coup pour articuler les limites d'un massif montagneux (dans Sans titre 4.), voilà des exemples de vision répétée, de signe fort, d'une optique hybride en somme, qui dénotent en filigrane les liens profonds qui rapprochent les toiles de Cécile Ronc à d'autres œuvres de l'art actuel. La force de cette peinture, c'est la douceur qui suggère au lieu de tonitruer. Il se profile un débat, une tension créatrice à la fois à l'intérieur de la peinture de Cécile Ronc et en relation avec la création picturale des autres.

Notes

(1) François Jullien Éloge de la fadeur (À partir de la pensée et de l'esthétique de la Chine) Éditions Philippe Picquier Paris 1991, p. 106

(2) Ibid. p. 115

Erhystmika

Tout le monde connaît Éros. Un peu moins connaissent Éris. L'éristique est-elle moins connue que l'érotique ? La guerre que l'amour ? La concorde des formes doit elle y être imposée à tout prix ? Même au prix de faire taire de façon provisoire des divergences fondamentales, au risque de les voir exploser par surprise plus tard ? La controverse est-elle un exercice nécessaire ou du moins utile parfois ? Représente-t-elle la même chose pour le philosophe, l'écrivain, l'avocat ou le politicien ? Pour qui est-elle toujours un art et pour qui a-t-elle dégénéré dans une vulgaire technique utilitaire ? Et que représente-t-elle pour le commun des humains et la société de notre époque ?

Au tout début, ce fut le mythe. Dans la mythologie grecque Éris (? ??) est la déesse de la Discorde. Hésiode nous la présente comme fille de la Nuit (Nyx), pourvoyeuse des fléaux et mère de la Douleur. Très belle mais colérique et extrêmement susceptible, au moindre des écarts de conduite des humains elle suscite batailles, querelles et anarchie. Homère nous la présente dans l'Iliade (IV, 440-443), comme sœur d'Arès qu'elle accompagne dans ses guerres comme porteuse d'étendard «...qui d'abord se dresse timidement, mais qui bientôt, touche du front le ciel et de ses pieds foule la terre.» ou encore dans le chant V sous le nom de Ényo. Éris et Arès mènent aussi les Lapithes lors de la guerre contre les centaures. Toujours à Éris appartient la fameuse « pomme d'or ou pomme de la discorde » portant l'inscription (? ?a?? ?a??t? / hê kal? labêtô) – «pour la plus belle» et jetée par la déesse en colère de ne pas avoir été invitée aux noces de Thétis et Pélée sur le mont Olympe (les parents d'Achille), ce qui causera le jugement du mont Ida entre les déesses Athéna, Héra et Aphrodite. Pauvre Pâris ! Comme chacun le sait, la Guerre de Troie s'ensuit indirectement à cet incident. Son nom a donné naissance au terme «éristique», l'art de la controverse. Pour le meilleur ou pour le pire, mais n'oublions jamais le mot : «Art».

Plus proche de nous, on trouve le nom de la déesse Éris, accordé le 24.08.2006 à une planète naine (comme Pluton et Cérès). Éris(136199) est un objet épars transneptunien situé au-delà de la ceinture de Kuiper dans l'espace sidéral. C'est la plus grande planète naine (2800 Km de diamètre) et la dixième connue du système solaire et le neuvième plus grand objet orbitant directement autour du Soleil. Avec son satellite Dysnomie et à l'exception de quelques comètes, Éris est l'objet le plus lointain connue dans le système solaire à ce jour, presque trois fois plus loin que Pluton à environ 97 UA (une année-lumière vaut approximativement 63 241 UA.).

Redescendant sur la Terre, on retrouve l'art de la controverse, «l'éristique» ayant survécu à tous les âges de l'humanité. Mais est-ce vraiment l'Art qui a survécu ou juste... la Controverse ? Avons-nous vraiment regardé toutes les facettes de la déesse Éris ? Avons-nous oublié que c'est elle qu'Héraclès, le héros envoyé par les Dieux pour aider les hommes, choisit lorsqu'il rencontre deux femmes au début de ses exploits (Hésiode dixit) ? Qu'avons-nous fait, nous autres humains, de l'aveu d'Homère (Iliade, chant XI, 3-14) qui nous dit que c'est Zeus lui-même qui avait envoyé Éris pour réveiller l'ardeur combative des chefs grecs ? N'est-ce pas là, une Éris en symbole positif de l'émulation ? Avons-nous négligé cet aspect à travers les millénaires ou tout simplement voulu l'ignorer dès le début ?

D'une manière générale et tenant surtout compte des sources de l'antiquité grecque et romaine, l'éristique est un art, développé à l'école philosophique de Mégare, petite ville de Grèce vers le Ve et VIe siècle avant Jésus Christ. L'époque moderne a accentué indubitablement son aspect utilitaire, nombre des dictionnaires la présentant depuis le XVIIIe siècle non seulement comme un art de la discussion, mais de plus en plus comme un moyen technique d'atteindre par la controverse un avantage pratique, quitte à utiliser éventuellement des sophismes, des raisonnements spécieux voir même fallacieux, apparemment logiques mais en fait de mauvaise foi. Pourtant à l'origine, emprunté du grec eristikos- « qui aime la controverse », l'éristique (mot composé du grec « eris » -dispute et « techne » - procédé; art, est l'art de la dispute philosophique et du débat et par le sens même du mot philosophie, l'éristique devrait avoir à l'origine un certain rôle d'outil dans la recherche de la connaissance et donc de la vérité.

Aristote considère que l'éristique aurait été créé par un des personnages des «Dialogues» de Platon nommé Euthydemus. Dans un traité de Platon sur la logique et les sophismes (erreurs logiques), Euthydemus et son frère Dionysodore, sont interrogés par Socrate dans le cadre d'une confrontation méthodologique entre les deux écoles. Les deux frères racontent ici nombre de sophismes et aberrations, ayant comme seul but d'arriver à rester quand-même dans le débat.

La satire est évidente, pourtant il paraît que Platon n'invente rien, car Aristote (son élève) confirme les dires de son professeur sur les façons d'agir des deux frères sophistes. L'éristique venait d'entrer dans l'arène de jutes oratoires entre les différentes écoles de philosophie ancienne. Pourtant, pour consacrer le terme et y faire école, il fallut attendre Euclide de Mégare, fondateur de l'École Mégarique qui s'appela aussi École Éristique d'après la façon contentieuse et sophiste des débats. Plus tard (1830-1831 publication posthume 1864) elle fait l'objet d'un ouvrage par Arthur Schopenhauer (1788-1860) qui écrit *La Dialectique éristique ou l'art d'avoir toujours raison* ou *Die Kunst, Recht zu behalten* en allemand en original. Mais là, on est déjà dans l'humour cynique d'un philosophe pessimiste et on assiste carrément à la mise en doute de plusieurs opinions d'Aristote exprimés dans «Les Topiques» et «Les Réfutations sophistiques». Pour Schopenhauer, les êtres humains ne discutent pas pour chercher... la Vérité ni même par amour de la connaissance, mais tout simplement pour la vanité de l'emporter sur leurs congénères et d'avoir raison. Alors il offre un «grimoire de la mauvaise foi» de recettes pour frapper en dessous de la ceinture dans une controverse.

Logique et dialectique sont ici la même chose, l'éristique veut avoir raison et les fausseries sophistes sont bienvenues.

Nous y reviendrons mais pour l'heure, allons en Grèce, visiter Mégare ville de l'antiquité qui existe encore de nos jours.

Mégare (t? ???a?a) se trouve sur l'isthme de Corinthe, entre Corinthe et Athènes dans le voisinage de la capitale.

Selon la mythologie, le fils de Poséidon, Mégarée épouse Euronymé, une des filles du Nisos (le roi des lieux), donnant ainsi son nom à la ville anciennement nommée Nisa. Géographiquement, c'est un carrefour entre le Péloponnèse et la Grèce du milieu. Économiquement elle devient un marché prisé, desservie par deux ports ouverts sur deux golfes maritimes (Saronique et de Corinthe). Elle aurait été fondée par les Doriens, après leur défaite par les Athéniens à qui la mort volontaire de leur dernier roi (Codros) aura donné la victoire. Peu de gens savent que d'une façon indirecte c'est la ville de Mégare qui est en quelque sorte la «mère-patrie» du futur Empire Romain de l'Est, puisque l'Empereur Constantin le Grand a établi sa capitale Constantinople à... Byzance, ville-colonie fondée sur le Bosphore par... Mégare entre 730-550 av. J.C. La cité est d'ailleurs très active en ce sens et contribue grandement à la construction de la «Magna Graecia» dans le bassin méditerranéen, avec la fondation des colonies en Sicile (Sélinonte, Megara Hyblaea) en Bithynie (Héraclée du Pont) et sur le Bosphore encore (Chalcedoine et Astacos). Ébranlée par les combats civils qui suivirent le règne du tyran Théagène, vers 570 av. J-C, la cité perd ses domaines en faveur de Corinthe et d'Athènes. Pour le reste, au fil d'alliances et guerres fratricides, à partir de l'an 500 av.J.C, l'histoire de Mégare partage beaucoup des moments de l'histoire de la Grèce ancienne. Dans la ligue du Péloponnèse lors des guerres médiques, en conflit avec Corinthe ensuite, réorientée dans une alliance avec Athènes (460 av. J-C), contre les Athéniens après la bataille de Coronée (447 av. J.-C.), en blocus maritime imposé par Athènes et dans la guerre de Péloponnèse, Mégare souffre énormément. Les Spartiates sauvent la ville et y imposent leur oligarchie vers 423 av. J.-C. Plus tard, retournée dans une alliance athénienne, Mégare combat le roi Philippe II de Macédoine. Elle subit une grande défaite en 307 av.J.-C. lors de son pillage par Démétrios Poliorketes. Entre 251 av. J.C. et 146 av.J.-C. suivent plusieurs autres alliances ou disputes, au gré des intérêts du moment, avec la Ligue Achéennne, la Confédération Béotienne, et avec la Macédoine. Le général romain Metellus, assiège et prend la ville pour le compte de Rome durant la guerre d'Achaïe (146 av.J.-C.). Malgré ces guerres, Mégare a trouvé le temps de donner au monde le poète Théognis et surtout les philosophes Euclide et Stilpon. Avec l'avènement du christianisme, un ancien évêché fut établi à Mégare.

C'est avec son École de philosophie, que Mégare reste dans l'histoire. Fondé par Euclide, disciple de Socrate, elle fut active plus d'un siècle et ensuite ses idées furent réexaminées par différents philosophes à travers les âges.

Parmi les philosophes de l'École de Mégare furent Pasiclès, Ichthyas, Clinomaque, Thrasymaque, Eubulide, Stilpon, Apollonius Cronus, Euphante, Bryson, Alexinus et le dernier Diodore Cronus. Dans la Logique, science du raisonnement, l'École de Mégare examina et utilisa surtout la Dialectique (d'où le nom d'éristique dispute) parce que souvent, l'intensité des débats faisait penser aux spectateurs que les discussions ont dégénéré en dispute. De par le fait qu'ils n'iaient l'exactitude et surtout l'infaillibilité des sens physiques, organoleptiques humains et voulaient tout contre-vérifier par la Raison, les Mégariques s'approchent des Sophistes et des Éléates. Poussé à l'extrême, ce principe de donner tout crédit aux raisonnements et spéculations issues de la Logique, au détriment total des sens physiques, pouvait conduire a des impasses comme la négation du mouvement physique, de la diversité ou des métamorphoses.

Ainsi les Mégariques prônèrent souvent le statu quo comme source de sagesse, au détriment de la réaction. Les principes d'identification de l'Être et du Bien, plus tard adopté par l'école d'Alexandrie en Égypte, furent à l'origine développés par l'École de Mégare. Même les Stoïciens lui empruntèrent la célèbre maxime de Stilpon : «Le bien consiste dans l'impassibilité» voulant peut être dire que l'Univers est déjà parfait et que tout ce qu'il nous reste à faire, à nous les humains, est non pas de vouloir le changer, mais essayer d'apprendre à y vivre en parfaite harmonie avec.

Se préoccupant de l'Être considéré abstractivement, cherchant ainsi l'Essence des choses, au-dessus de la nature physique, au-dessus du monde sensible ou matériel et des données des sens, l'École de Mégare a contribué au développement d'un des aspects le plus élevé de la philosophie, le «ta meta ta physika», appelé par Aristote la "philosophie première, ou science des premiers principes", la métaphysique-science des causes et vérités premières.

Saint Jérôme, un des Pères de l'Église Chrétienne, nous a laissé en guise de proverbe cette belle description sur les Mégariens : « Ils bâtissent comme s'ils devaient vivre éternellement, et ils vivent comme s'ils devaient mourir le lendemain ! ». Est-ce que cela vous inspire encore à notre époque de la surconsommation et du «politically-correct» ?

* * *

Erhystmika (L'Érhystmique (Fr.), Eristmica (Ro), The Erhystmic (Angl.) = art de la recherche philosophique par le dialogue et le débat, mais aussi par la réflexion synergique et le questionnement introspectif, ayant comme objectif la recherche métaphysique de la vérité (atemporelle et inaccessible aux sens physiques directs, in-quantifiable matériellement parlant, mais accessible a être ressentie comme une harmonie émotionnelle dans l'âme). Dans le contexte de l'érhystmique, un point de vue diamétralement opposé au sien n'est plus un ennemi à démolir (comme dans l'éristique), mais il est plutôt relativisé et devient une référence- marginale, qui établit ainsi un intervalle-dialectique à l'intérieur duquel le disciple de l'érhystmique peut débiter sa recherche de la vérité, avec un évident élargissement de perspective. Aux grés des émotions ressenties tout au long de cette recherche, l'installation d'un état d'âme paisible est pressentie comme un état d'harmonie avec la vérité et l'essence des choses, alors qu'un état d'âme trouble, colérique et douloureux est ressenti comme un éloignement de la vérité. Divers genres littéraires (dont la poésie), peuvent être utilisés comme forme d'expression et outil d'exploration de la dimension érhystmique, par l'énoncé volontaire des points de vues plus ou moins opposées et ensuite l'exploration thématique de l'intervalle-dialectique ainsi créée. Les termes « erhystmes » -Fr., « erismuri, eristihuri » -Ro., y sont apparentes, ainsi que tous les adjectives, verbes, etc. pouvant y dériver et leurs traduction en différents langues. Mot composé, issus de l'intégration des mots suivants : l'éristique (du grec «éris»- débat et «techne» -procédé)-art de la dispute philosophique et rythmes (rythmés Angl. ou ritmuri Ro.). Source : Daniel C. Manolesco - Explorations Euclidiennes -Cahiers personnels Canada 1995. Concept et vocabulaire utilisées pour la première fois en poésie avec les poèmes « Erhystmes » -Fr., « Eristihuri » -Ro. et « Broasca Testoasă » -Ro. du même auteur, publiées en Mai.2008 dans les revues SFeraon-line. <http://www.sferonline.ro/sectiuni/autori/?st=150&auts=8> et Candela de Montréal en Aout 2008. Offertes avec ce texte aussi.

- A suivre -

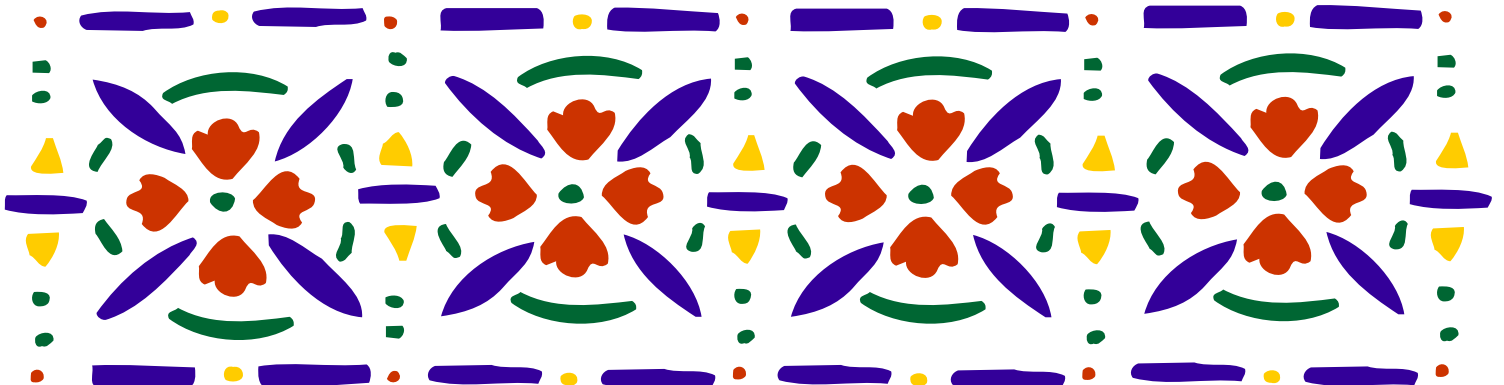
Exemple d'une technique d'harmonisation « roumain français », dans la poésie érhystmique

Eristihuri,	Erhystmes,
Adev rul se afl la mijloc.	La Vérité se trouve au milieu.
Prima c utare :	Première démarche :
Observati marginile !	Observez les extrêmes !
Adev rul este o armonie.	La Vérité est une harmonie.
G si i-o pe cea personal !	Trouvez la vôtre !
Aten ie îns la colivii :	Mais faites attention aux cages :
Cele mai redutabile	Les plus redoutables
sunt lipsite de gratii	n'ont pas des barreaux
i cele mai stra nice lan uri	et les meilleures chaînes
sunt lipsite de zale !	n'ont pas de maillons !
Este de ajuns s respira i:	Il vous suffit de respirer :
R sufla i trecutul...	Expirez le passé...
Adulmeca i timid viitorul...	Reniflez l'avenir...
Inspira i adânc...	Inspirez profondément...
Momentul prezent !	Le moment présent !

Broasca Testoașă
 Pe al s u scut,
 Algebra sideral -i desenat :
 Un început,
 Precum a fost i va mai fi vreodat ,

Un timp oprit,
 Care se mi c totu i în himere,
 Zdrobind-cl dind,
 Castele din nisipuri efemere,

Spre Univers,
 O trambulin ve nic ancorat ,
 Un-singur-vers
 i via a reîncepe înc-odat !
 © Copyright Daniel Constantin Manolescu
 Montréal, Québec, Canada

Yoga - de la suferinta la libertate

Yoga, uniune în sanskrit , î i are originea în India antic i este cel mai vechi curent spiritual care a fost bine structurat. El ne-a parvenit pe cale oral dar i scris i este un sistem bine încheat care ofer omului o metod spre libertate. Libertatea c utat i cucerit este definit în yoga, ca în toate celelalte religii sau spiritualit i, ca eliberarea individului (spirit - jiva) de corp (materie - prakrti) prin dizolvarea tuturor condi ion rilor cu efect negativ dar i pozitiv asupra omului. Eliberarea se produce prin practicarea asidu (abhyasa) a unor tehnici de autoobservare i dizolvare a conflictelor.

Pornind de la principiul c suferin a uman e generat de modific ri mentale, yoga impune un sistem de oprire a acestora. Sistemul este foarte dur i nu se poate practica decât cu o motiva ie bine conturat . De la adoptarea unor reguli stricte de via (yamas i nyamas) atât interne cât i sociale - spunerea adev rului, lipsa violen ei, mul umirea de sine, continen a (nu abstenen a) sexual , autoanaliza, etc. - până la fazele superioare ale practicii unde întâlnim i puterile psihice, ele fiind extrem de bine documentate, dar i aten ionarea de a nu le folosi datorit posibilit ii de a pierde beneficiile acumulate, yoga este un drum lung ce poate dura o via întreg .

Yoga se opre te atunci când practicantul, dup st ri prelungite de trans (samadhy), reu e te s se desprind de corp i s încheie procesul de autocunoa tere prin starea de eliberat în via (jivanmukta). Starea final (kaivalya) este una de gra ie absolut (turya) i nimic nu-l mai poate impresiona pe practicant în via a curent dup ce o experimenteaz . M car i prin lipsa dependen elor, acesta se poate considera un eliberat.

St rile de samadhy se caracterizeaz printr-o u urin a corpului, practicantul experimenteaz o lumin vie i orbitoare în jurul s u i întregul subcon tient îi apare în fa . Este momentul în care el poate efectua opera ii de dizolvare, acceptare, etc. Prin introversiunea sim urilor, întreaga experimentare se produce în planul cunoa terii. Tot ce se vede sau ce se poate auzi nu este perceput prin sim urile normale ci prin sim uri artificial create, bine definite i controlate prin practic .

Cele opt segmente al practicii yoga sunt: yama i nyama (comandamente interne i externe), asana (pozi ii hieratice), pranayama (controlul respira iei), pratyahara (introversiunea sim urilor), dharana (concentrarea), dhyana (medita ia) i samdhy (starea de gra ie). Yoga include o parte fizic (ha-tha), o parte activ (raja) i o parte intelectual (jnana).

Adus în vest pe la începutul secolului XX, yoga a fost privit cu reticen . Acum îns o întâlnim peste tot, în colegii, universit i, practici private, subsoluri de biserici, etc. O adaptare la spiritul occidental a fost necesar i practicile au fost fie simplificate, fie li s-a dat o tent sportiv . Omul modern stresat i coco at de munca la birou g se te beneficii foarte mari în practica fizic a yoga. În cazul în care i practica spiritual este adoptat , beneficiile se multiplic exponen ial.

Contrar zvonurilor, yoga nu include niciun ritual contrar s n t ii i fiziologiei naturale a omului. Ba chiar la ultima vizit la doctor, am v zut i îndemnul „practica i yoga”. Spre deosebire de alte practici, rezultatele favorabile pentru starea de bine sunt aproape imediate. Anual, mii de instructori de yoga primesc certific ri de la centre acreditate.

Locuri de practic

Sivananda Yoga

5178 St-Laurent, tel: 514-279-3545

Centru ata at ashramului fondat de un yogi renumit, swami (c lug rul) Vishnu.

Cost: 12\$ pe edin

Sattva Yoga

1455 St-Mathieu, tel: 514-937-3077

Centru inut de un englez ce a practicat cu un maestru indian la New York. Practica este extrem de acrobatic i intens .

Cost: 17\$ pe edin

Yoga Bliss

3488 Cote-des-Neiges, tel: 514-932-7971

Centru inut de un maestru indian, Dr. Bali, în vârst de 84 de ani. Pe lâng exerci ii fizice, doctorul ine i prelegeri spirituale de mare profunzime. Se poate practica doar în sesiuni închise de 12 edin e.

Sivanada Ashram

Val Morin, ie irea 76 pe 15 nord, tel: 819-322-3226

Centrul cel mai apropiat de practicile originale. Are regim de motel, 70\$ pe zi, meniu vegetarian, dou edin e a câte dou ore fiecare, prelegeri, etc.

Mul i români au înv at drumul aici.

www.sivananda.org/camp

Carti recomandate

Yoga Sutras of Patanjali · Ha-tha yoga Pradipika

Canada et Union européenne vers un partenariat transatlantique?

Pris dans les méandres de la récente campagne électorale fédérale, nous n'avons accordé aucune importance à la rencontre annuelle entre le Canada et l'Union européenne, qui a eu lieu au mois d'octobre, à la veille d'un autre rendez-vous international, le Sommet de la francophonie. Les deux entités essaient de conclure un accord de libre-échange pour la création d'un nouvel espace économique dont les négociations débiteront, selon les dirigeants du Canada et de l'UE, dans les mois à venir.

L'idée de ce partenariat renforcé avec l'Europe appartient à Jean Charest. C'est lui qui a lancé ce débat lors de sa participation au Forum économique mondial de Davos, en 2007. Fort de la réaction positive du milieu des affaires du Québec, du Canada et de l'UE à ce projet, le chef du gouvernement québécois a travaillé de concert avec le gouvernement fédéral pour y arriver à cette entente commerciale.

Les relations entre l'UE et le Canada remontent à peine à 49 ans, c'est-à-dire 1959, date à laquelle le gouvernement du Canada et la Communauté européenne de l'énergie atomique (Euratom) ont conclu un accord de coopération concernant les utilisations pacifiques de l'énergie atomique. Il s'agit d'ailleurs du plus ancien accord international signé par l'Euratom. Les chiffres issus d'une étude de faisabilité rendue publique il y a quelques semaines nous montrent que l'accord sera bénéfique, en termes d'échanges commerciaux, tant pour le Canada que pour l'Europe. Le gain du revenu annuel réel d'ici 2014 serait d'environ 11.6 milliards d'euros pour l'UE (soit 0,08% du PIB de l'UE) et d'environ 8.2 milliards d'euros pour le Canada (soit 0,77% du PIB canadien). Advenant la signature du traité, le total des exportations de l'UE vers le Canada augmentera de 24.3%, soit 17 milliards d'euros d'ici 2014, et celui des ventes du Canada à l'UE de 20.6%, soit 8,6 milliards d'euros, pour la même période.

Déjà, les statistiques nous indiquent que le Canada et l'UE sont de proches partenaires en matière d'échanges commerciaux. L'Europe est le deuxième partenaire commercial du Canada en importance, tandis que le Canada, en 2007, était le onzième partenaire commercial le plus important pour l'UE. Alors que l'importance relative de l'UE pour les échanges commerciaux du Canada a augmenté, on a observé l'inverse en ce qui concerne la position du Canada vis-à-vis de l'UE. La relation commerciale entre les deux parties n'est pas à la hauteur du potentiel existant si on regarde, par exemple, les échanges entre l'Europe et d'autres pays à fort développement comme l'Inde ou la Corée du Sud. Les échanges bilatéraux de services portent principalement sur la fourniture transfrontalière de services aux entreprises. Le niveau des investissements bilatéraux, l'un des aspects le plus important de la relation économique globale, a lui aussi augmenté à un rythme supérieur à celui des investissements de chaque partie aux États-Unis. En matière d'investissement, l'UE se classe au deuxième rang des partenaires du Canada, après les États-Unis, alors que le Canada arrive en quatrième position des partenaires de l'UE, après les États-Unis, la Suisse et le Japon.

L'une des conditions sine qua non à l'ouverture des négociations exigée par la Commission européenne est que toutes les provinces canadiennes ouvrent leurs marchés publics. Ce n'est pas une question facile à régler vu que ces marchés sont exclus de l'ALENA. En d'autres mots, il est primordial que les différentes compagnies européennes du transport ou de l'industrie puissent concourir sur les marchés publics du Nouveau-Brunswick ou du Manitoba, exactement comme les compagnies canadiennes font déjà sur les marchés français ou allemand.

Toutefois, le départ précipité de Paul Mandelson, le Commissaire européen du commerce extérieur, pourrait causer des retardements dans ce processus de négociation. Il est de notoriété l'appui déterminant dont le projet jouissait de la part de l'ancien dirigeant britannique, un défenseur ardu du libre échange en général et de cette accord en particulier. Mandelson a été remplacé par Mme Catherine Ashton et son support pour aboutir le partenariat reste encore à déterminer. L'opposition des fonctionnaires européens mettrait en discussion le bien fondé de toute cette démarche.

RARES BURLACU (CANADA)

CLAUDE MATASE (SUA)

Relatia ales-alegator: o incompatibilitate? (Ajutor nesolicitat pentru cei care ajung la putere)

Desi Harun al Rashid nu a fost ales, spre deosebire de califii precedenti, acesta se imbraca in cersetor si cutreera incognito strazile Bagdadului ca sa afle ce gandesc supusii.

O mie patru sute de ani mai tarziu, in Germania de Vest fiind, am fost surprins sa aud mai multi din vechea garda sustinand ca Hitler nu a fost vinovat de crimele care i se imputau, acestea fiind comise de subalternii sai, calomniatul fuhrer ne avand habar de ce se intampla in lagarile de concentrare.

Justificare ar fi in diferenta de marime a supusilor, care de la sute de mii a ajuns astazi la zeci sau chiar sute de milioane: daca atotputernicul de azi nu mai poate face fata singur, acesta trebuie insa sa delege. Din pacate, cei insarcinati cu aceasta activitate o deleaga mai departe, diluand astfel responsabilitatea si incurajand servilitatea, dorinta de a place celor de mai sus. Aceasta duce la subzirea suportului popular si in final la nemulumiri care-l dau jos atat pe cel servit cu exces de devotament, cat si pe sicofanti. Cei antici descriau doar politica drept arta de a te preface ca slujesti publicul, in realitate urmarindu-ti doar propriul interes....

Cum istoria se repeta, ignorarea voita si lipsa de comunicare pare sa faca tot mai mult parte din guvernari. Inspirat de sugestivul titlu dat de N. Balcescu capodoperei sale, "Istoria romanilor supt Mihai-Voievod Viteazul", in cele ce urmeaza nu ma voi referi atat la varfuri, cat la experienta personala cu cei insarcinati de acestia cu relatia cu publicul.

Voi incepe cu patria mea adoptiva, in care s-a ajuns la situatia neobisnuita in care in SUA atat presedintele tarii cat si senatul si congresul sunt in mana unui singur partid, mergand pana acolo ca unele state si comitate (counties) cunoscute drept redute republicane au votat cu opozitia. Expertii considera ca victoria putin asteptata in alegeri a noului presedinte s-a datorat mai putin meritelor acestuia cat speranta de a intrerupe un sistem devenit indiferent la nevoile oamenilor.

Desi nu impartasesc parerea lui Eric Foner, profesor de istorie la Columbia University, care-l considera pe George W. Bush ca cel mai rau presedinte pe care l-au avut americanii, ii aprob calificarea data acestuia de "out of touch". Dupa parerea europeenilor, exploatarea de presedintele rus Medvedev, una dintre cauze a fost aroganta conducerii. Aceasta aroganta sau indiferenta se manifesta nu numai extern cat si intern: alegatorul nu doreste sa sprijine doar principii si idealuri, ci si interese sale marunte, in aceasta din urma nedeosebindu-se de cei alesi. Macar de ochii lumii, politicianul trebuie sa tina seama de alegatorul comun, parte din "talpa tarii", "grassroots" in engleza.

Supt George W. Bush am sprijinit decada partidul republican din SUA atat financiar cat si moral. Cele ce urmeaza pot fi urmarite in portalul acestuia FrontPage Magazine din Septembrie 11, 2007 (ziua simbolic importanta deoarece este aniversarea atentatului din New York asupra World Trade Center) in care arat de ce am fost creditat ca un factor in alegerea fostului presedinte. La inceputul anului 2000, in preajma alegerilor americane, am fost rugat sa organizez intalnirea ambasadorului SUA in Romania, J. C. Rosapepe cu romanii din Florida. Cum nu doream sa platesc pentru sala intalnirii si mai stiam ca acesta din urma este prietenul presedintelui William J. Clinton, m-am adresat conducatorului partidului democrat din regiune, Mitch Caesar, cerand ajutor. Cum ultimul nu mi-a dat un raspuns decat tarziu, si acela negativ, am cerut ajutorul partidului republican: raspunsul a fost de data aceasta pozitiv, dar nu fara cu o conditie: la intalnire sa participe si kongresmanul lor, Clay Shaw. Neavand incotro, am acceptat, devenind moderator. Vazand ca adunarea a decurs in bune conditii in ciuda lipsei de sprijin a democratilor, am incheiat aratand ca ultimii nu au dorit sa ne dea concursul, si este bine ca sa ne amintim de aceasta la alegerile ce urmau.

Intamplarea a facut ca tocmai in comitatul nostru, Broward, sa se decida alegerile cu o majoritate doar de 537 voturi in favoarea republicanilor. Putin dupa aceea am fost invitat la o sedinta a partidului republican din zona, ocazie in care mi s-a adus la cunostinta ca cele petrecute la acea adunare au fost comentate si de alte comunitati provenite din sud-estul Europei, numeroase in zona (abia unul din trei cetateni americani din Florida este nascut in SUA). S'a aflat ca rusii, bulgarii, polonezii, ungurii, grecii, sarii, etc. si-au pus intrebarea daca democratii ar fi avut ceva special impotriva romanilor, sau comportarea fata de ei ar fi fost

deopotriva de indiferenta. Cum prima alternativa nu avea vre-o justificare, au votat impotriva democratilor. In aceasta sedinta mi s-a aratat ca de atunci inainte, in actiunile si propaganda pre-electorală, partidul republican va adauga, printre categoriile speciale carora li se adreseaza (care erau pana atunci pensionarii, spaniolii, evreii si negrii), si pe cei din Estul Europei.

Deoarece am sprijinit activ dealungul anilor aderarea Romaniei la NATO, participand intre altele la adunari la inst. Woodrow Wilson din Washington DC si contribuind la pagini intregi de reclame in ziarele americane (e.g. Los Angeles Times, "Romania belongs to NATO"), am cerut

partidului republican ca sa accepte ca facand parte oficial din delegatia SUA la conferinta NATO din Bucuresti, Aprilie 2008, un grup de romani-americani care au sprijinit actiunea, printre acestia facand parte si Lia Roberts. Am subliniat ca nici SUA nici Partidul Republican nu va avea nimic de platit sau organizat, sprijinatorii fiind entuziasti ai succesului. Deoarece nu am primit nici un raspuns, de fiecare data cand mi s-a mai cerut sprijin financiar am aratat de ce refuz sa o mai fac. Ca si cum n-as fi facut-o, primesc si astazi cereri de sprijin pe care le ignor.

Romania nu este scutita de aceasta indiferenta, si aceasta o costa: prin oamenii sai, presedintele Emil Constantinescu s-a izolat de cei care l-au sprijinit atunci cand era doar candidat sfarsindu-si cariera politica in mod jalnic, iar presedintele Traian Basescu, dupa ce a fost ales si apoi reconfirmat cu entuziasm, si-a indepartat intr'atat incat dupa ce a incercat sa se bizue pe PRM-ul pe care l-a criticat intens, astazi si-a alaturat partidul PSD-ului..

Supt Emil Constantinescu. Sperand ca s-a ivit o sansa ca tara sa iasa din impasul post-comunist, am cautat sa-l sprijin de pe cand era candidat, participand activ la intalnirea sa cu romanii in Washington DC in 1996. Aportul a fost atat financiar cat si moral, ultimul constand dintr-o prezentare incurajatoare a alegerilor pentru primaria Bucurestiului in care V. Ciorbea a reusit sa invinga candidatul regimului, Ilie Nastase. Mai mult, intr-o scrisoare publicata si in Curierul Romanesc, martie 1997, am invitat, indiferent de rezultatul alegerilor, intreaga familie a lui E. Constantinescu la vila mea de la Key Largo, platind desigur costurile.

Intamplarea a facut ca un an mai tarziu, fiind ales in prezidiul conferintei internationale "Romania si romanii in stiinta contemporana" din Brasov, sa stau la doar doua scaune distanta de presedinte, fara insa ca acesta sa-si dea incuviintarea sa-i vorbesc macar cateva cuvinte. Ceva mai tarziu, tot in tara fiind, am depus o cerere la Cancelaria Prezidentiei ca sa mi se acorde o intervedere, nu neaparat cu presedintele, ci cu functionarul de resort: in calitate de presedinte de onoare al Asociatiei Culturale romano-americane din Florida speram intr-o cooperare culturala. Deoarece nu mi s-a raspuns, am revenit cu inca o cerere, aratand de data aceasta sprijinul pe care l-am dat celui care a devenit presedinte: rezultatul a fost insa acelasi. Crezand ca am ales o cale gresita, m-am adresat "Consiliului pentru problemele romanilor de pretutindenii", care mi-a trimis spre contactare cartea de vizita a Eugeniei Pascu. In ciuda eforturilor, nu am primit vreodata un raspuns.

Afland ca se va adresa din nou romanilor din diaspora americana la Washington DC, m-am pregatit venind cu patru fotografii puternic marite in care documentam cele de mai sus. Dupa ace le-am prezentat, bazandu-ma pe conferinta presedintelui in care pomenea ca exemplu de apropiere intre romani si-americani pe generalul George Pomut, mi-am exprimat convingerea ca si acest erou, daca ar fi fost in locul meu, ar fi fost tratat in tara cu aceiasi indiferenta. Atat continutul criticii cat si aplauzele asistentei si au fost relatate pe larg in Meridianul Romanesc din iulie 1998. Scuzandu-se, presedintele a dat vina pe Dorin Marian, "filtrul" sau.

"Supt" Traian Basescu. Spre deosebire de SUA, candidatul la presedentie Traian Basescu a obtinut mai peste tot circa 90% din voturile exprimate. Desi alegatorii nu aveau de unde sa stie inca rezultatele, procentajul a fost practic acelasi la toate centrele de votare. Mai tarziu, cu ocazia referendum-ului, presedintele a obtinut un castig de cauza asemenator. Astazi insa, din nou in preajma alegerilor, popularitatea sa a scazut dramatic.

Luandu-mi din nou exemplul, care nu poate fi doar unul izolat, arat ca intr-o vizita a sa la Washington DC mi-a dat impresia ca va scoate tara din neo- sau criptocomunism. Plin de incredere, dupa ce am vizitat mai multe tari

fost satelite ale URSS, in care am vazut nu doar vizitate, ci chiar asaltate muzee indreptate impotriva comunismului, am propus ceva similar in Bucuresti. Intr'adevar, spre deosebire de Romania unde un astfel de muzeu se afla in coltul cel mai opus al tarii, la Sighet, in toate aceste tari muzeele se aflau in centrul capitalelor. Mai mult, in Letonia, la Ljepaia, am vizitat un hotel-demonstratie in care se poate inchiria o celula pentru a retrai timpurile dominatiei KGB (www.sovietprison.com).

In mesajul meu din Septembrie 2005, trimis prin Internet, posta si curier special, am aratat ca ofer in acest scop 100.000 dollari, suma suficienta pentru cumpararea si amenajarea unei pivnite care sa arate la fel cu cea in care am lancezit in aceleas oras.

Vazand ca nu mi se raspunde nici macar printr-o confirmare de primire, am trimis invitatia/oferta catorva ziare care au publicat-o de indata, precum Curierul International(21 Octombrie 2006), Adevarul (31 Oct. 2006), Clipa (7 Ianuarie 2007), Jurnalul National (11 Ianuarie 2007). In ultimul, titlul articolului nu a lasat nici o indoiala: "B sescu nu vrea un muzeu al comunismului". Cu toate acestea, nici atunci nu a urmat vre-o reactie...

Dupa denuntarea de catre presedinte a comunismului ca fiind ilegal si criminal, si dupa discutii avute in acest sens cu autorul raportului, Vladimir Tismaneanu si cu consilierul presidential Eugen Tomac, am crezut ca oferta mea va fi in sfarsit acceptata: cum aceasta nu s-a intamplat nici pana astazi, mi-o retrag din convingerea ca nici conducatorii si nici mogulii Romaniei nu sunt interesati de trecutul tarii si nici de nenumaratii care au suferit. Statistic, este foarte putin probabil ca nimeni dintre apropiatii acestora sa nu fi fost si victime ale fostului regim. Aforismul filozofului George Santayana: "cei care uita trecutul sunt condamnati sa-l repete" se poate adeveri. La Moscova, la sarbatorirea unui "7 Noiembrie" recent, cu ocazia aniversarii Revolutiei bolsevice, rebotezata astazi „Ziua reconcilierii si intelegerii“, au defilat fluturand steaguri rosii un numar de comunisti batrani, publicul ramanand indiferent. Cu acea ocazie, directorul "Muzeului Andrei Saharov" si al "Comitetului pentru reabilitarea victimelor opresiunilor politice", Alexandr Yakovlev, a spus: „Repede mai uitam ca milioane de oameni au murit in urma terorii de stat. Cu putine exceptii, toti ceilalti vor sa uite si mai nimeni sa nu se caiasca“. Cu acea ocazie, acest muzeu si centrul respectiv au lansat un CD dand informatii despre 640.000 de victime ale terorii sovietice. Efortul a fost practic ignorat...

Cu speranta de a ajuta pe cei care ii sprijinim in teluri, imi permit sa arat ca principiul latin "Do ut des", adica dau ca sa dai, va dainui tot atat timp cat vom exista: neglijarea interesului omului de rand in favoarea principiilor, desi ar fi de dorit, este inca departe de noi. Teoretic vorbind, politicianul ajuns la putere nu are voie sa satisfaca dorinte ne-la-locul lor sau sa discrimineze in favoarea unuia care l-a ales. Din pacate aceasta se aplica selectiv, compensatiile pentru sprijinul acordat aplicandu-se doar celor "grasi"(bigwigs, cronies).

Oricare ar fi situatia, solicitantului ar trebui insa sa i se dea un raspuns, macar printr-un secretar de categoria III. Pe vremuri, cel putin in SUA, asa ceva era obisnuit.

la inceputul anilor '70, familia Parascheva si Iosif Brezean din La Canada, California, cei care il gazduisera mai multi ani pe poetul Aron Cotrus, imi aratau teancuri de scrisori, toate venite ca raspuns din partea politicianilor americani sesizati de acest cuplu. De asemeni, pe cand incercam sa obtin mai repede cetatenia SUA, am cerut sprijinul, in necunostinta de cauza, unui senator democrat, argumentand ca am sprijinit financiar partidul republican: spre uimirea mea, senatorul m-a ajutat, aratand ca o face nu pentru ca am sprijinit partidul aflat in opozitie, ci pentru ca aveam dreptul...

Din pacate, in "masina politica" de astazi, in care alegatorul este considerat doar un fir de nisip, o rotita dintr-un imens angrenaj, legatura politician-alegator a luat, desi suntem in era personalizarii, doar un singur sens, cel pornind de la ultimul. Contradictia intre comportarea politicianului inainte de alegeri, cand promite fiecaruia marea si sarea, si cea de mai tarziu, cand, ales fiind, ignora cele promise, a devenit mai degraba regula decat exceptia. Fara indoiala ca legatura dintre alegator si cel care a fost ales nu se mai poate astazi ca pe vremuri: ca intermediari au aparut partidele, mediatore institutionalizate intre societatea civila si factorii de decizie. Prin intermediul acestora, membrii si suporterii ar trebui sa-si aiba reprezentarea in parlament si guvern si sa-si poata face ascultate doleantele. Din pacate, acestea sufera astazi si ele de sindromul conducatorilor.

Daca cel care scrie aceste randuri ar fi avut mai multe sanse sa fie considerat cu ceva mai sus decat media alegatorilor (fost detinut politic, doctor inginer si consul general onorific al Romaniei in SUA, Membru de Onoare al Academiei de Stiinte Medicale, profesor onorific la cateva universitati), iar cauzele pentru care s-a straduit nu au fost pentru un castig personal, ne putem inchipui cata importanta l se da unui alegator mai tanar sau mai putin cunoscut...

I-ai omului nadejdea, si-l transformi in animal: sa speram ca votul uninominal inaugurat anul trecut ii va face pe cei ce spera sa fie alesi, si mai ales realesi, mult mai atenti cu ceea ce doreste alegatorul!

Paienjenis

-fragment-

Joi, la orele 14 se aflau la Leucu ia. Contele de Gotesburg, cu monoculul s u bine cunoscut, le deschise u a, dup ce se uit prin ochiul magic. Dintr-un antreu cu pere i vopsi i cu vopsea acrilic de dinainte de R zboi, intrar într-o camer în mijlocul c reea se afla o mas lung cu 12 scaune de jur împrejur. La capul ei se afla Maniu, iar la dreapta sa Mihalache. În lungul peretelui din dreapta lui Iuliu erau a eza i Ilie Laz r, Emil Ha egan, ministru în Guvern i Emil Ghilezan. Lucra sub ordinele lui Romniceanu la, Finan e.

Leucu ia, Popovici, Solomon i trei necunoscu i se aflau deasemenea în jurul mesei. Învtorul i Hanul st teau lâng peretele din stânga lui Maniu. Chiar lâng u . În spatele lui Iuliu se afla o alt u care d dea spre dormitorul s u.

Pre edintele P.N. . deschise edin a.

„Domnilor, nu am invitat decât pe cei care m-au ajutat în timpul dictaturii lui Antonescu. De aceea îi g si i pe domnii Borcea i Solomon. Domnul secretar general adjunct Hudi poate s v confirme. Nu au ce c uta aceia care nu au mi cat un deget. S trecem la punctul unu. Am discutat eri în general. Acum trebuie s definitiv m listele candida ilor. tiu c vom avea probleme. Sunt prea mul i candida i i prea pu ine locuri. Dar vom tran a nodul Gordian! Domnul Hudi o s v fac un raport detaliat cu privire la ansele pentru a câ tiga alegerile. Personal tiu c le vom câ tiga, dar nu sunt sigur c vom fi l sa i s profit m de acest câ tig. Problema organiz rii pe teren este crucial . O vom discuta în am nun ime. Cu această ocazie se afl printre noi studentul Eni Han, pre edintele fondator al T.U.N. . Timi oara, înso it de domnuj l învtor Dumitrache. Domnule Eni, te rog s te prezin i. Vreau s te cunosc în mod official. Apropie - te!

„Domnule Pre ediunte, v sunt recunosc tor pentru cinstea pe care a i acceptat s mi - o face i. V d c sunt singurul reprezentant al T.U.N. . Sunt membru al P.N. . din anul 1939. Am fost deportat în Rusia. Am sc pat ca prin minune. În timpul lui Antonescu trebuia s m prezint la poli ie în fiecare sâmb t ca s fiu înregistrat în condica celor pu i pe listele negre. Am avut curajul s protestez împotriva continu rii sus inerii nem ilor. Mai ales dup ce Ungaria i-a retras trupele, iar Spaniolii mai aveau numai o singur Divizie pe Front. Dup ocupa ie am organizat T.U.N. . la Timi oara. Suntem gata s ne servim Patria, dac ni se va cere.”

„Înseamn c e ti basarabean. Te felicit, fiule. S tii c nu mi -a pl cut atitudinea Profesorului Anton Crihan. A refuzat candidatura propus de noi în jude ul Vaslui. Mi-a declarat c ru ii vor comuniza ara i c el se va mul umi cu postul de profesor la Agronomia din Ia i.”

„V rog s -l scuza i. Îi dau dreptate în ce prive te prezicerea, dar nu aprob gestul. E p cat c se merge spre dezastru. Casa de Panciu este con tient . Domnul ministru Mihalache ar putea s v afirme. Ilhanul tefan, tat l meu, a fost mereu în contact indirect cu Domnia Sa. În ce m prive te îmi voi face datoria.”

„Bine, tinere, te binecuvântez. Te dau de exemplu tuturor membrilor Delega iei Permanente ca pe un element de n dejde al rii. Te felicit pentru c , în calitate de basarabean, când mul i au înclinat capul, sau au dat bir cu fugi ii, Dumneata ne sus ii cauza pierdut cu fidelitate i curaj. Vei putea spune ce dore ti cu drept de vot consultativ. Mâine te vei întâlni cu Domnul Ion Mihalache. În privat. Î i mul umesc!”

Pe la cinci ap ru un preot din Râmnicul Vâlcea. Preotul Marina, porecl primit dup ce lucrase pe un vapor, în tinere e. Eni îl cunoscuse când avea 11 ani. Fusese g zduit la el într- o var , pe timpul

vacantei, când culegea ciuperci prin padurile învecinate. Acum era sprijinit de omul lui Stalin, Bodnaras, pe care-l adapostise sub Antonescu. Marina era seful organizatiei P.N.T. din judetul sau. I se propusese scaunul de Patriarh ! Dar, pentru asta, trebuia sa fie mitropolit al Moldovei. Sotia îi murise si avea un baiat si o fata, pe care-i crescuse singur.

“Domnule Presedinte, am fost înstiintat prin tovarasul Bodnaras ca P.C.R. vrea sa ma numeasca Patriarh. Poate ca vi se pare insolenta declaratia mea, dar chiar asa se va întâmpla din ordinul lui Stalin. Ca sa fiu în legalitate trebuie sa ma înalte la rangul de Mitropolit al Moldovei. Traditia noastra o cere. Deci, în calitate de membru al P.N.T. si de sef al Organizatiei judetene, va rog respectuos sa ma ajutati. Dealtfel, ar fi mult mai bine sa ma aveti pe mine, un prieten, decât pe un strain dusman la capul Sfintei Noastre Biserici. As putea îndulci deciziile celor mari !

În camera se auzi o rumoare deoarece fiecare încerca sa-si dea cu parerea. Nicolae Penescu era un barbat frumos. Îmbracat cu un costum ultra-modern, de culoare albastru închis, cravata de matase, pantofi asortati si camasa alba ale carei mâneci ieseau cu un centimentru, asa cum era scris la carte...Obrazul bazanat, parfumat si pudrat, ochi negri-taciune, mâini de intelectual cu unghiile lacuite. Era omul modei !. Se ridica de pe scaun, îl privi aspru pe Marina si se lansa într-un rechizitoriu, pe care Hanul, îl compara cu acelea pronuntate de Visinski în timpul proceselor de la Moscova prin 1938. “ Dumneata, parinte Marina, ne faci de râs organizatia. Un om de încredere devenit om al dusmanilor patriei...”

Vorbi timp de cinci minute. Marina se uita la el mirat si trist. Maniu îl observa pe Penescu. Când termina diatriba a întrebat daca cineva doreste sa-si spuna parerea.

“Domnule Presedinte, pot sa spun ceva ?”

“Desigur, fiule, spune !

“Domnule Presedinte, socotesc cele spuse de Domnul Penescu drept un injuriu nedrept fata de Parintele Marina. Daca as fi în locul Domniei Tale, as accepta cererea. Din cauze de strategie politica. Un om de al nostru, la cârma Bisericii, ar fi un pas pozitiv. Va rog sa ma credeti ca regimul comunist va fi impus, iar noi vom ajunge prin puscarii. Daca vom pierde alegerile ar trebui sa ne refugiem pe unde vom putea, deoarece, altfel, vom cadea victimele nevinovate ale celor care au decis deja soarta lunii !”

Se asternu o liniste bolnava. Unii ar fi vrut sa riposteze, altii sa-l sustina, dar cu totii își îndreptau ochii asupra lui Iuliu Maniu. Omul împlinise 70 de ani. Avea o sanatate subreda. Piciorul drept era aproape paralizat. Ca întotdeauna când se enerva, a scos o batista alba din buzunarul vestei si începu sa-si stearga vârful nasului. Obrazul devenise purpuriu. Ochii sai albastri se posomorâsera.

“ Tinere, îți multumesc. Îmi permiteti, domnilor, sa ma retrag pentru zece minute. Voi lua decizia fnala.” Ceilalti asteptara în confuzie fara sa scoata un cuvânt. Penescu îl devizaja pe Han cu multa ura. Peste patru zeci de ani, când se va afla la Paris, expulzat de Ceausescu, va relua contact cu tânarul Han. Nici atunci nu vor gasi un teren de întelegere... Învatatorul era asudat. Mihalache zâmbea. Hategan îl privea împaciuitor. De parca l-ar fi aprobat. Ilie Lazar, un om hotarît, dar sentimental, judeca dupa inima. Era de partea lui Penescu. Hudita, diplomat, parea neperturbat. Solomon, deasemenea. Popovici si Pop pareau convinsi de dreptatea tânarului, iar Ghilezan îl privea gânditor.

Dupa zece minute, sustinut de contele cu monoclu, aparu Iuliu. Fata îi redevenise senina. Avea obrazul alb, ca dupa o furtuna sufleteasca. În picioare, se adresa celor prezenti :

“Am decis sa aprob cererea preotului Marina. Sper ca vei sti cum sa întrebuintezi puterile pe care le vei avea în cadrul Bisericii Ortodoxe. Nu uita ca mai exista si Biserica Unita. Bolsevicii vor încerca s-o distruga...Mergi în pace, parinte!”

Preotul îi multumi. Se vedea ca era în pragul unei depresiuni. Lacrimile începusera sa apara sub gene. Se ridica si pleca fara sa se mai uite în urma sa. O noua carare se deschidea, dar nimeni nu ar fi putut prevedea urmarile...

- va urma -

Bradul din Piata României, Montreal

Montreal, Canada/Romanian Global News miercuri, 24 decembrie 2008

Romanii montrealezi nu s-au putut bucura in acest an de impodobirea unui brad in Piata Romaniei din mai multe cauze, principala fiind lipsa unei autorizatii pentru asemenea demers. Agora Romagna Latina a venit in sa cu o solutie: adoptand un brad inalt de 10 m din apropierea pietei, pasionatii forului romanesc pentru cultura si latinitate din Canada au impodobit frumosul brad, virtual!

Va lasam in sa in compania celor cateva ganduri asternute pe hartie in prag de sarbatoare de Daniel Constantin Manolescu, tribunul Agorei:

Anul trecut, Forumul AGORA ROMAGNA LATINA - pt Istorie, Cultura si Latinitate Canada, a propus si instalat primul Brad de Craciun in Piata Romaniei de la Montreal. Modest ca talie dar plin de voie buna si podoabe, bradutul asezat langa statuia poetului Mihai Eminescu, aducea aminte tuturor trecatorilor ca si romanii asteapta sosirea lui Mos Craciun. In contextul unei metropole care se imbraca de sarbatoare cu milioane de lumini si decoratiuni multicolore la fiecare sezon al Sarbatorilor de Iarna, Piata Romaniei din Montreal avea aerul trist, pe langa suratele sau vecinele ei (cum ar fi Piata Portugaliei sau Piata Americilor). Am promis ca vom milita pentru ca instalarea unui Brad de Craciun in Piata Romaniei sa devina un obicei anual. Ca toate celelalte obiceiuri de Sarbatori, o sarbatoare in sine la Montreal, dedicata tuturor grupurilor comunitare romane de aici si concitadinilor nostri montrealezi. Astazi 24.XII.2008, in ajunul Craciunului, avem deosebita placere sa va prezentam: Bradul de Craciun din Piata Romaniei, Montreal, Editia 2008-2009- si sa oferim cateva detalii despre el si

cei care au contribuit prin diverse actiuni, ca acest frumos proiect sa prinda viata pentru a doua oara, la finele acestui an. In primul rand, observatia unui fidel colaborator al AGORA, Dr. Bogdan A. Danalache, referitor la existenta unui singur, dar imens, conifer nativ (10 m inaltime) in coltul parkingului din imediata vecinatate a Pietei, a condus la initiativa adoptarii acestui brad ca Brad de Craciun ideal, atat pt 2008 cat si pt viitor. El poate fi observat in centrul imaginii Google Map alaturate, intre strazile: Rue Clark spre rue Sewell. <http://maps.google.ca/maps/ms?msa=0&msid=114784405906771586609.00043d7b34ef328be7c32&gl=ca&hl=fr&ie=UTF8&t=h&ll=45.514903,-73.576856&spn=0.003436,0.010686&z=17>

In al doilea rand, existenta unor situatii de forta majora (ca tristetea provocata de decesul sculptorului Vasile Gorduz - autor al efigiei eminesciene din Piata) au impiedicat pe maestrul Marc Marinescu Dinu Constantin, reprezentantul oficial si permanent al Fundatiei PlaceRomfest- Piata Romaniei, sa se implice mai mult in acest proiect si sa obtina de la Primaria Montrealului, aprobarile necesare pt o impodobire festiva cu reuniune de public in Piata. In mod sigur o va face la anul! Strivind la randu-ne o lacrima in amintirea maestrului Gorduz, nu am abandonat ci am procedat la cumpararea podoabelor din fondurile Forumului AGORA ROMAGNA LATINA si am inceput decorarea Bradului impreuna cu cativa colaboratori. Nu-i usor sa decorezi un gigant de 10 m inaltime! Primele globuri aflate, mai la poale, au placut asa de mult publicului trecator incat, a doua zi disparusera. iar ce mai ramasese din ghirlande au fost izbite de una din furtunile de zapada tipice Canadei, asadar a trebuit s-o luam de la capat. Ne-a salvat din nou d. Bogdan A. Danalache, PhD. in stiinte medicale dar si infografist pasionat, cu propunerea de a face un Brad de Craciun hibrid real-virtual in acest an. Bradul fiind deja... foarte real cu cei 10 m ai sai, am procedat la instalarea catorva globuri si ghirlande (rosii, galbene si albastre!) numai pentru a realiza planurile foto, din diverse unghiuri cu Bradul si Piata, necesare montajelor si multiplicarilor infografice ulterioare. Apoi am reluat decoratiile (cu exceptia catorva ghirlande care pot fi inca vazute la fata locului) si le vom pastra pt la anul. Trei globuri de marimea unui balon de fotbal, vor fi oferite cu urarea La Multi Ani! scrisa pe ele, celor 3 instante care, dupa parerea noastra, merita sa preia de la AGORA lead-ul Editiei 2009 si a celor ulterioare pt Bradul de Sarbatori al Pietei Romane din Montreal: Fundatia PlaceRomfest, Asociatia Scriitorilor Romani din Canada si Consulatul Romaniei din Montreal sau serviciul cultural al Ambasadei.

Un canadian in Romania

Cu ani in urma, mai exact in anul 1996, am publicat cartea - *Un roman in Canada*. Am incercat sa umplu un gol de cunoastere pentru romanii de acasa, privati de informatii despre ? tradatorii tarii ?, in realitate temerarii care au ales sa paraseasca ? raiul ? comunist pentru o viata dura, dar demna, in alta lume. In cazul meu, asa cum se deduce si din titlu, era vorba de tara unde m-a dus destinul, respectiv Canada.

Ecourile acelei carti nu s-au stins nici pana in ziua de astazi. j°... *Fara sa stiti, ne-ati insotit - pe noi, ca familie - de-a lungul anilor de imigratie in Canada, prin intermediul cartii Dv., "Un roman in Canada" (aparuta la Editura Helios) - una dintre primele carti pe care sotul meu - plecat din tara inaintea mea - a adus-o cu el pe continentul nord-american. Anii*

au trecut si intre timp biblioteca noastra s-a umplut - in mare parte cu volumele aduse de acasa - intre ele, cartea Dv. ramanand mereu la loc de cinste - in primul rand pentru valoarea sa incontestabila, ca marturie sincera si spontana - confesiune emotionanta si in acelasi timp calauza pentru alti si alti nou veniti, si, in al doilea rand, pentru valoarea sentimentala, fiind, cum am spus, una dintre primele carti pe care le-am adus cu noi in Canada. Bucla destinului, care a inceput sa se traseze acum mai bine de zece ani, cand sotul meu a pus aceasta carte in valiza, pentru a-i fi calauza in aventura ce ne-a schimbat cursul vietii, s-a desavarsit acum, in chip poate firesc - prin aceste cuvinte pe care acum le putem schimba prin intermediul tehnologiei. j° Aceste randuri scrise de un distins un om de cultura - doamna Eliza Ghinea din Toronto, mi-au parvenit ? prin intermediul tehnologiei ? acum cateva zile. Ce poate fi mai incantator si incurajator pentru un scriitor decat sa primeasca un astfel de comentariu ?

A trecut o duzina de ani de la publicarea cartii cu pricina. Incurajat de scriitori de mare clasa precum Fanus Neagu, Cezar Ivanescu, Doru Motoc, Marian Barbu, Ioan Barbu si altii, am mai scris si alte carti. Dar pe cand si cartea *Un canadian in Romania* ?, m-au intreat prietenii buni. Revesul cartii mele mi-a sunat interesant, dar cum poti sa scrii despre o tara, fie ea chiar natala, daca nu ii simti pulsul si daca nu o ? simti ? cu primele trepte senzoriale ? Ma gandisem la o carte cu titlul lui N. Xenopol *Pataniile unui american in Romania*, ca si american as putea sa ma numesc, dupa cat am calatorit prin America. Dar dupa 25 de ani traiti in Canada se poate spune ca sunt in mare parte canadian ; am locuit in Canada francofona, am locuit in Canada anglofona si am calatorit enorm printre canadieni de la un colt la altul al tarii cat un continent. Am facut si fac afaceri cu canadieni aproape in fiecare zi. Mai ales in j° perioada anglofona j° de aproximativ 7 ani, izolat in provincia New Brunswick, nu am avut de-a face cu romanii decat ocazional, deci m-am j° purificat si indepartat de j° metehnele j° romanesti. Se poate spune ca m-am ? canadizat ? chiar daca am ramas tot roman in ochii canadienilor si in sufletul meu.

Cum vede ? canadianul ? din mine Romania si pe romani? Ma aflu in Romania de o luna, deci pot sa scriu ca un ..canadian in Romania, inspirat la fata locului de ce vad si ce simt. Deci, iata inceputul unei noi carti - povestea unui... canadian in Romania.

Am ajuns la Bucuresti in graba, inaintea sarbatorilor de sfarsit de an 2008, adus de un necaz : O matusa a mea a fost atacata pe strada de un tanar bandit pentru a-i lua pensia pe doua luni - cam 2500 de lei (aprox.1000 de dolari). Se intorcea de la posta - ca asa este in Romania conturile la banca in care se pot transfera direct banii nu au devenit inca la indemana oricui. Trantita la pamant, matusa mea si-a fracturat bazinul. Nimeni de pe strada, martor la talharie, nu a intervenit sa o ajute si a ramas pe asfaltul ud pana cand un bun samaritan a chemat politia. Deci mai sunt buni samaritani in Bucuresti,

dar cam rari. Agresiuni din acestea se intampla si in Canada, deci pentru canadianul din mine intamplarea nu a constituit o noutate. A constituit numai un soc, victima fiindu-mi o ruda apropiata sufleteste sora tatalui meu, care a murit inainte de caderea comunismului, cand eu eram ? tradator de tara ? in Canada. Dar asta este alta poveste.

Batrana mea matusa a fost operata la spitalul de urgenta Floreasca, i s-a implantat o tija metalica, dar la varsta de 88 de ani oasele se vindeca mai greu. Se va deplasa prin casa cu un cadru metalic si numai intr-un picior, cel putin doua luni. Si cat era de sprintena si activa inainte de atac !

Asistenta medicala este gratuita si universala in Romania, la fel ca in Canada, dar cu o diferenta : toti, incepand de la medici, asistente etc. pana la ultimul brancardier - asteapta sa fie platiti. Daca nu sunt stimulati, nu prea baga in seama pe nefericitii pacienti. Mare deosebire fata de Canada si ma intreb cum sunt tratati in Romania cei fara bani, care nu pot sa dea ? ciubuc ?. Nu generalizez, am intalnit si oameni corecti, dar cati oare sunt asa ?

Sa fac o paranteza, care are ceva legatura cu istoria de fata.

Chiar in timpul revolutiei din 1989 si cativa ani dupa, am dus aparatura medicala in Romaniaa, obtinuta cu mare efort de la companii si spitale din Canada. Imi petreceam vacantele (vorba vine.. « petreceam ») pentru a ajuta spitalele din Bucuresti, printre care si spitalul de urgenta Floreasca, unde am instalat un analizor de gaze in sange, esential pentru un spital cu acest profil. Pastrez inca ceva filmari si poze de la acest spital, din acea perioada trista. Ce groaznic ! Mizeria in care se zbateau saracii pacienti de atunci este greu de imaginat. Acum spitalul a capatat un aspect modern, este curat si echipat acceptabil. In saloane este chiar mai cald decat ar trebui. Lipsesc inca anumite materiale, dar asa este la romani. S-au realizat ceva progrese, fara discutie, dar anomalii sunt destule. Oamenii sunt cei care ar putea face diferenta, dar de unde sa gasesti personal ordonat, cinstit si clar la minte ca in Canada ?

Spunand cine sunt si ce am facut pentru acel asezamant (aici am vrut sa ajung cu aceasta paranteza), am fost bine primit si am fost ajutat de directorul spitalului, fapt pentru care ii multumesc. Matusa mea a fost trimisa acasa cu ambulanta, mare realizare pentru mine, canadian strain intr-o tara in care - cu manierele mele canadiene, nu ma mai descurc usor. Iata ca... bine faci, bine gasesti, dar aceasta nu este o regula in Romania. Trebuie sa constat ca politistii de la sectia 6, sectorul 2, respectiv Tudor George si o frumoasa politista Privantu Nicoleta, au fost foarte sensibili la aceasta tragedie si m-au ajutat cu tot ce au putut. Dar cat de complicat este in Romania de redobandit un « buletin » de identitate, acum numit CI (carte de identitate) ? Birocratia a ajuns la culmi cum nici in comunism nu au existat. Viata grea si stresanta in Romania este facuta de romani intre ei - ceva asemanator cu viata in puscariile din Canada ; exista mancare buna, caldura in celule, sali de sport, chiar piscine, dar pericolele si mizeria vin de la puscariasi si nu de la gardieni.

Cum poate fi descris Bucurestiul sfarsitului de an 2008 si inceputului de An Nou ? Mi-ar veni sa zic pe scurt asa cum am fost tentat de realitate - Bucuresti flori si praf ! Tarabe si chioscuri cu flori se gasesc din belsug in capitala Romaniei - la anumite intersectii de strazi chiar 4 (patru) ati inteles bine. Frumos, flori la tot pasul, cum nici la Paris nu gasesti. Dar si praf...cat cuprinde. « Micul Paris » este groaznic de prafuit. Canadianul din mine nu mai suporta praful. In ochi, in nas, in gat, pe cap, pe piele, pe haine - peste tot se depune praful sufocant de pe pe strazile capitalei. De unde atat praf si ce componenta are el ? te intrebi nedumerit, obisnuit cu aerul curat si curatenia din alte parti ale planetei. In China din timpul Olimpiadei, am simtit poluarea care facea sa nu se poata vedea bine soarele, dar nu simteam praf in aer. Ce se intampla la Bucuresti ? Cred ca de vina sunt tot felul de gropi si denivelari ale strazilor, terenuri murdare, constructii neprotejate, tencuiala care cade de pe cladirile vechi - totul parca facut cu intentia de a nu se putea curati mecanic orasul, sa faca fata mizeriei. Am vazut destule femei cu fuste « lunge » care maturau in scarba strazile, cu maturi de nuiele ca pe vremea lui Mavrocordat, dar se pare ca fara spor. Mizeria ramane parca neatinsa. Cainii - cu sau fara stapani, fac mizerie pe trotuare pe unde le vine si nimeni nu se grabeste sa curete. Probabil din cauza hranei (in Canada, veterinarul nu recomanda ca hrana oamenilor sa fie data cainilor) excrementele blandelor patrupede se aseamana cu cele ale orasenilor. Oamenii calca in picioare mizeria care se intinde pe jos, miroase urat, se usuca, se amesteca cu pamantul, se ridica in aer - devine praf. Bolile cailor respiratorii sunt la ordinea zilei, mai ales cand aerul este uscat si este frig. Este usor de inteles de ce oamenii scuipa flegme scarboase, care se amesteca cu ce este pe jos, se usuca si iar intra in circuitul « natural » al prafului si mizeriei. Chiar si in cartierele noi ale elitei bucurestene (incluzand cunoscutul si invidiatul cartier Pipera) se poate observa dezordinea, praful si mizeria. Sa nu mai vorbim de lipsa unui concept arhitectural.

O constatare ciudata : mai toti cainii strazilor sunt schilozi in trei picioare sau chiar doua. Saracii de ei te apuca mila sa-i vezi. In Canada numai in rezervele de indieni mai vezi cate un caine ratacit, dar niciodata schiop. Ciudatenii la tot pasul.

M-a amuzat copios comuna Buzescu, un fel de atractie turistica teleormaniana. Palate de case (unele de prost gust) inghesuite una in alta (de parca nu ar mai exista locuri de casa in Teleorman) si gunoaiile aruncate la intamplare la marginea satului, spre bucuria ciiorilor. Nu vreau sa supar pe fericitii posesori de astfel de palate, dar curatenia este « mama sanatatii », parca asa se spunea odata. Pozele alaturate sper sa vorbeasca de la sine.

Am trecut prin comuna Buzescu in drum spre Craiova, orasul in care mi-am petrecut anii de liceu. Spre deosebire de Bucuresti, « cetatea Baniei » mi s-a parut ceva mai curata, mai cu seama centrul, unde s-au facut progrese interesante. Orasele Timisoara, Cluj, Iasi, Valcea sunt deasemenea pe cale de a devenii « europene » daca ne gandim la curatenie. Oricum, vorba ca « omul sfinteste locul » este foarte inteleapta. Ma gandesc cum ar fi aratat Romania daca ar fi fost locuita de canadieni sau de nemti. Probabil la fel ca Germania sau Canada.

Privind la televizor, poti sa-ti faci o idee despre viata sociala, culturala si politica a unui popor, mai ales daca intelegi limba. Si eu o inteleg, chiar daca ma surprinde cu expresii si cuvinte imprumutate din alte limbi, printre care cele pe care le folosesc frecvent prin Nord America. Cum au ajuns in Romania ? In plus, ma surprinde limbajul vulgar care este la moda : « Ma, ba, tu... » sunt cuvinte folosite cotidian.

Oamenii pe strazi apar obositi, bolnavi, nervosi si gata sa-si arunce epitetul jignitoare, mai din nimic. De ce atata tensiune in aer ? De unde vine ? Nu cumva poluarea si contaminarea cu fel de fel de substante si metale grele din praf le schimba comportamentul ? Am mai scris pe aceasta tema, inspirat si de Biblie. Daca citim Isaia, 1/21 ...26 vom vedea clar ce rau a facut plumbul in Cetatea lui Israel. Nu este insa clar de unde provenea.

Va urma....

CATEDRALA SCUFUNDAT

Sub pâcla aurorii
Marea-si desfat
Vestigii îmbog tite de timp
Schelete de oale, de melci,
De cet ti, se misc odat cu veacul
Si ies de la fund
Pe valul cu vesnic alint.

Un fulger în ap
Si umbre s-arat
Ochiului meu împietrit -
Prelung dinspre t rm
C tre larguri se zbate
Sub apele verzi, întunecate,
O catedral scufundat
În dang tul clopotului
F r limb de moarte.

Tremur -n valuri conturul inform
Viscolit f r sfârsire
Ca o meduz -cetate r mas
Din ere trezite din somn.

Încerc s ascult prelungul ecou
Din pântecul ei înecat -
Si m înfior de geam tul surd
Zb tându-se-n negrul ei h u.

Vin nourii umflati ce se sparg zgomotos
Târâind zdrentuite perdele
Peste catedrala ce dispare din nou
Sub mrejele apelor rele.

PE RÂURI

Pe râuri tulburi barca mea învinse
Prin cataracte si pe ape moarte
De t rmuri chiar nesomnul m desparte
Spre larg m -ndrept cu pânzele întinse

Precum mirezmele-înțelegerii din carte
les din cuvintele în ea cuprinse
Din cuibul cu vise alene desprinse
M -nv luie ceturi cu buze desarte

Si ploii m -nvârtesc în albe vârtejuri
M clatin pe funii, mai zlobod r sar,
Din r d cinile noptii ies vrejuri

Puternic se-nalt spre luna de jar
Ca serpii ar vrea s m prind -n gâtlejuri
Dar marea-i aproape si lupta-n zadar.

POARTA BRAN

Înfloreau merii la Bran
Si mestecenii alintau colinele Branului,
Aerul asaltat de miresme,
Troienele de z pad ale norilor c l tori.

larba ud si fânetele stoguri
Cu c ciula pe ochi si m ciuca sub brat
Ca str jerii la hotare,
M întâmpin neîncrez tor.

Înfloreau merii la Bran
Noi b team c r ri peste dealuri,
Acum prin ele își fac apele vaduri
Si-ntorn cântecele noastre strigate pe plaiuri
Prin fereastra albastr a timpului.

Printre pietre, printre stânci,
Nu trec decât vânturi si viespi.
Si totusi, locurile acestea acuma pustii
N p dite de aduceri aminte

Se umplu iar de viat , de zgomot,
Si-i putin spatiul pân la cer
Ca s încap atâtea n luci
Câte-am adus si-am l sat în el.

LAND

Balt gri
De noroi
Si cu plopi
De ceat goi,

Cu strîmtori
De cotlon

Si cu corbi
În amvon

În amvon de s licii nalte
Si cu trupurile sparte,
Care fluier în vânt
Lungul prafului descânt.

ORA MONALISEI

Verde-ntunecat de fier
În înaltul lui Oier
Sparge miezul auriu
Al luminii lui Târziu.

În p durile de vârste
Înc rcate si de somn
Sânge-albastru îsi întinde
R posat Lichenul Domn.

COPACUL GHEORGHE

Tu, str jerule,
Pe falie singur,
Cu umeri lati si înalti
Cu bratele întinse spre cer
Arbore preistoric,
Tu, farule,
Cu ochi misc tori
În fiecare frunz
Cuvânt tori,
Tu, Gheorghe,
Care te-ai întelenit lâng ape
Si-ai prins r d cini;
Desi sunt sigur c pe vremuri
Copacii mergeau
Dintr-un loc în altul -
Nu te tângui, ci taci
Si când de trunchiul t u aspru
M sprijin,
Greoaietele brate ai vrea s le-apleci
S m împaci
Cu inutilele mele peregrin ri

Un inger al cuvintelor s-a ridicat spre astre
Langa Luceafarul iubit al poeziei noastre.
S-a dus sa-si odihneasca aripile - obosite
Ce l-au purtat prin lumea cuvintelor vrajite.

Cuvinte ce-ncazite in inima-i curata
Ne-au picurat in suflet iubire - adevarata
De tara, de credinta, de limba romaneasca
De mama, de copii, de casa parinteasca.

Sa-i dea Dumnezeu pace, si din inaltul zarii
Sa ne vegheze vesnic pamantul drag al tarii!

11 ani Dorohoi

Colectivul de redacție:

Director	Alexandru Cetățeanu	romwriters@yahoo.com
Redactor șef	Dan Vulpe	vulpe.d@gmail.com
Redactor șef-adjunct	Irina Egli	irinaegli@hotmail.com
Redactor șef-adjunct	Maia Cristea-Vieru	
Redactor tehnic	Valentin Florin Luca	valiluca@yahoo.com

Tel: 514-733-5360 & 450-373-8399

ISSN: 1916-0623

**Fiecare autor care semnează în revista "Destine Literare" răspunde moral și juridic de conținutul și afirmațiile sale.
Redacția respectă ortografia autorului.**

ANUNT

HAI SA NE CUNOASTEM !

Revista Destine Literare, va organiza un CONCURS intitulat HAI SA NE CUNOASTEM. Intentia este de a descoperi, cunoaste si aprecia romanii valorosi din exilul canadian care nu mai sunt printre noi, precum si pe romanii de valoare care sunt in viata. De aceea propunem acest concurs.

Regulile si modul de desfasurare vor fi stabilite in urma sugestiilor pe care le solicitam de la cititorii romani-canadieni si din Romania. De exemplu, cine a auzit de Michael Solomon, scriitor roman care a trait in Montreal, Nicu Naum, mare anticomunist si om de mare suflet care a ajutat mii de emigranti, Aurel Manolescu, umorist, scriitor si muzician, deportat in Siberia si de multi altii. Sau cine a auzit de alti romani de valoare in viata, care au luptat impotriva comunismului, au ajutat, s-au implicat pentru binele Romaniei si au ramas anonimi, ba chiar tinta unor atacuri ale trimisilor celor care manipuleaza acum Romania. Trebuie sa ne cunoastem si sa stim adevarul despre valorile noastre.

Se vor stabili primii 5 romani din ambele categorii, pentru a fi cunoscuti si respectati asacum merita. Asteptam parteneri pentru ca acest Concurs sa se desfasoare in bune conditi si sa fie bine mediatizat. Este o necesitate de a ne cunoaste, poate asa vom deveni mai uniti si deci mai puternici, asa cum sunt alte comunitati in Canada.

Asteptam sugestiile si propunerile celor interesati la adresa de email :
romwriters@yahoo.com Destine Literare